

AZ ÉLETSZENTSÉG KATEKIZMUSA

BETZ FRIGYES

UTÁN

P. ANTAL

SARUTLAN KARMELRENDI ÁLDOZÁR

Az illetékes egyházi és rendi hatóságok engedelmével

BUDAPEST

A STEPHANEUM NYOMÁSA

1900

Karmel

ékessége és királynéjának,

az életszentség mintaképének

ajánlva.

ELŐSZÓ.

Közkivánságnak vélek eleget tenni, midőn e könyvecskét a jámbor keresztény hivek kezébe adom. Közkivánságnak nevezem, mert az örök üdvösségre mindnyájan óhajtunk eljutni, hova pedig csakis a tökéletesség, az életszentség útján juthatunk el. A jámbor keresztény hivek közül sokan epedve vágnak egy lelki vezér után, mely föltárja előttük a lelki élet világát, bevilágítja annak tövises útját. E könyvecskét találtam e célra a legalkalmasabbnak, mely rövid kérdés és feleletekben megadja a fölvilágosítást a lelki élet minden részletére ; azért a freiburgi Herder-czéghez fordultam, hogy a kiadásában megjelent «Seelenführer»-t átdolgozhassam és czé-

lomnak megfelelőleg közrebocsájthassam, mit a nevezett czég szívesen engedélyezett.

De előre látva azt, hogy e könyvecskét leginkább olyan jámbor lelkek fogják használni, kik egyik vagy másik szerzetnek harmadrendi tagjai, vagy azok akarnak lenni, czélszerűnek véltem a hazánkban ismeretes **harmadrendek szabályait a könyv II-dik** részében közölni.

Függelékül végre fölvettem még a lelki élet egyik tapasztalt mesterének, a b. e. Schlörnek napirendjét és életszabályait, mely a tökéletességre vezető jámbor életnek igazán hű képét nyújtja.

Adja Isten, hogy könyvecském minél többnek szolgáljon igaz lelki vezérül és utmutatóul a keresztény tökéletesség útján.

Budapest, 1900. február hó 12-én.

Alapvonások.

1. Miben áll a katolikus erénytan ?

A katolikus erénytan a keresztény tökéletesség gyakorlataiban áll, az Anyaszentegyház tanítása szerint.

2. Honnét meríti a katolikus Anyaszentegyház a keresztény tökéletességről szóló eme tanítását ?

1. Az Isten igéjéből ;
2. az Anyaszentegyház hagyományai, a szentek iratai és életéből.

3. Mit foglal magában a keresztény tökéletességről szóló tanítás főleg ?

A keresztény tökéletességről szóló tanítás főleg négy kérdést foglal magában :

1. Miben áll a keresztény tökéletesség ?
2. Mi módon érhető el ?
3. Mely erények gyakorlandók ?
4. Mely akadályok távolítandók el ?

4. Miről tárgyal tehát a katolikus erénytan katekizmusa ?

1. A keresztény tökéletesség lényegéről ;
2. az elérésére szükséges eszközökről ;
3. az erények gyakorlatáról ; és
4. az akadályok eltávolításáról.

ELSŐ FEJEZET.

A keresztény tökéletesség mivoltáról.

1. Miben áll a keresztény tökéletesség?

A keresztény tökéletesség abban áll, hogy távol önmagunk és a világ rendetlen szeretetétől, mindenekfölött Istent és mindent Istenért szeressünk.

«A törvény teljesítése a szeretet.»

(Róm. 13, 10.)

2. Mi az emberi tökéletesség nagyságának mértéke?

A tökéletesség annál nagyobb, mennél nagyobb az embernek az Isten iránt való szeretete.

«Ki a szeretetben marad, az Istenben marad és az őbenne.»

(János 4, 16.)

3. Vajjon nem tartozik a tökéletességhez a felebaráti szeretet is?

Igen, csakhogy a felebaráti szeretet már az Isten szeretetében foglaltatik.

4. Mikép foglaltatik a felebaráti szeretet az Isten szeretetében ?

Úgy, hogy felebarátunkat az Istenért szeressük, mint az Isten képmását és gyermekét és így a felebaráti szeretet már alapjában nem más, mint az Isten szeretete.

5. Tehát a tökéletesség nem az áhitat, alázat, tisztaság és egyéb erények gyakorlatában áll ?

Nem, hanem egyedül és kizárólag az Isten szeretetében. A többi erények csak eszközök a tökéletesség elérésére.

6. Hány foka van a tökéletességnek ?

A tökéletességnek, úgy, mint az Isten szeretetének, három foka van, u. m. alap-, közép- és felsőbb foka.

7. Miben áll a tökéletesség alapfoka ?

A tökéletesség, vagyis az Isten szeretetének alapfoka abban áll, hogy az Istent és az ő parancsait tartva szem előtt, semmiféle teremtménynek ne adjunk elsőbbséget.

8. Vajjon megállhatunk-e már ezen a fokon ?

Nem, hanem : «A ki igaz, legyen még igazabb és a szent legyen még szentebb.»

(János titk. jelen. k. 22, 11.)

9. Miben áll a tökéletesség középfoka ?

A tökéletesség középfoka abban áll, hogy

könnyen, gyorsan és örömmel teljesítjük az Isten parancsát.

10. Miben áll a tökéletesség legfelsőbb foka?

A tökéletesség legfelsőbb foka a lángoló isteni szeretet folytonos és tényleges gyakorlásában áll.

11. Vajjon eljuthatunk-e a tökéletesség e fokára már földi életünkben is?

Nem, a tökéletesség befejezését csakis az Isten színe látásával érhetjük el.

12. Miért nem érhetjük el már itt a földön a tökéletesség legmagasabb fokát?

Azért, mert a boldogságos szűz Máriát kivéve, az emberek közül senki sem emelkedhetett oly magas fokra, hogy minden bűntől ment lett volna.

Mert «sokban vétünk mindnyájan.» (Jakab 3, 2.)

13. Köteles-e minden ember tökéletességre törekedni?

Igen, minden ember köteles tökéletességre törekedni, mert mindenkire vonatkoznak az Isten ama szavai: «Legyetek tökéletesek, miként tökéletes a ti Atyátok a mennyekben.»

14. Mit használ nekünk a tökéletesség mind magasabb fokára való törekvés?

A tökéletesség magasabb fokára való törekvés által elnyerjük:

1. a megszentelő malaszt gyarapodását ;
2. nagyobb erőt mindennapi imáinkban ;
3. nagyobb érdemeket szerzünk mindennapi munkáink által ;
4. nagyobb erőt nyerünk a külső és belső kísértések legyőzésére ;
5. nagyobb jutalmat és dicsőséget a menyekben.

«Egy darab aranyak nagyobb értéke van száz fillérnél ; egy tökéletes lélek kedvesebb Istennél, mint sok közömbös együttvéve.»

(Szt. Terézia.)

15. Lehet-e azonban minden állapotban tökéletes életet élni ?

Hogy minden állapotban lehet tökéletes életet élni, ezt a szentek élete bizonyítja.

Nemcsak a papok és szerzetesek osztályából vannak szentek, hanem vannak szent császárok és királyok, mint szent Henrik, szent Lajos, szent Kanuk stb., továbbá vannak szent katonák, mint szent Kornél, szent Sebestyén, szent Móríc szb., kézművesek, mint szent József, szent Krispin stb., földművelők, mint szent Izidor stb., cselédek, mint szent Zitta, szent Notburga, szent Ágnes, szűz Monika, Janka, Franciska stb. és számtalan szűzek, házasok és özvegyek, szent Pantaleon orvos, József Labre koldus állapotbeli szentek. (Lásd a Szentek életét.)

16. A különböző állapotnak a tökéletesség elérésére mindig ugyanazon eszközei vannak?

Nem, az eszközöket, melyek a tökéletességre vezetnek, mindig az állapothoz mérten kell választani.

Más úton halad a zárdaszűz, máson a családanya, máson a pap és ismét máson iparos és földműves.

MÁSODIK FEJEZET.

Az eszközökről és utakról, melyek a tökéletességre vezetnek.

17. Melyek a legfontosabb segédeszközök a tökéletesség elérésére?

1. A folytonos vágyódás a tökéletesség után ;
2. jó gyóntató, vagyis lelki-vezető ;
3. lelki-olvasmány ;
4. elmélkedő és szóbeli ima ;
5. hallgatás ;
6. szent magány ;
7. az Isten jelenlétének gyakorlata ;
8. a lelkiismeretnek naponkénti pontos megvizsgálása ;
9. a gyakori szentgyónás ;
10. a gyakori szentáldozás ;

11. A bold. szűz Mária és a szentek tisztelete ;

12. az evangéliumi tanácsok és a szerzetesi állapot.

1. §. A folytonos vágyódás a magasabb tökéletesség után.

18. Miért kell gyakran fölindítani a vágyódást nagyobb tökéletesség után ?

1. Azért, mert az ember leginkább arra törekszik, a mire vágyik ;

2. mert a tökéletesség útján csakis haladás vagy hanyatlás van, de megállapodás nincs.

19. Miképen indítjuk föl szivünkben a tökéletesség után való vágyat ?

1. *a)* Az Isten végtelen jóságának ;

b) az erény szépségének ;

c) a bűn utálatosságának és büntetésének ;

d) a kegyelem nagyságának ;

e) a mennyei javak végtelenségének megfontolása által ;

2. ujítsuk föl gyakorta szent föltételeinket és elhatározásainkat ;

3. ne gondoljunk sokat arra, a mit már elértünk, hanem inkább arra, a mi még hátra van.

4. végezzünk **évente**, hacsak körülményeink engedik, **néhány** napi szent gyakorlatot ;

5. **gondoljunk** vissza gyakran lefolyt életünk bűneire, valamint jelenlegi hibáinkra ;

6. vegyük gyakran fontolóra a szentek életét ;

7. küzdjünk állhatatosan a kislelkűség kísértései ellen.

2. §. A jó lelki-vezető (lelkiatya).

20. Miért szükséges a jó lelki-vezető ?

1. Mert az ember lelki vezető nélkül könnyen eltévedhet ;

2. mert a vezetés mellett még az engedelmesség kegyelmeiben is részesül.

21. Mily tulajdonsággal birjon a lelki-vezető ?

1. Legyen kellő tudománya és bő tapasztalata ;

«A vak vakot vezet, mindketten a verembe esnek.»

(Máté 15, 14.)

2. hogy ő maga is szent életet éljen ;

3. hogy szíven viselje a lelkek tökéletesedését.

22. Hogy viseljük magunkat lelki-vezetőinkkel szemben ?

1. Nyíltszívűséggel ;

2. kövessük híven az ő oktatásait és tanácsait ;
3. szükség nélkül ne változtassuk ;
4. imádkozzunk érte, hogy jól megértsen és helyesen vezéreljen bennünket.

3. §. A lelkiolvasmányról.

23. Miben áll a lelki-olvasmány ?

A lelki olvasmány lelkünk épülésére és előmenetelére szolgál jámbor könyvek olvasásában áll.

24. Minő haszna van a lelki-olvasmánynak ?

A lelki olvasmánynak négyféle haszna van.

1. Szent érzelmeket és vágyakat ébreszt bennünk ;
2. «Pajzs a gonosz gondolatok nyilainak elhárítására» ; (Szent Jeromos.)
3. «Mint tükör, megmutatja lelkünk állapotát» ; (Szent Jeromos.)
4. megkönnyíti az isteni sugalmak befolyását.

25. Mely könyvek szolgálnak legjobb lelki-olvasmányul ?

Minden kétség kívül

1. Krisztus követése ;
2. szalézi szt. Ferencz «Philothea»-ja ;
3. Goffine oktató és épületes könyve ;
4. Lehen : Útmutatás a lelki béke megszerzésére ;

5. a Szentek élete.

Egyébiránt erre nézve is legjobb a lelki vezető utasítását követni.

26. Minő hasznot hoz főleg a Szentek életének olvasása ?

A szentek életében látjuk :

1. Az erények legmagasztosabb példaképeit ;
2. az Isten kegyelmének erejét ;
3. saját gyarlóságunkat és hanyagságainkat.

27. Mit kell a lelki-olvasásnál leginkább szem előtt tartani ? Ha abból hasznot akarunk meríteni ?

1. Kérjük az Isten megvilágosító malasztját ;
2. olvassunk tisztaszándékkal, nem pedig, hogy kíváncsiságunknak hódoljunk, vagy hogy tudományszomjunkat kielégítsük, hanem egyedül azért, hogy az Isten szeretetében előrehaladjunk ;
3. lassan olvassunk ;
4. az olvasottakat jól meggondoljuk ;
5. a mi pedig különösen jó hatást gyakorolt lelkünkre, újra elolvassuk.

4. §. A benső és a szóbeli imáról.

I. FEJEZET. — A BENSŐ IMÁRÓL.

I. Az elmélkedés.

28. Mi az elmélkedés ?

Az elmélkedés a vallás igazságainak figyelmes meggondolása, hogy azokból üdvös

érzelmeket és jó elhatározásokat merítsünk.

29. Szükséges-e az elmélkedés a tökéletesség elérésére?

Annyira szükséges, hogy elmélkedés nélkül előrehaladást a keresztény tökéletességben képzelni sem lehet.

30. Miként vélekednek a szentek az elmélkedésről?

1. «Boldog ember, kinek az Úr törvényében telik kedve és éjjel-nappal az Ő törvényében elmélkedik», mondja a királyi zsoltáros.

2. «Pusztulás van az egész világon, mert nincs, ki szívébe szálljon»; (Jerom. 12, 11.)

3. Aranyszájú szent János pedig így ír: «Az ember elmélkedés nélkül olyan, mint a kert víz nélkül. Elmélkedés nélkül minden tönkre megy és kihal»;

4. «semmi sem segíti elő a lelket oly hathatósan az erényben, mint a jámbor elmélkedések» mondja szent Bernát;

5. a szentek mind gyakorolták az elmélkedő imát.

31. Mi kívántatik a jó elmélkedéshez?

A jó elmélkedéshez három kellék kívántatik:

1. előkészület; 2. a tulajdonképeni elmélkedés; 3. a befejezés.

32. Miben áll az előkészület ?

Az előkészület abban áll :

1. hogy az Isten jelenlétéről megemlékezzünk ;
2. hogy a Szentlelket segítségül hívjuk ;
3. hogy az elmélkedés anyagát figyelmesen elolvassuk.

33. Miben áll a tulajdonképeni elmélkedés ?

1. A megfontolás ;
2. a benső megindulás ;
3. az elhatározásban.

34. Miben áll az elmélkedés befejezése ?

1. Rövid hálaadás ;
2. följánlásból ;
3. esedezésből az isteni segélyért, hogy jó föltételeinket megtarthassuk.

35. Mi az elmélkedésben a legfontosabb ?

Az elmélkedésben a legfontosabb a benső megindulás (a szeretet, a bánat, vágyódás, félelem és hasonló indulatok) és az ebből keletkező föltételek.

36. Milyennek kell lennie az elhatározásoknak ?

A föltételeknek határozottaknak és gyakorlatiaknak kell lenni.

37. Hol lehet legjobban elmélkedni ?

A magányban, a szobában vagy a legméltóságosabb Oltáriszentség előtt.

38. Mely idő a legalkalmasabb az elmélkedésre?

A kora reggel a legalkalmasabb.

39. Mennyi ideig elmélkedjünk naponta?

Legalább is egy negyedóraig reggelenként, de ki több idővel rendelkezik, félóraig vagy tovább is elmélkedhetik.

Helyes lenne szent Terézia mondását idézni: «Tarts naponként egy negyedórát elmélkedést és megígérem a mennyországot.»

II. A röpima.

A röpima egy neme a szívbeli imának.

40. Mi a röpima?

A röpima benső fohász, mely által szívünket Istenhez emeljük.

41. Miként nevezzük még a röpimát?

Sóhajok, imádságlángok, szívszikrák és fohászoknak is neveztetnek.

42. Miért mondatnak sóhajoknak?

Azért, mert az ily röpimák által a lélek jámbor sóhajok közt az Istenhez emelkedik, az Isten szeretetére, látására vagy bűnei fölött bánatra gerjed.

43. Miért mondjuk még imádságlángoknak?

Mert, mint lángok csapnak föl szívünkbe Istenhez.

44. Végre miért nevezzük nyílimádságnak ?

Mert, mint lángoló, hevített nyilak, egyenesen az Isten szívéhez irányulnak.

45. Mit tartunk a röpimákról ?

A jól végzett röpimák a legrövidebb és legkönnyebb út az Istenhez. (Szent Bonaventura.)

46. Miért a legrövidebb út a röpima az Istenhez ?

Azért, mert a lelket leghamarább emelik az Istenhez.

47. Miért mondjuk, hogy ez a legkönnyebb út az Istenhez ?

1. Mert ez mindig és minden időben végezhető ;

2. mert ehhez semmi különös tudomány nem kívántatik ;

3. mert ezeket minden fáradtság nélkül végezhetjük.

48. Minő előnyei vannak még a röpimáknak ?

1. Az ily jámbor fohászok által teljesítjük az apostol ezen szavait :

«A mi társalkodásunk a mennyben vagyon» ;

2. mert a röpimák által a mennyei karokat utánozzuk, folyton imádva az Istent.

49. Vajjon a mennyei lelkek is végeznek röpimákat ?

Igen, a mennyei seregek szakadatlanul énekelik : «Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene.»

50. Gyakorolta és szerette-e Jézus az ima ezen nemét ?

1. Jézus az olajfák hegyén folyton röpimákban tört ki, ismételten így sóhajtott föl : « Atyám ! muljék el tőlem e pohár ; mindazonáltal nem az én, hanem a te akaratod legyen ».

(Máté 26, 39.)

2. Krisztus a kereszten hét röpimát mondott ;

3. a Miatyánkot is csupa röpimából állította össze ;

4. isteni Üdvözítőnk az út szélén ülő vakot a többször ismételt röpimára gyógyította meg : « Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam ! » ;

(Márk 10, 47.)

5. a vámosnak a templomban szintén megkegyelmezett, miután ismételten ezen röpimában tört ki : « Isten ! légy irgalmas nekem, bűnösnek ! » ;

(Luk. 18, 13.)

51. A szentek is gyakorolták ezen imafohászokat ?

1. Judith imádsága csakis fohászból állt, mondván : « Uram ! erősíts meg ezen órában ! » ;

(Judith 13, 9.)

2. szent István első vértanú folyton röpimában esedezett ellenségeiért : « Uram ! ne tulajdonítsd nekik e bűnt ! » ;

(Apost. cselek. 7, 59.)

3. Egyiptom remetéinek ajkairól mindig ily röpimádság volt hallható: «Isten figyelmezz segítségemre ; Uram, siess segítségemre !» ;

(69, 2. Zsolt.)

4. Asszisi szent Ferencz egy egész éjen át folyton ezen röpimát mondogatta: «Én Istenem ! mindenem !»

52. Mit tart a katolikus Egyház a röpimákról ?

Az Anyaszentegyház ezen kis imákat jóváhagyta és különféle bucsúkkal látta el.

53. Melyek azon röpimák, melyeket az Anyaszentegyház bucsúkkal látott el ?

1. «Jézus ! Mária !»

(Minden alkalommal 25 napi bucsú, a halál óráján pedig teljes bucsú, ha valaki ezt életében többször gyakorolta. XIII. Kelemen, 1759, szept. 5.)

2. «Jézus legszentebb Szive, könyörülj rajtunk !» ;

(Minden alkalommal 100 napi bucsú. IX. Pius, 1867 jun. 26.)

3. «Jézusom, irgalom !» ;

(Minden alkalommal 100 napi bucsú. IX. Pius, 1867,)

4. «Oh Jézusom édes Szive, ne légy bírám, hanem Üdvözítőm !» ;

(Minden alkalommal 50 napi bucsú. IX. Pius, 1851 aug. 11.)

5. «Szerettség mindenütt és mindenkor Jézus legszentebb Szive» ;

(Minden alkalommal 100 napi bucsú. IX. Pius, 1863 jan. 25.)

6. «Legyen meg, dicsértessék és mindörökké magasztaltassék mindenben az Isten legigazságosabb, legmagasabb s legszeretetreméltóbb akarata!» ;

(Naponta 100 napi bocsú, évente egyszer és a halál órájában teljes bocsú. VII. Pius, 1818 május 19.)

7. «Oh Mária édes szive légy az én menedékem!»

(Minden alkalommal 300 napi bocsu, havonta egyszer teljes bocsú. IX. Pius. 1852 szept. 30.)

és számtalan más bocsúval egybekötött röpima, melyek az Anyaszentegyház által jóváhagyott imakönyvekben találhatók.

54. Mit tegyünk, hogy a röpimákat munka közben is gyakorolhassuk?

Erre szükséges, hogy a röpimákból többet kívülről is tudjunk és jól emlékezetünkben tartsunk.

55. Hogy kell a röpimákat végeznünk, hogy hasznunkra váljanak?

1. Nem fölületesen és sietve, hanem figyelemmel és áhitattal ;

2. inkább bensőleg, mint csak az ajkakal ;

3. gyakran kell ismételnünk az egyeseket, hogy minél jobban szívünkbe hassanak.

II. FEJEZET. — A SZÓBELI IMÁRÓL.

56. Mi a szóbeli ima ?

A szóbeli ima bizonyos meghatározott imáknak szóbeli elmondása.

57. Vajjon kívánja-e Isten, hogy ne csak lélekben, hanem ajkainkkal is imádjuk őt ?

Igen, a szóbeli ima is kedves Isten előtt.

58. Honnét tudjuk ezt ?

1. Jézus szóbeli imájából, melyet ő maga is végzett (különösen az utolsó vacsora után);

2. magának az Isten Fiának tanításából és parancsából;

3. a zsoltáros szavaiból: «Uram! nyisd meg ajkaimat és szám a te dicséretedet fogja hirdetni!» (50. 17. Zsolt.) tudjuk, hogy szóbeli imánk kedves az Isten előtt.

4. az Anyaszentegyház szokásából, melyet

a) a fölszentelt papoknak a szentmise és zsolozsma-imák által szigorú kötelességükké tesz;

b) a rózsafüzér imáját az egész hívő közönségnek ajánlja;

c) a bucsú-imákkal egybekötött bucsúk elnyerését azoknak szóbeli elmondásához kötötte.

59. Mit kell a szóbeli s minden egyéb imánál szem előtt tartanunk?

Hogy áhitattal végezzük és minden szórakozást gondosan kerüljünk.

60. Vétkek-e az imában minden szórakozás?

Ha a szórakozások nem szándékosak és ha azoknak okai nem mi vagyunk, akkor nem vétkesek.

61. Mitevők legyünk, hogy a szórakozást kikerüljük?

Készüljünk elő az imára:

«Az imádság előtt készítsd el lelkedet és ne légy, mint az istenkisértő ember!»

(Ecc. 18, 23.)

62. Miként készüljünk elő az imához?

1. Üzzünk el magunktól minden világi és hiú gondolatot;

2. emlékezzünk meg minél élénkebben az Isten jelenlétéről;

3. zárjuk be vagy jól fékezzük meg szemünket, testünket pedig illő állásban vagy helyzetben tartsuk.

63. Mit tegyünk, ha mindezek dacára mégis elszórakozunk?

Ez esetben:

1. üzzük el elménkből mindannyiszor, a hány-szor csak ezt észreveszszük;

2. alázzuk meg magunkat lelkünkben és minden nyugtalankodás nélkül folytassuk imánkat.

64. Miért nem kell nyugtalankodnunk az akaratunk ellenére jövő szórakozások miatt?

1. Mert ez nem véték, hanem csak gyarlóság;

2. maguk a szentek sem voltak mentek a szórakozásoktól;

3. az ily szórakozások nem csökkentik érdemeinket, hanem csak növelik, ha állhatatosak maradunk a küzdelemben.

65. Mely szóbeli imák a legjobbak?

1. A Miatyánk, vagyis az Úr imája;

2. az Üdvözlégy Mária;

3. az apostoli hitvallás;

4. az Anyaszentegyház imái;

5. a szentek imái.

66. Melyek az Anyaszentegyház imái?

A zsoltárok, az istentiszteletnél szokásos és az egyházi szertartások könyveiben található imák.

67. Vajjon a letenyék is az Egyház imáihoz tartoznak-e?

Igen, de csak azok, a melyeket az Anyaszentegyház a szertartások könyveibe bevett és jóváhagyott.

68. Melyek az Anyaszentegyház által különösen jóváhagyott letenyék ?

1. A Mindenszentek letenyéje ;
2. a lorettói letenye ;
3. Jézus legszentebb nevééről, valamint újabban Jézus szentséges Szívéről szóló letenye.

69. Mely imákat ajánlott az Anyaszentegyház ?

1. A rózsafüzér-imádságot és
2. a keresztúti áhitatot.

70. Minő előnyei vannak a rózsafüzér és keresztúti áhitatoknak ?

1. A rózsafüzér és keresztúti áhitatok alatt egyben az elmélkedő és a szóbeli imát is gyakorolhatjuk ;
2. a rózsafüzér és keresztúti áhitatokat az Anyaszentegyház a legtöbb bucsúval látta el.

5. §. A hallgatásról.

71. Miben áll a hallgatás ?

A hallgatás :

1. abban áll, hogy bizonyos meghatározott időben semmit sem beszéljünk ;
2. hogy egyáltalán csak is akkor szóljunk, ha arra szükség van ;
3. hogy csak a szükségeset beszéljük ;
4. hogy fecsegő egyéneket és társaságokat lehetőleg kerüljünk.

72. Mi haszna van a hallgatásnak ?

1. Sok bűntől óv meg bennünket (hamiság, hazugság, rágalom, zúgolódás, hiúság, stb.-től);

2. nagyban elősegíti az erények megszerzését (alázatosság, szelidség, önmegtagadás stb.);

«Ki megőrzi nyelvét, lelkét őrzi meg.»

(Példab. 13, 3.)

3. elűzi a szórakozást és megerősíti az áhitat szellemét.

73. Mi lelkesítsen még bennünket a hallgatásra ?

1. Azon belső béke, melyet számunkra megszerez ;

2. a szent- és más jámboréletű emberek példája.

74. Minő elővigyázattal legyünk a beszédben ?

1. Gondold meg, mit akarsz mondani és csak azután beszélj ;

2. légy óvatos, nehogy bűnös szóra nyiljanak ajkaid ;

3. légy szavaidban egyszerű, rövid, szelid, higgadt és szerény ;

4. ne légy mokogó, vontatott, hanem szólj értelmesen, a hol az illem és szeretet kívánja ; kerülj végre úgy a beszédben, mint a hallgatásban minden föltűnést és különczködést.

6. §. A magányról.

75. Miben áll a magány?

A magány abban áll, hogy magunkat lehetőleg a világ és annak szórakoztatásaitól visszattartsuk.

«Elfutván, eltávoztam és a pusztában laktam.»

(54, 8. zsolt.)

76. Hányféle magányt különböztetünk meg?

Kétfélét, u. m. testi és lelki magányt.

77. Miben áll a testi magány?

A testi magány abban áll, hogy az ember lehetőleg egyedül maradjon.

«Mikor imádkozol, menj be kamrádba és ajtóbetéve imádd Atyádat a rejtekben.»

(Máté 6, 6.)

78. Miben áll a lelki magány?

A lelki magány abban áll, hogy a világgal való érintkezésünk daczára, megőrizzük magunkat minden hozzávaló ragaszkodástól és hogy gyakran visszatérünk szívünk magányába.

79. Mit tegyünk szívünk magányában?

Itt egyesülünk imánkban az Istennel, istenes dolgokról elmélkedünk, röpimákat mondunk, vagy úgy dolgozunk, hogy kezünk a munkán, lelkünk az Istennél legyen.

(Szent Zitta.)

80. Miért ajánlatos a magány?

1. A magányban bizalmasabban szól az Isten hozzánk;

«A pusztába viszem és a szivére szólok.»

(Ozeas 2. 14.)

«Az erdők magányában, mondja szent Bernát, többet tanult az istenes dolgokról, mint otthon a könyvekből és tanára oktatásából.»

2. a magányban élvezi a lélek a legtisztább örömöket;

«Gyönyörűség helyévé teszi az Úr a pusztaságot.»

(Izaiás 51, 3.)

3. a magányban önmagunk és időnk fölött szabadon rendelkezünk;

4. a magányban távol tartjuk magunkat sok kísértéstől, melyek rendes körülmények között az emberekkel való érintkezésnek szoktak következményei lenni.

81. De vajjon nem azt mondja-e a próféta: «Jaj annak, ki a magányban van.» (Pred. 4, 10.)

Igen, de ezt nem vallásos értelemben vett magányról mondja, hanem azokról, kik kevélységből nem fogadják el a szükséges segílyt.

82. De vajjon nem tétlen-e az ember a magányban?

Nem, sőt ellenkezőleg, szakadatlan tevékenységben van, vagy imádkozik, vagy dolgozik az ember.

83. Mikor hagyjuk el a magányt?

Mikor az engedelmesség, a felebaráti szeretet, vagy más kötelességünk ezt parancsolja.

«A magányt mindig kell szeretnünk, de nem kell mindig gyakorolnunk.»

(Justiniani sz. Lőrincz.)

7. §. Az Isten jelenlétéről.

84. Mit tesz az Isten jelenlétében járni?

Az Isten jelenlétében járni, annyit tesz, mint gyakran és élénken fölidézni lelkünkben az Isten jelenlétét, csöndben, lélekben vele foglalkozni s szeretetteljesen társalogni.

85. Vajjon lehetséges-e Istennel állandóan így társalognunk?

A mit az Isten tőlünk kíván, az lehetséges is, már pedig Ő mondja: «Járjatok előttem és legyetek tökéletesek».

(Mózes 17, 1.)

86. Miként járhat az ember állandóan az Isten jelenlétében?

Négyféle módon.

87. Melyik az első mód?

Először is lelki szemeink elé állítjuk Jézus Krisztust, mint kis gyermeket, majd a mint a keresztet hordozta, majd fölfeszítve, majd megdicsőülve, majd szent Szívére mutatva stb. vagy legszentebb Szívét stb.

88. Melyik a második mód?

A második mód abban áll, hogy az Isten mindenütt létét állítjuk szemeink elé a zsoltáros szavai szerint: «Szemem előtt viselem az Urat mindenkoron». (Zsolt. 15. 8.)

89. Miképen történhetik ez a legkönnyebben?

1. A legkönnyebben úgy történhetik, ha gyakran ismételjük az apostol e szavait: «O benne élünk, mozgunk és vagyunk»;

(Apost. csel. 17, 28.)

2. ha minél jobban meggondoljuk, hogy az Isten minden dolgunkat, szavunkat, gondolatunkat figyelemmel kíséri és ügyel reánk, mint az atya vagy fölügyelő gyermekeire, illetve alattvalóira.

90. Melyik a harmadik mód?

Ha az Istent az ő teremtményeiben szemléljük.

«Ég és föld és minden, a mi rajta van, az Isten szeretetére indítanak engem.»

(Szent Ágost.)

91. Hogy kell ezt értenünk?

Akként, hogy péld. a napot úgy tekintem, mint az örök világosságot, melyet az Isten színe előtt élvezni fogok. Ha a csillagokat a megmérhetetlen világűrben szemlélem, ebben az Isten határtalan nagyságát csodálom. Ha vi-

rágot vagy a százados tölgy csodaszépségét bámulom, eszembe jut, mily elragadó szépnek kell lennie ezek teremtményének. És ha jó ételt eszem, hálára ébred lelkem ennek adója iránt stb.

92. Melyik a negyedik mód?

Negyedik módon járhatunk az Isten jelenlétében, ha az Istent önmagunkban, mint egy templomban képzeljük.

«Én öbennök lakom.» (Kor. 2, 6, 16.)

«Benne lakunk és Ő mibennünk.»

(Ján. 4, 13.)

«Nem tudjátok, hogy az Isten temploma vagytok és az Isten teste lakik bennetek.»

(Karint. I. 3, 16.)

93. E négy mód közül melyik a legalkalmasabb?

Az, mely kinek-kinek legjobban megfelel és szívéhez szól.

94. Mi ebben mégis a fődolog?

Az, hogy ne csak lelki szemeink előtt tart-suk az Istent, hanem hogy szívében is szeretettel foglalkozzunk vele. Jámbor fohászokkal sóhajtsunk hozzá.

95. Vajjon nehéz-e ennek a gyakorlata?

Kezdetben kissé fárasztó az Isten jelenlétében való járás gyakorlata, de állandó gyakorlat folytán szokássá válik, majd idővel könnyű s édessé lesz s sok lelki hasznot szerez.

96. Mily lelki haszonnal jár az Isten jelenlétének gondolata ?

Ki állandóan gyakorolja az Isten jelenlétét, az :

1. nagy gonddal kerüli a bűnöket ;
2. nagyobb lelkiismeretességgel teljesíti állapotbeli kötelességeit ;
3. örömmel gyakorolja az erényeket ;
4. isteni szeretet, mennyei boldogság és édes vigasz hatja át.

«Jobb nekem gonosz cselekedet nélkül kezeitekbe esnem, mint vétkezni az Úr színe előtt.»
(Dan. 13, 23.)

«Megemlékezem az Istenről és gyönyörködöm.»
(Zsolt. 76, 4.)

8. §. A mindennapi lelkiismeret-vizsgálásról.

97. A jó katolikus hányszor vizsgálja meg naponta lelkiismeretét ?

A jó katolikus kétszer vizsgálja meg lelkiismeretét, reggel és este, vagy délben és este.

98. Miként nevezzük a reggeli lelkiismeret-vizsgálást ?

E lelkiismeret-vizsgálást különös vagy részletes vizsgálátnak nevezzük.

99. Miről kell megvizsgálni lelkünket a különös vagy részletes lelkiismeret-vizsgálátnál ?

Egyedül egy bűnről vagy erényről, hogy

és miként gyakoroltuk azt a megelőző napon.

100. Mivel kell a lelkiismeret-vizsgálatnak egybekötve lennie?

1. Mély szívbeli bánattal és erős elhatározással a jövőre, ha a bűnt aznap újból elkövettük, vagy az erényt könnyelműségünk folytán hanyagul gyakoroltuk;

2. ha pedig azt tapasztaljuk, hogy előhaladtunk a jóban, akkor hálát adunk az elvett isteni kegyelmekért.

101. Meddig tartson e lelkiismeret-vizsgálat?

Mindaddig, míg a bűnt lelkünkben ki nem irtottuk vagy a kitűzött erényt szívünkbe nem ültettük.

«Ha minden évben csak egy bűnről szokunk is le, úgy csakhamar tökéletes emberek leszünk.»

(Krisztus köv.)

102. Mint lehet könnyen ellenőrizni a bűnbe való visszaesést, vagy a jóban való haladást?

Ha napról-napra jegyzéket vezetünk, hogy hányszor hibáztunk naponta.

103. A hibák kiirtását hol kell elkezdni?

Az uralkodó szenvedélyen vagy annak megfelelő erénygyakorlaton, a melyre a gyónató atya tanácsát és útbaigazítását kell kikérni.

104. Miként neveztetik az esti lelkiismeret-vizsgálat?

Az esti lelkiismeret-vizsgálatot általánosnak nevezzük.

105. Miért neveztetik általánosnak?

Mert az kivétel nélkül minden hibára kiterjed, melyeket napközben elkövettünk.

106. Mivel kell az általános lelkiismeret-vizsgálatnak egybekötve lennie?

Oly tökéletes bánattal kell egybekötve lennie, hogy ha az éj folyamán az Isten szent színe előtt kellene megjelenünk, arra is készek legyünk.

107. Meddig tartson a lelkiismeret-vizsgálat?

Legalább is négy vagy öt perczig.

108. A mindennapi lelkiismeret-vizsgálatnak vannak-e nehézségei?

Igen is vannak és pedig:

1. mert önszeretetünk hibáinkat elfödni, dolgainkat s hibáinkat szépíteni törekszik;

2. mert az embernek erőt kell venni önmagán;

3. maga a gonosz lélek is törekszik bennünket elkedvetleníteni;

4. semmi kellemetesség sincs vele egybekötve, sőt kellemetlen lelkiismereti szemrehányások, megszégyenülés stb. jár vele.

109. De vajjon elijeszszenek-e bennünket e nehézségek?

Nem, mert ez által:

1. tökéletes önismeretre teszünk szert;
2. lelkiismeretünk gyöngédebb s érzékenyebb lesz;
3. a gyónás előtti lelkiismeret-vizsgálat nagyon meg lesz könnyebbítve.

9. §. A gyakori szentgyónásról.

110. Hányszor gyónjanak a tökéletesség után törekvő lelkek?

Szalézi szent Ferencz utasítása szerint minden héten egyszer.

111. Minő előnyei vannak a gyakori szentgyónásnak?

1. Gyakrabban részesül a fölloldozásban és a megszentelő malasztban;
2. nagy erőre tesz szert a bűnök kiirtására és kerülésére;
3. nagyban megkönnyíti az önmegismerést.

112. Még minő előnyökkel bír a gyakori szentgyónás?

1. Gyakrabban részesül az üdvös intésekben és többször hallja, mint kell fölhasználni az üdvösségre vezető eszközöket;
2. ezzel egyszersmind az alázat, engedel-

messég, szeretet stb. erényeket is gyakorolja ;

3. azon öntudat nyugtatja meg, hogy a halálra és ítéletre mindig készen áll, mint a zsol-táros mondja : «Kész vagyok s nem habozok».

(118, 60.)

113. Mi kívántatik a szent gyónáshoz ?

1. A lelkiismeret-megvizsgálás ;
2. a bánat ;
3. erős fogadás ;
4. az őszinte bűnvallomás ; és
5. az elégtétel.

114. Azok, kik gyakran gyónnak, vajjon sokáig időzzenek-e a nevezett előkészületnél ?

Nem, mert a súlyos vétkek minden hosszas, dalmas gondolkodás nélkül is eszükbe jutnak, a kisebb bűnöket pedig úgy sem kell név és szám szerint elmondani.

115. Mint vizsgálják tehát meg lelkiismeretüket ?

Ha lelkiismeretüket naponta pontosan megvizsgálták, akkor elégséges a szent gyónás előtt erre csak néhány perczet szentelni.

116. Főleg mely vétkekről vizsgálják meg lelküket ?

Leginkább azokról, melyeket a mindennapi lelkismeret-vizsgálásnál fölfedeztek s a melyek leginkább útjukat állják a tökéletességben való előhaladásban.

117. Mi a legfőbb a gyakori gyónásnál ?

Az őszinte bánat és erős elhatározás, hogy többé nem vétkezünk.

118. Miben áll az igazi bánat ?

Az igazi bánat sem a könyvekben, sem a sok beszédben, vagy benső fájdalmakban nem áll, hanem mindenekelőtt a bűnöknek megutálásában és az erős akarat s elszántságban áll, hogy többé nem vétkezünk.

119. Mi ajánlatos nagyon az igazi bánat fölindítására ?

Nagyon ajánlatos az előbbi életben elkövetett, de már meggyónt valamely nagyobb bűnt a gyónásba befoglalni.

120. Mikép indíthatunk lelkünkben legkönnyebben igaz szívbeli bánatot ?

1. Jézus Krisztus szenvedése titkai fölött való elmélkedés által ;

2. Jézus isteni szent Szive szeretetének megfontolása által ;

3. a röpimák gyakori ismétlése által, p. o.
«Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened !»
«Könyörülj rajtam, Uram, a te nagy irgalmaságod szerint !» «Új szívet teremts bennem, Uram !» «Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam !»

121. Mivel kell bánatunknak egybekötve lennie ?

Erős elhatározással, hogy életünket jobbítsuk.

122. Mikor jó a mi erős fogadásunk ?

Ha nem csak azt mondjuk, hogy kerülni fogom a bűnt a jövőben, hanem többé sohasem akarom elkövetni.

123. Mit kell főleg szem előtt tartanunk a bűnök bevallásánál ?

1. Minden bűnt igaz akarattal s nyíltszívűséggel kell beismerni ;

2. a bocsánatos vétkeket is törekedjünk meggyónni, főleg, a melyeket szándékosan elkövettünk ;

3. bizonyos időnkint tanácsos figyelmeztetni a lelkiatyát rossz hajlandóságunkra, szenvedély vagy bizonyos személyek vagy tárgyakhoz való rendetlen ragaszkodásunkra, például érzékiesen vonzódunk valakihez, pénzhez, tiszteltetéshez, hajlandóság a fecsegésre, öndicséretre stb.

124. Miért üdvös ily hajlamokat vagy kísértéseket fölfedeznünk ?

1. Mert ez által a kísértésnek eleje vétetik ;

2. a lelkiatya a szekerczét a fa gyökerére helyezheti vagy a ferde hajlásokat lenyesheti ;

3. mert a szenvedélyek fölfedezése igen üdvös megalázódás azok kiirtására.

125. Mitevők legyenek az oly aggályos lelkek, kiknek a lelkiatya nem sok hitelt ad?

Föltétlen engedelmességgel induljanak az ő tanácsa vagy parancsa után.

126. A kik gyakran gyónnak, főleg mely hibáktól tartózkodjanak?

1. Ne gyónjanak csupa szokásból, a nélkül, hogy javulásra gondolnának;

2. kerüljék a gyónásban a szükségtelen fecsegést;

3. ne erényeiket és jó szokásaikat, hanem bűneiket s hibáikat mondják el;

4. a lelkiatyát minden fontos ok nélkül ne változtassák.

127. Mi az általános gyónás?

Általános gyónás az, melyben minden vagy legalább több gyónásunkat ismételjük.

128. Szükséges-e az általános gyónás?

Az általános gyónás elkerülhetetlenül szükséges mindazoknak, kik a megelőző gyónásait érvénytelenül végezték.

129. Tanácsos-e az általános gyónás akkor is, ha okvetlenül nem szükséges?

Igen tanácsos, különösen:

1. valamely életpálya megkezdésénél;

2. szent missió alkalmával, jubileumi évben vagy szent gyakorlatok alatt;

3. ha már hosszabb időn át nem végeztünk általános gyónást;

4. a halálra való előkészületkor.

130. Lehet azonban ártalmas is az általános gyónás ?

Igen, az aggályos lelkűekre általános lehet, kik gyónásaikkal folyton elégedetlenek s majd attól rettegnek, hogy valamit kifelejtettek, vagy nem elég érthetően beszéltek, vagy a lelkiatya nem értette őket eléggé meg, majd ismét a bánat tökéletessége és az erősfogadás helyes volta körül kételkednek.

131. Mitevők legyenek az ily gyónók ?

Meg lehetnek nyugodva, hogy teljes és tökéletes biztosságban haladnak, ha lelkiatyjuk iránt föltétlen engedelmisséggel viseltetnek.

132. Mi az elégtétel ?

Az elégtétel a lelkiatyától föladott bűnbánati cselekmény.

133. Vajjon a jámbor lélek megelégedhetik-e már azzal a mit a lelkiatya elégtételül föladott ?

Nem, hanem :

1. önmagától is végezzen valami bűnbánati cselekményt;

2. törekedjék a bűnbánatot lelkében mindinkább táplálni;

3. tehetségéhez mértén törekedjék minél több bucsú kegyelmében részesülni.

10. §. A legméltóságosabb Oltáriszentségről.

I. FEJEZET. — A GYAKORI SZENTÁLDOZÁSRÓL.

134. Miért adja az Úr magát eledelül?

1. Hogy velünk a legbensőbb szeretettel egyesüljön;

«Én őbenne és ő Énbennem marad.»

(János 6, 57.)

2. hogy ezzel bennünket a tökéletesség magas fokára emeljen;

3. hogy bennünket egymás között is a legbensőbbben egyesítsen.

135. Minő kegyelmeket nyerünk a szentáldozásban?

1. A megszentelő malaszt gyarapodását, mely a léleknek természetfölötti életét képezi;

«Ki engem eszik, az érettem él.»

(János 6, 58.)

2. gyöngíti rosszra való hajlamainkat;

«Hol a szent szeretet növekszik, ott a tiltott szeretet csökkenik.»

(Szent Ágoston.)

3. kedvet s erőt ad a jóra;

«Nem én élek, hanem Krisztus él énbennem.»

(Gal. 2, 20.)

4. megtisztít bennünket a bocsánatos vétkektől;

5. megőriz a halálos vétkektől;

«Meggyőzi az ördög minden incselkedéseit.»

(Szent Tamás.)

6. záloga jövődő föltámadásunknak s örök üdvösségünknek.

136. Mire ösztönözzön a kegyelmek e forrása minden jámbor keresztény hívőt?

Hogy minél gyakrabban járuljon e malaszt-forráshoz.

137. Mi ösztönözze még?

A keresztények példája az első századokban és más jámbor lelkek szép szokása minden időben.

138. Hányszor áldoztak az első keresztények?

Az első keresztények naponta áldoztak, mint az apostol is bizonyítja: «És mindennap egyakarattal a templomban valának, örvendézés-sel és egyenes szívvvel vevék az eledelt».

(Apost. 2, 46.)

«A szentáldozás a mindennapi kenyerünk, részesülj benne naponta, hogy naponta részed legyen szentáldásaiban.»

(Szent Ágost.)

139. Mi az Anyaszentegyháznak óhaja a szentáldozásra vonatkozólag?

Az Anyaszentegyház azt óhajtja, hogy a keresztény hívők a szentmisében ne csak lelki-képen, hanem valóságban is áldozzanak.

(Trid. zsinat XXII., 6. fej.)

140. Kinek hatáskörébe tartozik meghatározni, hogy a hívők hányszor áldozzanak?

A pápák parancsa szerint ez egyedül s kizárólag a gyóntatóatya hatáskörébe tartozik.

141. Kinek engedheti meg a gyóntatóatya, hogy vasárnaponként áldozzék?

Szalézi szent Ferencz utasítása szerint megengedheti azoknak, kik mentek minden halálos bűntől, a bocsánatos vétkeket pedig kerülni törekszenek és égő vágygyal óhajtanak az Oltáriszentségben részesülni. (Philothea II., 20.)

142. Kinek engedhető meg a mindennapi áldozás?

Annak, a ki természeti rossz hajlandóságait is legyőzte. (Philothea II., 20.)

143. Ha a lelkiatya nem tartja tanácsosnak a gyakori szentáldozást, vajjon akkor melyik eljárás a legjobb?

Ily esetben a leghelyesebb alázat és engedelmességgel a lelkiatya eljárását követni, minden zúgolódás és kifakadás nélkül.

144. Mit kell oly «jámborok»-ról tartanunk, kik zúgolódnak azon, hogy a lelkiatya nem engedte meg nekik a gyakori szentáldozást?

Az ilyenek zúgolódás és kifakadásaikkal biztos jelét adják annak, hogy a lelkiatyának csakugyan igaza van és hogy méltatlanok a gyakori szentáldozásra.

145. Hányféle előkészület van a gyakori áldozásra?

Az előkészület kétféle, u. m. távoli és közeli.

146. Miben áll a távoli előkészület?

A távoli előkészület abban áll, hogy a teremtményekhez való vonzódásból mindjobban kivetközni iparkodjunk.

147. Miben áll a közeli előkészület?

Abban áll:

1. hogy már a szentáldozás előestéjén, ha szükséges, meggyónjunk és fölindítsuk szívünkben a szeretet-vágyódás indulatait;

2. reggel pedig imáinkat és elmélkedéseinket lehető buzgósággal törekedjünk elvégezni;

3. a szentáldozás előtt pedig közvetlenül a hit, alázat és vágyódás érzetét iparkodjunk fölgerjeszteni.

a) a hitet fölindíthatjuk az által, hogy elgondoljuk, kit veszünk magunkhoz a legméltóságosabb Oltáriszentségben, t. i. az Istent.

b) Az alázatot az által, hogy megfontoljuk saját semmiségünket, hogy szegény, nyomorult bűnösök vagyunk! — «Uram! nem vagyok méltó stb. . . .»;

c) a vágyódást azzal, hogy szemünk elé állítjuk, hogy mi az, mit Krisztus magával hoz, t. i. a kegyelmek kincstárát.

148. Mit kell tartanunk a szentáldozás utáni időről?

Azt, hogy ez idő a legbecsesebb és a legdrágább. (Szent Ferencz.)

149. És miért oly végtelen becses?

Mert az isteni Üdvözítő a szentáldozás után lelkünkben mintegy a kegyelem trónján ül, kérdezvén: «Mit cselekedjem neked?»

150. Miképen töltsük ilyenkor az időt?

Ekkor ne imakönyv után kapjunk, hanem törekedjünk szívünk legmélyéből Jézussal társalogni, az áhitat szellemében elmerülni.

151. Minő legyen az áhitat?

Tiszteletteljes imádás, hálaadás, szeretet, bánat, kiválóan pedig könyörgés és esedezés,

152. Miért esedezünk ekkor főleg?

Mindenekelőtt a szeretet gyarapodásáért lelkünkben, az álhatatosságért és az ezekhez szükséges kegyelmekért.

153. Mely esetben tanácsos használni az imakönyvet szentáldozás után?

A szívbeli áhitat után, vagy ha lelki szárazság és szórakozottság miatt a benső áhitat lehetetlenné válik.

154. Mennyi ideig tartson ez áhitat?

Minél hosszabb időt szentelhetsz rá, annál jobb, hacsak valamely szorgos kötelesség tel-

jesítése ebben nem gátol, de rendesen egy negyedórát szakíts reá.

155. Miképen kell még magunkat a szentáldozás napján viselnünk ?

A kegyelem e nagy napján törekedjünk még az áhitat s hála érzetében megmaradni, annak példáját követve embertársaival való társalgásban, kit magunkhoz vettünk.

156. Melyek azon ismertető jelek, melyekből meg tudható, vajjon a gyakori szentáldozás haszonnal jár-e vagy sem ?

Általában abból lehet azt fölismernünk, ha buzgóbbak leszünk az imában, óvatosabbak a beszédben, szeretetteljesebbek felebarátunkhoz, hajlandóbbak az irgalmasság cselekedeteire, lelkiismeretesebbek az állapotbeli kötelmek teljesítésében, erősebbek a kísértés legyőzésében s tartózkodóbbakká leszünk a világ és annak örömeitől.

157. Miben áll a lelki-áldozás ?

A lelkiáldozás azon égő vágyban áll, mely szerint Jézussal a legméltóságosabb Oltáriszentségben egyesülni óhajtunk.

158. Miképen történhetik ez ?

1. Föлиндítjuk lelkünkben az élő hitet, hogy Jézus Krisztus az Oltáriszentségben valósággal jelen van ;

Az életszentség Katekizmusa.

2. forró szeretetet indítunk szivünkben Jézus iránt és égő vágyat, vele bensőbben egyesülni ;

3. esedezünk, hogy szivünkbe betérjen ;

4. elgondoljuk, mintha valóban az Úr asztalához járulnánk ;

5. hálákat adunk az elvett kegyelmekért, mint főtebb említve volt.

159. Mi indítson bennünket a gyakori lelki áldozásra ?

1. A lelkiáldozás végtelen kegyelmei ;

2. a gyakorlat szépsége és könnyűsége ;

3. a szentek példája.

II. FEJEZET. — A SZENTMISEÁLDOZATRÓL.

160. Mi a szentmiseáldozat ?

A szentmise az újszövetség örök áldozata, melyben a mi Urunk, Jézus Krisztus, a kenyér és bor színe alatt a pap által magát mennyei Atyjának vérontás nélkül föláldozza, a mint egykor a keresztfán vérét ontva, föláldozta.

161. Mivégre szerezte Jézus Krisztus a szentmisét ?

1. Az Isten dicsőítésére (dicsőítő-áldozat) ;

2. bűneinkért engesztelésül (engesztelő-áldozat) ;

3. az elvett kegyekért hálaadásul (hálaadó-áldozat) ;

4. kegyelmek elnyerése végett (kérő-áldozat).

162. Mit tesz az, ki áhitattal jelen van a szentmisén?

Dicsőít, hálákat ad, kér és engesztel a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

163. Nagyértéke van-e az ily áldozatnak Isten előtt?

Ép olyan nagy értéke van az Isten előtt, mint maga Jézus Krisztus dicsőítő-, hálaadó-, kérő- és engesztelő-áldozatainak.

164. Mi következik ebből minden jámbor keresztényre nézve?

Az a mi reá nézve a legnagyobb haszonnal jár, ha a szentmisén minél gyakrabban s áhitattal résztvesz.

165. Mikép legyünk jelen a szentmisén?

Úgy, hogy a legbensőbbben törekedjünk egyesülni a legszentebb áldozat cselekményeiben.

166. Mikép történhetik ez legkönnyebben?

Úgy történhetik, ha:

1. a szentmise kezdetén bűneinket megbánjuk és Isten bocsánatáért könyörgünk;

2. a följajánlásnál följajánljuk mi is önmagunkat Jézus Krisztussal a mennyei Atyának;

3. az Urfölmutatásnál alázatosan imádjuk a jelenlevő Istent;

4. az áldozásnál, tényleg vagy lelkileg áldozni törekszünk.

167. Vajjon végezhetünk-e a szentmise alatt más áhítatot is?

Igen, nagy lelki haszonnal elmélkedhetünk a szentmise alatt Jézus Krisztus keserves kínszenvedéséről, az olvasót is imádkozhatjuk vagy énekelhetünk. De mindezek daczára iparkodnunk kell a szentmise főrészeire figyelni; önfelajánlás, imádság és lelkiáldozás által résztvenni.

168. Mit tegyünk, ha szentmisénrészt nem vehetünk?

Ilyenkor azon kell lennünk, hogy a szentmise alatti harangszóra vigyázzunk és legalább lelkikép jelen lenni iparkodjunk.

III. FEJEZET. — A LEGMÉLTÓSÁGOSABB OLTÁRISZENTSÉG LÁTOGATÁSÁRÓL.

169. A jámbor keresztény hívő csak a nyilvános istentiszteletre szokott a templomba menni?

Nem, hanem valahányszor alkalma nyílik, a templomba iparkodik.

170. Miért megy a templomba?

Hogy az Oltáriszentségben az isteni Üdvözítőnél látogatást tegyen.

171. Mi indítja őt e látogatásra?

1. Annak tudata, hogy Jézus a legméltóságosabb Oltáriszentségben folytonosan jelen van;

2. hogy miérettünk, emberekért van ott jelen ;

3. hogy ily látogatások sok áldás és kegyelmekkel járnak ;

4. számtalanok a szentek közül hasonlóképen cselekedtek és nagy áhitattal időztek e nagy Szentség előtt.

172. Mit tegyünk, midőn Jézust meglátogatjuk ?

1. Mély alázattal imádjuk Őt ;

2. szívbeli forró szeretet indulatát ébresztjük magunkban ;

3. ügyeinket s bajainkat tárjuk föl előtte ;

4. teljes bizalommal bűneink bocsánatáért és kegyelmekért esedezünk ;

5. lelkiáldozást végezzünk.

173. Mit tegyünk, ha erre hosszabb időt nem szakíthatunk ?

Akkor templom mellett elmenve, mély alázattal üdvözljük a kenyér színe alatt rejlő istenséget és szent áldását kérjük.

11. §. Mária és a szentek tiszteletéről.

174. Üdvös és hasznos-e a szűz Mária tisztelete ?

A szűz Mária tisztelete nagyon üdvös eszköz az Isten szeretetében való előhaldásra.

175. Miért hasznos és fontos a szűz Mária tisztelete?

1. Mert szűz Mária Jézus után legtökéletesebb példaképünk;
2. mert Mária a mi leghatalmasabb szószólónk.

176. Jézus után miért a legtökéletesebb példaképünk Mária?

1. Mert mindenkor ment volt a bűnnek szennyjétől;
2. mert öröktől minden erénnyel ékeskedett.

177. Miért a leghatalmasabb szószólónk szűz Mária?

1. Mert az Isten Anyja;
2. mert a mi anyánk.

«Ime a te anyád.»

(Ján. 15, 27.)

178. Mi kívántatik meg ahhoz, hogy Mária szószólásáról biztosak legyünk?

Megkívántatik, hogy Máriának igaz tisztelői legyünk.

179. Miről lehet megismerni szűz Mária igaz tisztelőjét?

1. Hogy nagy gonddal kerüli a bűnt;
2. hogy példáját mindenben követni törekszik.

180. Mi a legfontosabb szűz Mária tiszteletében?

1. Hogy naponta a háromszori harangszóra «Az Úr angyala» imát elimádkozzuk;

2. hogy a rózsafüzér-imát legalább is egyszer egy héten elmondjuk ;

3. hogy minden szombaton valamely jócselekedetet végezzünk szűz Mária tiszteletére ;

4. hogy Mária ünnepét különös áhítattal megüljük (gyónni és áldozni) ;

5. hogy ünnepeit megelőzőleg egy-egy szent *kilenczedet* végezzünk ;

6. hogy Mária képét különösen tiszteletben tartsuk és gyakran látogassuk ;

7. hogy május havát különös megszenteljük ;

8. hogy naponta a boldog kimulás kegyelméért hozzá esedezzünk (így például : *Lorettoi litánia*, az Üdvözlégy mennyország királynéja, Emlékezzél meg, oh legkegyelmesebb Szűz, vagy hasonlót elimádkozunk).

181. Mit kell a szentek tiszteletéről tartanunk ?

1. Hogy igen üdvös és méltányos a szentek tisztelete ;

2. hogy ebben az ő példáik követése a legfontosabb.

182. Ennek elérésére különösen mi a legtanácsosabb.

A szentek életének gyakori olvasása és a fölött való gyakori elmélkedés.

183. A boldogságos szent Szűz után mely szenteket kell különösen nagy tiszteletben tartanunk ?

1. Szent Józsefet ;
2. szent Örangyalunkat ;
3. keresztségben nyert pártfogónkat ;
4. a szerzeteseknek főleg szent rendjük alapítóját és a rend kiválóbb szentjeit.

12. § Az evangéliumi tanácsokról.

184. Különösen mit ajánlott Jézus a tökéletesség elérésére ?

Az evangéliumi tanácsokat.

185. Melyek az evangéliumi tanácsok ?

1. Az önkéntes szegénység ;
2. szüzi tisztaság ;
3. tökéletes engedelmesség.

186. Miért neveztetnek ezen eszközök tanácsoknak ?

Mert ezek, nem mint parancs, hanem mint tanácsok adattak.

187. Miért mondatnak evangéliumiaknak ?

Mert Jézus Krisztus evangéliumából vétettek.

I. FEJEZET. — AZ ÖNKÉNTES SZEGÉNYSÉG.

188. Miben áll az önkéntes szegénység ?

Az önkéntes szegénység a földi dolgok bírásáról való lemondásban áll.

189. Miből látjuk, hogy Jézus az önkéntes szegénységet tanácsolja ?

Jézus azon szavaiból, midőn az ifjúnak azt mondá: «Ha tökéletes akarsz lenni, akkor menj, add el a mid van és oszd el a szegényeknek és kincsed leszen a mennyben ; azután jöjj s kövess engem». (Máté 19, 21.)

190. Gyakorolta-e Jézus maga is az önkéntes szegénységet ?

Igen, Jézus elhagyva a mennyei kincseket, születése első perczétől a keresztig oly szegénységben élt, hogy elmondható önmagáról : «A rókáknak barlangjaik vannak és az égi madaraknak fészkeik ; az ember fiának pedig nincs, hová fejét lehajtsa». (Máté 8, 20.)

191. Miért mondatik az önkéntes szegénység a tökéletesség eszközének ?

Mert a szív ez által minden földi vonzalomtól mentté és szabaddá lesz és egyedül csakis az Istenhez ragaszkodik.

192. Vajjon követték-e már az első keresztyények is e tanácsokat, ha igen, honnét tudjuk ezt ?

E tanácsot már az apostolok idejében követték, bizonyítja ezt az «Apostolok cselekedete» könyve, melyben az első keresztyényekről így ír : «Mindazok, kik mezőket vagy házakat bírnak vala, eladván, eléhozzák azok árát,

miket eladtanak és az apostolok lábaihoz tévék, ez pedig elosztáték mindennek, a mint kinek-kinek szüksége vala». (Apost. csel. 4, 34–35.)

193. Az első keresztények e példája talált-e követőkre a későbbi időkben is ?

Az önkéntes szegénységet milliók és milliók követték az Anyaszentegyházban, minden időben, egész napjainkig.

194. Kiknek kötelessége szent szegénységben élni ?

A szerzeteseknek, a rendtársaságoknak és mindazoknak, kik ilyennemű fogadalommal magukat lekötötték.

195. Követhetik-e e szent szegénységet a világban élő szerzetesek (harmadrendiek) és jámbor hívők is ?

Igen, ha ők

1. vagy szegények és a szegénységet Jézus iránti szeretetből örömmel elviselik és a földi gazdagság után nem vágyakoznak ;

2. vagy gazdagok és földi birtokokkal rendelkeznek, de úgy élnek, mintha ilyennel nem bírnának, vagyis :

a) ha szívüket nem kötik hozzá ;

b) ha saját személyükre csak a legszükségesebbet fordítják ;

c) minden fölösleget pedig készséggel a szegényeknek vagy valamely jó célra adják ;

3. végre, ha fogadalommal lekötik magukat,

hogy a földi dolgokat csak bizonyos mennyiségben vagy fokig akarják élvezni.

196. Vajjon tegyük-e le ily fogadalmat minden komoly megfontolás nélkül?

Nem, hanem csakis hosszú és érett megfontolás és a lelkiatyának tanácsa után.

197. Mily becse van az ily lelki szegénységnek?

Nemcsak alkalmas a legnagyobb tökéletesség elnyerésére, hanem

1. vigaszt nyújt a kényszerűség szülte szegénységben;

2. folytonos szemrehányásul szolgál a gazdagoknak;

3. biztosíték az örökkétartó javak elnyerésére.

«Boldogok a lelki szegények, mert övéké a menyeknek országa.»

«Add el a mid van és kincsed leszen a menyekben.»
(Máté.)

II. FEJEZET. — AZ ÖRÖKÖS TISZTASÁG.

198. Mi az örökös tisztaság?

Az örökös tisztaság, életfogytiglani önkéntes megtartóztatás nemcsak minden tisztátalan élvezettől, hanem, hogy egyedül és megosztatatlanul csakis Istennek élhessen, még a házasságtól is.

199. Mikor ajánlotta Jézus az örökös tisztaságot?

Midőn az apostolok egy alkalommal azt a megjegyzést tették, hogy jobb nőtlen életet élni, mint házas életet folytatni, erre Jézus mondá: «Nem mindnyájan fogják föl ez ígét, hanem a kiknek adatott». (Máté 19, 11.)

200. Mit tanít továbbá Jézus?

Azt mondja: «Vannak férfiatlanok, kik magukat ilyekké tették a mennyeknek országáért». (Máté 19, 12.)

201. Mit tanít erről az apostol?

Szent Pál apostol azt mondja: «A szűzeknek pedig tanácsot adok; s... ki házasságra adja szűzleányát, jól cselekszik, de a ki nem adja, jobban cselekszik». (Kor. 7, 25, 38.)

202. Mit tanítanak erről a Szentatyák?

Egész könyveket írnak a tisztaság magasztosságáról; így szent Athanaz, Ágoston, Ambrus Jeromos stb. mások.

203. Mit tanít az Anyaszentegyház a szüzességről?

A trienti zsinat határozatilag kimondotta: «Ha valaki azt mondaná, hogy a házaselet a szüzességi állapot elé teendő és hogy nem jobb szűztisztaságban élni, mint házasságot kötni, kiközösítve legyen».

(XXIV. ülés, 10. fejt.)

204. Követték-e minden időben az Anyaszentegyházban a szüzesség tanácsát?

Igen, az Anyaszentegyházban mindig követték e tanácsot mindkét nembeli hívek, kik életük legnagyobb örömét és dicsőségét a szűztisztaságban találták.

205. Miben áll a szüzek legnagyobb életboldogsága?

1. Életük szép, mint az angyaloké;

«Olyanok lesznek, mint az angyalok az égben.»
(Máté 20—30.)

2. szabadok a világ ezernyi gondjaitól és csábításaitól;

3. leginkább képesek Krisztust követni;

«Csak arra gondolnak, mi az Istené.»
(Kor. 7, 31.)

4. kiválóan jegyesei és kedveltjei Jézusnak;

«Ő a liliomok között legeltet.»
(Énekek éneke 2, 16.)

5. a mennyország teljes örömeit élvezik.

«Senki sem tudta az éneket énekelni, hanem csak azok, kik soha nem lettek beszennyezve.»
(Titk. 14, 3.)

206. Minden szűz részesül ezen boldogságban?

Nem, csak az eszes szüzek.

«Öt pedig azok közül esztelen vala és öt eszes.»

207. Miben különböznek ezen eszesek az esztelen szűzekről ?

Az eszesek nem elégesznek meg a szűziesség mécsével, hanem ellátják magukat az olajjal is, mely a mécszet táplálja.

208. Mit kell érteni ezen olaj alatt ?

A jámborság jócselekedeteit, mint önmegtagadást és felebaráti szeretetet.

209. Jótékony hatást gyakorol-e a szűzesség a világra ?

A világra nézve a szűzi tisztaság a legnagyobb áldásnak forrása.

1. A példa által, mert még a pogányok is elismeréssel adóztak a szűzesség erényének ;

2. a tiszta szívből eredő áhitat által ;

3. a tevékeny felebaráti szeretet hősiességének által, mely a kórházak, nevelőintézetek és missiókban gyakoroltatik stb.

210. Letehet-e jámbor keresztények a világban is a szűzesség fogalmát ?

Nem mindnyájan fogják föl az igét . . . a ki fölfoghatja, fogja föl.

(Máté 19, 11—12.)

211. Mire kell ügyelni ezen föltett szándéknál ?

Ily fogadalom csak a lelkiatya beleegyezésével és a körülményekhez képest, csak bizonyos meghatározott időtartamra tétessék.

III. FEJEZET. — A TÖKÉLETES ENGEDELMESSÉGRŐL.

212. Miben áll a tökéletes engedelmesség?

A tökéletes engedelmesség abban áll, hogy az ember saját akaratáról lemondjon, hogy annál biztosabban, egy előljárónak engedelmeskedve, ki Isten helyettese, Isten akaratját teljesítse.

213. Mi tehát a tökéletes engedelmesség a szó teljes értelmében?

A tökéletes engedelmesség a szó szoros értelmében önmegtagadás, melynél fogva saját akaratunkat teljesen alárendeljük az Isten helyettesének és ennél fogva magának az Istennek.

214. Mily szavakkal tanácsolta Jézus az önmegtagadást?

Ezen szavakkal:

«Haki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát és vegye fel keresztjét mindennap és kövessen engem.» (Lukács 9, 20.) (Máté 16, 25.)

215. Adott-e Jézus nekünk példát a tökéletes engedelmességre?

Valamint az önkéntes szegénységre és állandó szüzességre, úgy a tökéletes engedelmességre is példát adott nekünk.

216. Miként adott nekünk példát a tökéletes engedelmességre ?

1. «Engedelmes volt mindhalálíig és pedig a keresztnék haláláig». (Phil. 2, 8.)

2. Ő mondá: «Magamtól semmit sem cselekszem». (Ján. 8, 28.)

3. «Nem keresem az én akaratomat, hanem annak akaratát, ki engem küldött». (Ján. 5, 30.)

217. Miért útja a keresztény tökéletességnek az engedelmesség ?

Azért, mert minden, a mit szent engedelmességből végzünk, tökéletesebb, mint saját elhatározásunknak ténye.

218. Miért érdemszerzőbb az, ha mások iránt való engedelmességből cselekszünk ?

1. Mert saját akaratunk megtagadása mindig az Isten iránt való szeretetünknek áldozata ;

2. mert az ember a szent engedelmességben csalhatatlanul mindig az Isten akaratját cselekszi.

219. De ha saját akaratunkból cselekszünk, nem találhatjuk-e meg a helyes utat ?

Az önakarat ritkán ment az önszeretettől, azért mondja szent Bernát: «A ki saját mestere akar lenni, ki van téve annak, hogy egy esztelen tanítványa lesz».

220. Hát előljáróink nem parancsolhatnak-e olyasmit, a mi Isten akaratával ellenkezik?

Igen, de akkor megszűnik az engedelmes-ség, mert «inkább kell engedelmeskedni Isten-nek, mint az embereknek».

221. Nem nagy megaláztatás-e az emberre nézve a rendszeres és föltétlen engedelmesség?

Ellenkezőleg, a föltétlen engedelmesség dic-séretes, mert az minden magasztos tettnek indító oka.

222. Lehet-e a világban is a szent engedelmesség fogadalmát letenni?

Lehet, ha lelkiatyánk vezetésére bizva ma-gunkat a szent engedelmesség fogadalma által föltétlenül az ő utasítását követjük.

IV. FEJEZET. — A SZERZETEKRŐL ÉS SZENT TÁRSULATOKRÓL.

223. Mit értünk a szerzetes-állapot alatt?

A szerzetesállapot alatt értjük azon az egy-háztól jóváhagyott állandó életmódot, a mely-ben a keresztény hívők bizonyos szabályok szerint közösségben élve tökéletességre törek-szenek.

224. Mi szükséges a szerzetes-élethez?

1. A szegénység, szüzesség és tökéletes en-

gedelmesség fogadalmának letevése az egész élet tartamára ;

2. egy különös szabály megtartása (a szerzetszabály) ;

3. az egyházi (pápai) jóváhagyás.

225. Mit értünk szent társulatok alatt ?

A szent társulatok vagy kongregációk alatt értjük azon szerzetekhez hasonló zárdai családokat, a melyek az egyházi főhatóság által jóváhagyott szabály alatt szintén fogadalom által az evangéliumi tanácsok követésére kötelezik magukat.

226. Mi a legelső és legszükségesebb kellék a szerzetes-életre ?

Az isteni hivatás.

227. Miből lehet ezen hivatást megismerni ?

Ezt meg lehet ismerni :

1. a szerzetes-élet után való állandó vágyból ;

2. ha valaki a szükséges testi és lelki képességekkel bir ;

3. ha meg van azon jó szándéka, hogy a szerzetben semmi más, csupán a keresztény tökéletesség után óhajt törekedni.

228. Mit kell tartanunk azokról, a kik az isteni hivatást nem követik ?

Félő, hogy az örök kárhozat veszélyének teszik ki lelküket.

229. Mit kell ellenben azokról tartanunk, kik az isteni hivatást követik ?

Kétségkívül rájuk is vonatkozik a Szentírás szava, hogy : «a legjobb részt választották».

(Luk. 10, 42.)

230. Miért választották azok maguknak a legjobb részt ?

Mivel a szerzetes életben :

1. tisztábban élnek ;
2. ritkábban vétkeznek ;
3. könnyebben fölkelnek a bűnből ;
4. óvatosabban élnek ;
5. gyakrabban megerősíttetnek ;
6. az édes békét élvezik ;
7. nagyobb bizodalommal halnak meg ;
8. könnyebben kiszabadulnak a tisztító-tűzből ;
9. a mennyben nagyobb jutalomban részesülnek.

(Szent Bernát.)

231. Miért élnek a szerzetesek tisztább életet ?

Mert inkább meg vannak óva :

1. a szent szegénység fogadalma által a szemek kíváncsiságától ;
2. a szüzesség fogadalma által a test kívánságától ;
3. az engedelmesség fogadalma által az ön-akarattól.

232. Miért vétkeznek ritkábban a szerzetesek ?

Mivel a szerzeteséletben ritkábbak a bűnre vezető alkalmak.

233. Miért könnyebb a szerzetes-életben fölkelni a bűnből ?

Mert nagy lelki erőt meríthetünk e négy dologból, úgymint :

1. a mindennapi elmélkedés és szent olvasmányból ;
2. az előjárók intelmeiből ;
3. a szerzetestársak jó példáiból ;
4. a gyakori szent gyónásból.

234. Miért élünk óatosabban a szerzetben ?

Mert a szerzetesen őrködik :

1. előjáróink figyelme ;
2. rendtársaink figyelme ;
3. saját lelkiismeretünk erősebb szemrehányásai ;
4. a világ szeme.

235. Mi erősíti meg a szerzetest a jóban ?

1. Nagy kegyelmek harmatja ;
2. a benső fölvilágosodás és vigasz ;
3. az állandó jámbor életmód szemlélése.

236. Mi által élvezünk a szerzetes-életben benső vigaszt ?

Mivel mentek vagyunk :

1. a világi gondoktól és terhektől;
2. a szenvedélyek viharától.

237. Miért halnak meg a szerzetesek nagyobb bizalommal ?

1. Mert semmi sem nehezíti meg az elválást;
2. mert könnyebb a lelkiismeretük;
3. mert nagy és örök jutalomra számíthatnak.

238. Miért remélhetik a szerzetesek, hogy könnyebben kiszabadulnak a tisztító tűzből ?

1. Mert már maga a szerzetes-élet a vezeklés egy neme;
2. mert sok bucsút nyernek;
3. mert a többi szerzetes tagok többszörös elégtételt adnak.

239. Miért várhatnak a szerzetesek nagyobb jutalmat a mennyben ?

1. Mert a szerzetes-élet tökéletesebb;
2. mert a megtartott fogadalmak által minden jó cselekedetet megneimesítettek.

«Ki mint vet, úgy fog aratni.» (2 Kor. 9, 6.

240. Létezik-e ezen papi szerzeteken kívül a világiak számára is valamelyes rend ?

Igen is léteznek többek, a melyekből a legterjedelmesebb szent Ferencz harmadrendje.

V. FEJEZET. — SZENT FERENCZ HARMADRENDJE.

241. Mit értünk tertianus vagy harmadrend alatt ?

A harmadrend mindkét nembeli nős vagy nőtlen világiak társulata, kik a papi szerzethez hasonló életet folytatnak a nélkül, hogy a világban való életről lemondanának.

242. Miben hasonlít ezen világi rend a szerzetesrendhez ?

Egy szerzet-szabályzatban, mely a szerzeti szellemet előmozdítja.

243. Mennyiben mozdítja elő a tertianus-rend a szerzet szellemét ?

1. A szent szegénység szellemét egyszerű ruházat és életmód, továbbá étel és italban való mértékletesség előírása által ;

«Iparkodjatok, hogy a harmadrend a néppel megismertessék és tényleg nagyra tartassék.»

(XIII. Leo pápa, 1892 szept. 17.)

2. a szűzi tisztaság szellemét veszélyes mulatóságok és társaságok tiltása által ;

3. az engedelmesség szellemét a szerzetesi fogadalom által, szintúgy azon határozat által, hogy III. §. 4. a tagok kizárandók ;

4. az ima szellemét bizonyos imák, II. f. 6. §., és a szentségekhez való gyakrabbi járulásának előírásával II. szakasz, 5. §. ;

5. a bűnbánat szellemét a a naponkint való lelkiismeret-vizsgálat, továbbá bőjt és megtartóztatás által. II. fej. 10. §. és 4. §.;

6. az egyházi szellemet az egyházellenes és különösen ártalmas olvasmányok tiltása által. II. fej. 8. §.;

7. a béke és szeretet szellemét. II. fej. 7., 8. 9., 12., 13. ,14. §§.

244. Van-e a harmadrend tagjai és más szerzetesek között illő egyesség?

A harmadrend egy ága a nagy szent Ferencz-rendnek és azzal legszorosabb összeköttetésben áll és annak minden lelki javaiban részesül.

245. Nehezen teljesíthetők-e a harmadrend szabályai?

Mióta XIII. Leo pápa a harmadrend szabályait a mostani viszonyokhoz alkalmazta, minden, bárminő állásban levő keresztény a harmadrend szabályait könnyen megtarthatja.

246. Mi következik ebből?

Az, hogy minden katolikus keresztény, a kinek lelki előmenetele szívéen fekszik, a harmadrendhez csatlakozzék.

247. Elegendő-e csupán a külső csatlakozás?

Nem elegendő, sőt az ily tagok, a kik csak külsőleg tartoznak a harmadrendhez, annak

szellemét azonban önmagukban nem ápolják, inkább kárára vannak a társulatnak.

248. Miért vannak olyanok a társulatnak kárára ?

Mivel ők hanyagságuk és vétkeik által másokat visszatartanak a harmadrendhez való csatlakozástól.

249. Leginkább mire törekedjenek tehát a harmadrend tagjai ?

Iparkodjanak alapítójuk szellemét minél jobban megérteni és dicső példáját mindinkább követni.

«Ha Ábrahám fiai vagytok, Ábrahám tetteit cselekedjétek.) (Ján. 8, 49.)

«Pillanatnyi az öröm, a kín örökös ; a szenvedés csekély, a dicsőség végtelen ; sokan vannak a hivatalosak, kevesen a választottak ; ki mint vet, úgy fog aratni.» (Szent Ferencz.)

HARMADIK FEJEZET.

A keresztény erényekről.

250. Mit értünk keresztény erény alatt ?

A keresztény erény állandó lelki készség és akarat azt cselekedni, a mi az Istennek tetsző.

251. Hányféle a keresztény erény ?

Kétféle : belénk öntött és szerzett.

252. Mit értünk a belénk öntött erények alatt ?

A belénk öntött erények Isten ajándékai,

melyekben a lélek a megszentelt malaszt által részesül.

253. Mily erényekben részesül a lélek ?

Mindenekelőtt a három isteni erényben ;
t. i. : a hit, remény és szeretet erényében.

254. Miért nevezzük ezen három erényt isteninek ?

Mivel azok közvetlenül Istentől származnak és közvetlenül Istenre vonatkoznak.

255. Mit értünk megszerzett erény alatt ?

Megszerzett az erény annyiban, ha az oly készség, melyben az ember Isten segítségével és folytatólagos gyakorlat által részesül.

256. Mikép nevezzük még a megszerzett erényeket ?

A megszerzett erények erkölcsi erényeknek is neveztetnek.

257. Miért neveztetnek ezek erkölcsi erényeknek ?

Mivel azok a mi erkölcsi életünket, viseletünket úgy irányozzák, a mint Istennek leg-tetszőbb.

1. §. Az isteni erényekről.

I. A hit.

258. Mi a hit ?

A hit egy Istentől nyert erény, mely által mindent föltétlenül igaznak tartunk, a mit az Isten kinyilatkoztatott és Egyháza által, hogy higgyük, élénk ad.

259. Miért mondjuk a hitet Isten ajándékának ?

Mivel az isteni kegyelem eredménye, a mely a mi eszünket fölvilágosítja, a mi akaratunkat megindítja, hogy mindazt igaznak tartsuk, a mit Isten kinyilatkoztatott.

«Mert kegyelemből szabadultatok meg a hit által is, ez nem töletek van, mert Isten ajándéka.»

(Eph. 2, 8.)

260. Miért erény a hit ?

1. Mert a hit az Istenhez vezet ;
2. mert a hit megküzd a természettel, az ördöggel, a világgal, a szenvedésekkel és megpróbáltatásokkal ;
3. mert jó cselekedeteket szül.

«Mivel Krisztus Jézusban a körülmetélkedés úgy, mint a körülmetéletlenség nem használ semmit, hanem a hit, mely szeretet által munkálkodik.»

(Gal. 5, 6.)

«Az én igazam pedig a hitből él.»

(Zsid. 10, 38.)

261. Milyennek kell lennie hitünknek ?

A hitünknek :

1. általánosnak ;
2. erősnek ;
3. állhatatosnak ;
4. elevennek kell lennie.

262. Mikor általános a mi hitünk ?

Hitünk általános, ha nemcsak egyet-mást, hanem mindent hiszünk, a mit a katolikus Egyház elénk ad, hogy higyjük.

263. Mikor erős a mi hitünk ?

Hitünk erős, ha benne legkevésbé sem kételkedünk.

264. Mikor állhatatos hitünk ?

Hitünk állhatatos, ha készek vagyunk inkább életünket föláldozni, mint azt megtagadni.

265. Mikor eleven a hitünk ?

Hitünk eleven, ha szerinte élünk, azaz a rosszat kerüljük, a jót pedig cselekszük, a mint azt a hit előírja.

«Mert valamint a test lélek nélkül holt, úgy a hit is cselekedetek nélkül meg van halva.»

(Jak. 2, 26.)

266. Mikép szerezzük meg azon hitet, mely a haladás és tökéletességhez szükséges ?

1. Buzgó és folytonos ima által ;

«És az apostolok mondának az Úrnak, öregbítsd bennünk a hitet.» (Luc. 16, 5.)

«Hiszek, Uram ! segíts az én hitetlenségemen.»

(Márk 9—23.)

2. a hitágazatok gyakori fölébresztése által ;

3. Isten igéje hallgatása által ;

«Tehát a hit hallgatásból vagyon ; a hallás pedig Krisztus igéje által.» (Rom. 10—17.)

4. jó könyvek olvasása által;
5. a szentek életének és iratainak tanulmányozása által;
6. a kinyilatkoztatott igazságok fölött való elmélkedés által.

267. Miképen erősítjük és növeljük hitünket?

1. Szent életmód által;
2. hitünk nyílt megvallása által;
3. a szenvedések és üldözések békés elviselése által, melyek a hitből erednek.

II. A remény.

268. Mit értünk remény alatt?

A keresztény remény Istentől nyert erény, mely által erős bizodalommal mindent elvárunk, a mit Isten az ő Fia érdeménél fogva nekünk ígért.

269. Mit reméljünk az Istentől?

Mindenekelőtt reméljük az örök boldogságot s mindazt, a mi annak elnyerésére szükséges, t. i. bűneink bocsánatát és az Isten malasztját.

270. Remélheti-e mindenki, még a legbűnösebb is, bűnei bocsánatát?

Ha a bűnös teljes szívből megtér és penitenciát tart, akkor tisztává lehet, mint a hó.

271. Milyennek kell lennie a reménynek ?

1. Egyedül Istenre alapítva ;
2. teljes, erős és biztosnak ;
3. isteni félelemmel egyesültnek.

«Félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket.»
(Filip 2, 12.)

272. Miért kell a reménynek isteni félelemmel egyesülve lennie ?

1. Mert az Isten különös kijelentése nélkül senkisémet tudhatja, vajjon a kegyelem állapotában van-e ;

2. vajjon a kegyelem állapotában állhatatos marad-e mindvégig.

«Nem tudja az ember, szeretetre legyen-e méltó vagy gyűlöletre.»
(Pred. 9, 1.)

273. Nincsenek-e legalább bizonyos ismertető jelek, melyekből az ember következteti, hogy a kegyelem állapotában van-e s állhatatos marad-e mindvégig ?

Vannak ily ismertető jelek és ezek leginkább a következők :

1. ha gyermekkorunk óta nem követtünk el súlyos bűnt a tisztaság ellen ;

2. habár vétettünk, de őszintén megtértünk ;

3. ha lelkünkben nagy gyűlöletet táplálunk a bűn iránt ;

4. ha mások rosszakaratát türelemmel viseljük, sőt azt kegyelemnek vesszük;

5. ha felebaráti szeretettel vagyunk eltelve;

6. ha nagy szeretettel vagyunk áthatva Krisztus Egyháza iránt;

7. ha szűz Máriának buzgó gyermekei vagyunk, azaz nagy szeretettel és tisztettel vagyunk eltelve iránta.

274. Mit kíván meg szükségkép a föltétlen bizalom?

Megkívánja, hogy reméljük és vágyódjunk az örök boldogság után.

275. Mi által gyarapszik bennünk az örök boldogság után való vágy?

1. A gyakorlati elmélkedés által, melynek tárgya az örök boldogság;

2. a földi hiúságok megfontolása által;

3. az érzéki kívánságok megtagadása által;

4. az ima és ünnepélyes istentiszteletben való résztvevés gyakorlása által.

276. Mire képesít minket a remény?

1. Készségessé tesz a keresztyén tökéletesség után való állandó törekvésre;

«Parancsaid utján futok, ha kitágítod szívemet.»
(Zsolt. 118, 32.)

2. vigasztal és erősít a szomorúságban és szenvedésben;

«Az Úrban bizván, nem fogok lankadni.»

(Zsolt. 25—1.)

3. nagy örömmel tölt el minket.

«Legyetek a reménységben örvendezők.»

(Rom. 12, 12.)

277. Főképen mikor kell a reményt magunkban fölöndítanunk?

1. Ha imádkozunk;

«A ki kételkedik, hasonló a tenger habjához, mely a szélről indíttatik és ide s tova hányatik.»

(Jak. 1, 6.)

2. ha vétkeink nyugtalanítanak;

3. ha az ördög bűnre csábít, «kinek erős hittel álljatok ellen»;

(Péter 5, 9.)

4. szomorúságban.

«Azért el ne veszítsétek bizalmatokat, melyre nagy jutalom vár.

(Zsid. 10, 35.)

III. Az isteni szeretetről.

278. Mi a szeretet?

A szeretet isteni erény, mely által mi hozzá teljes szívvvel ragaszkodhatunk, hogy az Ő szent akarata által azt tegyük, a mi neki kedves és vele örökké egyesülhessünk.

279. Miért nevezzük mi a szeretetet erénynek?

1. Mert a szeretet akaratunknak állandó ragaszkodása Istenhez;

2. mert, ha szeretetünk van, tettekben ragyogtatja teljes erejét.

«A szeretet mindent elvisel és mindent elszenved.» (I. Kor. 13, 4, 7.)

280. Miért nevezzük a szeretetet Istentől adott erénynek?

«Mert az Isten szeretete kiöntetett a mi szíveinkben a Szentlélek által.» (Rom. 5, 5.)

281. Az isteni erények között melyik a legfőbb?

A szeretet a legelső s legmagasztosabb erény.

«Most még megmaradnak: a hit, remény és szeretet, e három; ezek közül pedig legnagyobb a szeretet.» (Kor. 13, 13.)

282. Miért a legelső s legmagasztosabb erény a szeretet?

1. Mivel minden más erény csak a szeretet által válik erénynyé.

«Legyen bár jövődőlő tehetségem és tudjak minden titkot és tudományt; legyen bár oly teljes hitem, hogy a hegyeket áthelyezhessem, ha szeretetem nincs: semmi vagyok.»

(Kor. 13—2.)

2. minél tökéletesebb a szeretet, annál tökéletesebbek a többi erények;

«Mindezek fölött pedig szeretettel legyetek, mely a tökéletesség köteléke.» (Kol. 3—14.)

3. az Istenhez való tökéletes szeretet már maga a tökéletesség.

283. Milyennek kell lennie Isten iránt való szeretetünknek ?

1. Természetfölöttinek ;
2. mindent fölülmulónak ;
3. tevékenynek kell lennie.

284. Mikor természetfölötti szeretetünk ?

Szeretetünk természetfölötti, ha az Istent az ő malasztja segélyével szeretjük, a mennyiben nemcsak eszünkkel, de a hit által is megismertük.

«A parancsolat végcélja pedig tiszta szívből, jó lelkiismeretből és tettetés nélkül, hitből való szeretet, melyektől némelyek eltévelyedvén, hiába való beszédekre hajlottak.» (Tim. 1, 5, 6.)

285. Mikor mondhatjuk, hogy az Isten iránt való szeretetünk mindent fölülmul ?

Ha őt mindenekfölött szeretjük és készek vagyunk mindentől megválni, mint egy véték által Isten kegyelmét elveszíteni.

«Mert bizonyos vagyok, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem jövővendők, sem erősség, sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakíthat minket Isten szeretetétől, mely a mi Urunk Jézus Krisztusban vagyon.» (Rom. 8—38.)

286. Megelégedjünk-e a szeretet ezen fokával ?

Nem ; nem elég ugyanis, ha a tökéletességre törekvő lelkek a legkisebb büntől is őrizkednek, hanem azon kell lenniök, hogy mindig azt tegyék, a mi az Istennek leginkább tetszik.

287. Mikor tevékeny a mi isteni szeretetünk ?

A mi isteni szeretetünk tevékeny, ha Isten parancsolatainak megtartásában nyilvánul.

«A ki parancsaimat bírja és azokat megtartja, az az, ki engem szeret.» (János 14—21.)

«Mert az az isteni szeretet, hogy az ő parancsait megtartsuk és az ő parancsai nem neheznek.» (János 5—3.)

288. Mikor tökéletes a szeretetünk ?

Akkor, ha az Istent végtelen jóságáért szeretjük, a mennyiben önmagában végtelen jó.

«És a ki szeretetben marad, Istenben marad és Isten őbenne.»

289. Mikor tökéletlen a mi szeretetünk Istenhez ?

Ha főleg azért szeretjük az Istent, mert tőle jót remélhetünk.

290. Mi által jutunk az Isten tökéletes szeretetére ?

1. Buzgó ima által ;
2. a világi és önszeretet megzabolázása által ;
3. az isteni szeretetreméltóságról való elmélkedés által ;

4. a szeretet gyakori fölébresztése által ;
5. a többszöri szentáldozás által ;
6. az isteni és felebaráti szeretet jó cselekedetei által.

291. Mi gyöngíti bennünk az Isten szeretetét ?

1. A bocsánandó bűn gyöngíti ;
2. a halálos bűn pedig kiöli a szívből az isteni szeretetet.

IV. A felebaráti szeretetről.

292. Kit kell Isten után leginkább szeretnünk ?

Felebarátainkat, azaz minden embert kivétel nélkül.

293. Nem elegendő-e, ha csak az Istent szeretjük ?

A ki Istent igazán szereti, az felebarátját is szereti.

«Ha ki azt mondja : szeretem az Istent és felebarátját gyűlöli, hazug az.» (János 4, 20.)

294. Miért kell Isten után felebarátunkat szeretnünk ?

1. Mert az az Isten parancsolata ;

«Arról ismernek meg mindnyájan, hogy tanítványaim vagytok, ha szeretettel lesztek egymáshoz.» (János 13, 35.)

2. mert Jézus Krisztus saját példájával erre tanított ;

«És éljetek szeretetben, mint Krisztus is

szeretett mindenkit és önmagát adta érettük.»
(Eph. 5—2.)

3. mert minden ember az Isten képmása és gyermeke, az Ő vérével megváltva és az örök boldogságra hivatva.

«Vajjon nem egy-e mindnyájunk atyja? vajjon nem egy Isten teremtett-e minket? — miért nézi tehát le közülünk az ő atyafiát, megszegvén atyáink szövetségét.» (Malach 2—10.)

295. Milyennek kell lennie a felebaráti szeretetnek?

1. Őszintének;
2. hathatósnak;
3. általánosnak.

296. Mikor őszinte a felebaráti szeretetünk?

Ha felebarátunkat nemcsak szájjal és érdekből, hanem tényleg és igazán szeretjük.

297. Mikor hathatós a felebaráti szeretetünk?

Ha felebarátunknak tehetségünk szerint jót cselekszünk.

298. Mikor általános a mi felebaráti szeretetünk?

Ha szeretetünkből senkit sem zárunk ki, akár jóakarónk legyen, akár ellenségünk.

299. Nem tesszünk-e eleget az ellenségeink iránt tartozó felebaráti szeretetnek, ha nem állunk rajtuk boszút?

Nem, sőt szeretni kell őket, azaz nekik jót

kívánni és készeknek is lenni szükségükben tehetségünk szerint segítségükre lenni.

«Szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, kik titeket gyűlölnek.» (Máté 5, 44.)

300. Miért kell ellenségeinket is szeretnünk?

1. Mert Isten parancsolja!
2. mert Jézus nekünk példát adott, hogy ellenségeinket szeressük;
3. mert mi is kívánjuk, hogy Isten nekünk megbocsásson.

«És bocsásd meg nekünk a mi bűneinket, mivel hogy mi is megengedünk minden adósainknak.» (Luk. 11—4.)

301. Mit kell tennünk, ha valakit megbántottunk?

Ha valakit megbántottunk, hozzá kell mennünk és kibékülnünk vele.

302. Mit kell tennünk, ha valaki minket bántott meg?

Békejobbot nyújtunk neki s szívünk bocsánát; és inkább tűrjük a megbántást, mintsem rosszat rosszal viszonzunk.

«Senkinek rosszért rosszal ne fizessetek.» (Rom 12—17.)

303. Melyek a valódi felebaráti szeretet különös jelei?

1. «A szeretet türelmes», azaz elviseli felebarátaink hibáit és igyekszik azokat javítani, ima, intés és jó példa által;

2. «a szeretet jóságos», azaz áldozatokat hoz, alamizsna, betegápolás stb. által.

3. «a szeretet nem irigyel», hanem sir a sirókkal s örül az örvendezőkkel ;

4. «a szeretet nem cselekszik gondatlanul», azaz ő minden szót vagy cselekedetet kerül, melylyel mást megbántana, megszégyenítene vagy zavarba hozna ;

5. «a szeretet nem fölfuvalkodó», azaz nem akar másoknál többre becsülni, magát kisebbnek tartja másoknál és minden emberben Isten képését látja ;

6. «a szeretet nem nagyravágyó», azaz sem rangot, sem kitüntetést nem követel, ellenkezőleg, ő kitünteti felebarátját.

7. «a szeretet nem keresi saját érdekét», nem saját dicsőségét sem, saját érdekét, még az örök jutalmát sem, hanem csak Istennek dicsőségét ;

8. «a szeretet nem gerjed föl», azaz nem érzi magát sértve és ha megvetik, nem törődik vele ;

9. «a szeretet nem gyanúsít», azaz mindent jóváhagy ;

10. «a szeretet nem örül igaztalanságon», azaz ő mások hibáiról nem akar hallani semmit, nem gúnyol ki senkit, hanem búsul mások hibáin ;

11. «a szeretet örül az igazságon», azaz minden jón, a mit lát, vagy hall ;

12. a szeretet mindent elvisel, mindent elhisz, mindent remél és mindent elszenved.

304. Mely embereket ajánl különösen a Szentírás szeretetünkbe ?

A szegényeket, özvegyeket, árvákat, főképp mindazokat, kik testi vagy lelki szükségét szenvednek.

305. Mikép segítsünk rajtuk ?

Az irgalmasság testi és lelki cselekedetei által.

«Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.» (Máté 5—7.)

306. Melyek az irgalmasság testi cselekedetei ?

1. Az éhezőknek ételt adni ;
2. a szomjazóknak italt adni ;
3. a mezteleneket ruházni ;
4. az utasoknak szállást adni ;
5. a foglyokat megvigasztalni ;
6. a betegeket látogatni ;
7. a halottakat eltemetni.

307. Mennyi alamizsnát adjunk ?

«Ha sokad leszen, sokat adj, ha kevesed leszen, igyekezzél keveset is örömet adni.»

(Tob. 4, 9.)

308. Mi van azoknak megigérve, kik alamizsnát osztanak ?

1. Áldás ez életben ;

«Ki a szegényeknek ad, nem fog szűkölködni.» (P. k. 28—27.)

«A ki hajlandó az irgalmasságra, megáldódik, mert kenyeréből ad a szegényeknek.» (P. k. 6—38.)

«Adjatok és adatik nektek.» (Lukács 6—38.)

2. bűneik megbocsátása ;

«Mert az alamizsna megszabadít a haláltól és az az, a mi megtisztít a bűnöktől.»

3. az örök élet.

«Jöjjetek Atyámnak áldottai ! bírjátok a világ kezdetétől nektek készített országot.» (Máté 25—34.)

309. Melyek az irgalmasság lelki cselekedetei ?

1. A bűnösöket megfeddeni ;
2. a tudatlanokat oktatni ;
3. a tévelygőknek jó tanácsot adni ;
4. a szomorúakat vigasztalni ;
5. a bántalmakat békével tűrni ;
7. az élőkért és megholtakért imádkozni.

310. Kötelesek vagyunk az irgalmasság lelki cselekedeteit gyakorolni ?

Kötelesek vagyunk, a mennyiben hozzáértünk és alkalmunk van, mivel felebarátunk lelkijavát inkább tartozunk előmozdítani, mint testi szükségleteit.

«Tudja meg, hogy az, ki megtéríti a bűnöst

útjának tévelygéseiből, megszabadítja annak lelkét a haláltól és bűnei sokaságát eltakarja.»

(Jakab 5—20.)

311. Mikor szent kötelességünk felebarátunkat testvérileg útbaigazítani vagy inteni?

Ha szükséges őt a rossztól megóvnunk és egyszersmind reményünk van arra, hogy ez által célunkat elérjük.

«Ha pedig vétkezik ellened atyádfia, menj el, intsd meg őt kettőtök között.» (Máté 18—15.)

312. Mikép történjék ezen útbaigazítás?

Óvatosan, szeretettel és szelidséggel.

«Atyámfiak, ha az ember bűnre ragadtatik, ti, kik lelkiek vagytok, az olyant oktassátok a szelidség lelkével.» (Pál 6—1.)

313. Milyen útbaigazítás a leghathatósabb felebarátunknál?

1. Saját jó példánk;
2. jótékonyságunk.

«De ha éhezik ellenséged, tápláld őt; ha szomjuhozik, adj italt neki; mert ezt cselekedvén, tüzes szemet raksz fejére.»

V. A keresztény önszeretetről.

314. Szabad a kereszténynek önmagát is szeretnie?

Igen, szabad, sőt kell is önmagát szeretnie,

mert Krisztus mondja: «Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat».

315. Miben áll a keresztény önszeretet?

A keresztény önszeretet abban áll, hogy saját igaz javunkat tartsuk szem előtt.

316. Ki tartja szem előtt saját legfőbb javát?

Az, a ki jobban gondoskodik lelkéről, mint testéről.

317. Miért kell jobban gondoskodnunk lelkünkéről, mint testünkéről?

Mert lelkünk javától annak, valamint testünk örök üdvössége függ.

318. Mikép gondoskodjunk lelkünk üdvéről?

1. Óvjuk meg lelkünket minden vétectől;
2. bánjuk meg elkövetett vétkeinket és tehetőségünk szerint tegyünk értük eleget;
3. iparkodjunk az erény és tökéletesség útján haladni.

«A kik pedig bünt cselekszenek és hamiságot, ellenségei lelküknek.» (Tob. 12—10.)

319. Szabad-e testünket is szeretnünk?

Igen, keresztény módon szabad és kell is testünket szeretni.

320. Miért szabad testünket keresztény módon szeretnünk?

1. Mivel Isten alkotásának legfőbb műve;
2. mivel az a Szentlélek temploma; (Kor. 6, 19.)

3. mivel a test eszköz az Isten szolgálatára ;
4. mivel a keresztség által meg van szentelve és az örök boldogságra hivatva.

321. Mily szeretettel viseltessünk testünk iránt ?

1. Minden testi bajtól óvakodjunk ;
2. rossz hajlamait megfékezzük ;
3. minden tagjait és erejét Isten szolgálatára fordítsuk.

«Kérlek azért titeket, atyámfiai, az Isten irgalmasságára, hogy a ti testeteket adjátok élő szent és Istennek kedves áldozatul s így a ti szolgálatotok okos legyen.» (Rom. 12—1.)

322. Meg van engedve földi javakat is szeretnünk ?

Igen, de ismét csak keresztény módon.

323. Mikép szerethetjük a földi javakat keresztény módon ?

1. Hogy azokat, mint Isten ajándékát becsüljük ;
2. ha azokat jóra fordítjuk, Isten dicsőségére, a szükségét szenvedők segélyezésére és a mi hivatásunk teljesítésére.

324. Mi a keresztény önszeretet ellentéte ?

A keresztény önszeretet ellentéte az önszeretet, vagyis a rendetlen önszeretet.

325. Mikor rendetlen az önszeretet ?

1. A hányszor a mi akaratunkat az Isten akaratának elébe tesszük ;

2. ha javunkat mások kárával keressük ;

3. a hányszor több gondot fordítunk a testre és világiakra, mint a lélek és az örök üdvösségre.

2. §. Az erkölcsi erényekről.

I. Az alázatosságról.

326. Mit értünk alázatosság alatt ?

Az alázatosság azon erény, mely által az ember az önmaga csekélységét elismeri, önmagát megveti és mások megvetését eltűri, sőt azt keresi.

327. Hányféle az alázatosság ?

Az alázatosság kétféle :

1. a megismerés alázatossága ;

2. az önakarat alázatossága.

328. Miben áll a megismerés alázatossága ?

Abban áll, hogy a mi csekély voltunkat elismerjük.

329. Miben áll az önakarat alázatossága ?

Az abban áll, hogy mi mások előtt is ép oly csekélynek tűnjünk föl, mint a milyenek valóban vagyunk.

330. Valóban erény az alázatosság ?

Az alázatosság valódi és nagy erény, mivel :

1. az alázatosság Krisztus Urunk követése ;

«Tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok és alázatos szívű.»

(Máté 11—29.)

2. mivel egyesülésünket Istennel a kegyelem által előmozdítja ;

«Ő a szelideknek malasztot ad.»

(Példab. k. 3—34.)

«Kire tekintsek, ha nem a szegényre és a töredelmes szívűre?»

(Izaias 66—2.)

«Mert megtekintette szolgálójának alázatosságát.»

(Luc. 1—48.)

3. mivel az állandó küzdéssel jár.

331. Mily helyet foglal el az alázatosság az erények között?

Az alázatosság nem a legfőbb erény ugyan, de alapja minden erénynek.

332. Miért alapja minden erénynek?

Mert az alázatosság erénye Isten kegyelme nélkül nem gondolható és Isten malasztját csak az alázatosnak adja.

«Isten a kevélyeknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.»

(Jakab 4—6.)

333. Hogy jutunk a megismerés alázatosságára?

Ha meggondoljuk :

1. hogy mik voltunk ;

2. hogy mik vagyunk ;

334. Mik voltunk, mielőtt Isten bennünket teremtet?

Semmi !

335. Mik vagyunk testünkre nézve ?

Por és hamú.

«Szólok az én Uramhoz, noha por és hamú vagyok.» (Mózes 18—27.)

«Mit kevélykedik por és hamú.» (Eccl. 10—9.)

336. Miért vagyunk por és hamu ?

1. Mert testünk a bűn által a tisztátalanság edénye lett;

2. mert ezen edény is minden pillanatban összetörhetik, por és hamuvá válhat.

«A rothadásnak mondtam: atyám vagy a férgeknek anyám és néném.» (Jób 17—14.)

337. Mit kell tartanunk a testi szépség és piperéről ?

1. Azt, hogy az ily dolgok a por és hamuval telt edénynek nem adnak nagyobb értéket;

2. hogy azokban csak hiúság és gyarlóság vagyon;

«Csalárd a kedvesség és hiú a szépség.» (Péld. 31—30.)

3. ezek többnyire az ördög cselei és hálói.

338. Mik vagyunk lelkünkre nézve ?

Lelkünkre nézve az Isten képmásai vagyunk, de :

1. a bűntől elrútítva;

2. telve hajlandósággal a bűnre, ha csak Isten különös kegyelme attól meg nem óv.

339. Nem örvendhetünk-e annak, hogy a megszentelő malaszt állapotában vagyunk ?

Az távol legyen tőlünk :

1. mert nem is tudhatjuk, hogy annak állapotában vagyunk-e ;

2. és ha bírjuk is azt, törékeny edényben hordozzuk, azaz könnyen elveszíthetjük, ha nem vagyunk igazán alázatosak.

340. Talán tudományunkra nem lehetünk büszkék?

Nem, mert ismereteink tökéletlenek és csekélység ahhoz képest, a mit nem tudunk.

341. Nem lehetünk-e büszkék művészetünkre és ügyességünkre ?

Arra ép oly kevésbé lehetünk büszkék :

1. mert a tehetséget Isten adta hozzá ;

2. mert ezt minden pillanatban megvonhatja tőlünk ;

3. képességünkhöz mérten tőlünk szigorú számadást fog követelni.

342. Büszkék lehetnek-e a jámborok az ő erényeikre ?

Azt Isten megutálná, miként ő azon farizeus gondolkozásmódját megutálta, ki mondá :

«Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok, mint egyéb emberek.» (Luk. 18—11.)

343. Nem lehet-e az ember büszke sok jó cselekedetére ?

Nem lehet büszke, mert :

1. Isten kegyelme nélkül mi semmire sem vagyunk képesek ;

«Senki sem mondhatja: Úr Jézus, hanem csak a Szentlélek által.» (Kor. 12—3.)

2. ha mindazt cselekedtük, mit meg kellett cselekednünk. «Haszontalan szolgák vagyunk.» (Luk. 17—10.)

344. Miért vagyunk «haszontalan szolgák», ha minden jót megtettünk is?

1. Mert jó cselekedeteinket a bűn elrútította;

2. ha véték és hiba nélkül lennének is azok, távol sem állnának arányban azzal, mit Isten értünk tett, t. i. a mi teremtésünkért, megváltásunkért és lelkünk megszenteléseért.

345. Tehát az ember semmit sem mondhat magának, a mire érdemes volna büszkének lennie?

Nem, «mert mid vagyon, a mit nem vettél? Ha pedig vetted, mit dicsekszel, mintha nem vetted volna». (I. Kor. 4—7.)

346. Minek örvendhet mégis az ember?

«Örömmel dicsekszem tehát erőtlenségeimmel, hogy bennem a Krisztus ereje». (II. Kor. 12—9.)

«Azért telik kedvem erőtlenségeimben, a gyalázatban, szükségben, üldözésben, szorongatásokban a Krisztusért, mert mikor erőtlen vagyok, akkor vagyok hatalmas».

(II. Kor. 12—10.)

347. Milyen véleménynyel lehet önmagáról az igazán alázatos ?

1. Önmagáról nem tart semmit, sehol és semmiben sem akar személyes előnyben részesülni felebarátja előtt, magát mindenkinél csekélyebbnek és legnagyobb bűnösnek tartja.

348. Nem kell-e elcsüggednünk, ha önmagunkról így vélekedünk ?

Ellenkezőleg, minél csekélyebbnek tartjuk önmagunkat, annál erősebben bízhatunk Istenben.

«Az alázatot Isten megoltalmazza és megszabadítja, az alázatot kegyeli és vígasztalja, az alázatoshoz leereszkedik, az alázatot sűrűn részesíti malasztjaiban s megaláztatása után felmagasztalja dicsőségre.» (Kriszt. köv. 2—2.)

349. A jámbor s szent életű ember mondhatja-e mégis magáról : «A legnagyobb bűnös vagyok?»

Valósággal mondhatja, ha meggondolja :

1. hogy azon nagy kegyelmek segélyével, melyekkel Isten megáldotta, talán a legnagyobb bűnös is jobb és szentebb lett volna ;

2. hogy még a legszentebb ember is természeténél fogva (mint Judás) a legnagyobb gonoszságra képes, ha Isten kegyelméből kiesett.

350. Tanácsos-e tehát, ha az ember magát nagyvagy legnagyobb bűnösnek nevezi ?

Ha elhiszszük és megengedjük, jó ugyan,

de ép ellenkezője volna az alázatosságnak, ha azt csak azért mondanánk, hogy ellenmondást vagy dicséretet akarnánk elérni.

351. Mikép lesz akaratunk alázatos ?

Akaratunk alázatos lesz, ha :

1. buzgón imádkozunk az alázatosság erényeért ;

2. ha az alázatosság erényét állhatatosan gyakoroljuk.

352. Hányféleképen nyilvánul ezen alázatosság ?

1. Gondolatban ;

2. szóban ;

3. cselekedetekben.

353. Miképen gyakoroljuk az alázatosságot gondolatban ?

Ennek gyakorlata abban áll, ha saját megszégyenülésünkre gyakran megfontoljuk :

1. saját testi és lelki nyomoruságunkat és gyöngeségünket ;

2. rosszra való hajlamainkat ;

3. azon sok igazságtalanságot, melyet már életünkben elkövettünk ;

4. testünk halálát és mulandóságát ;

5. az Istenítéletet ;

6. a poklot, melytől mindig félnünk kell ; főkép akkor, ha nem vagyunk alázatos szívűek.

354. Miképen nyilatkozik az alázatosság szavainkban ?

1. Ha minél kevesebbet beszélünk és a hallgatásnak adunk előnyt ;
2. ha szükség nélkül soha sem beszélünk ;
3. ha soha sem dicsérjük és magasztaljuk önmagunkat ;
4. ha inkább saját hibáinkat emlegetjük ;
5. ha beszédünkben mindig egyszerűek és őszinték vagyunk ;
6. ha tartózkodunk minden pajzán tréfától ;
7. ha engedünk más véleményének, hacsak nem kötelességünk az igazság mellett sikra szállni.

355. Mikép nyilatkozik az alázatosság cselekedeteinkben ?

Megnyilatkozik saját magunk lealázásában :

1. akár dicsérnek, akár ócsárolnak ;
2. ha megvetnek, vagy bántalmaznak ;
3. szenvedések és megpróbáltatásban ;
4. minden külső dolgainkban ;
5. mindennemű cselekedeteinkben ;
6. kívánságaink és követeléseinkben ;
7. akár előkelőkkel, akár szegényekkel való társalgásainkban.

356. Miképen alázzuk meg magunkat akár dicsérnek, akár ócsárolnak?

Dicséretnél alázatoskodunk:

a) ha a dicséretet kerüljük, a mennyire csak lehet;

b) ha minden dicséretnél csak egyedül Istennek adjuk a tiszteletet;

c) legalább bensőleg meggondoljuk gyarlóságunkat;

d) ha félünk, hogy a dicséret egész jutalmunk leend a kevés jóért, a mit cselekedtünk;

«A mi Urunk Istenünknel az igazság, rajtunk pedig arczpirulás.» (Bar. 1—15.)

ha lenéznek, megalázkodunk:

a) ha azt nyugalommal és türelemmel elviseljük;

b) ha csak akkor mentetetjük magunkat, mikor az kötelességünk;

c) ha hibáinkat nem toljuk másokra;

d) ha a lenézést barátságosan és őszintén megköszönjük;

e) ha azt, ki hibáinkat szemünkre veti, fölbátorítjuk, hogy hibáinkra továbbra is figyelmes legyen;

f) ha a lenézés okát megbánjuk és eltávolítjuk.

357. Mikép alázkodunk meg megvetés és megbántásnál ?

1. Ha azt nyugodtan elviseljük ;
2. ha belátjuk, hogy bűneinkért még nagyobb méltatlanságot is megérdemeltünk ;
3. ha imádkozunk azokért, kik minket megvetnek és bántalmaznak ;
4. ha a szenvedett sérelmeknek és bántalmaknak örvendünk.

358. Mikép tehetjük könnyűvé a megvettetés és a bántalmak nyugodt elviselését?

Ha reggelenként előre elgondoljuk a méltatlanságok különféle nemét, melyek a nap folyamán érhetnek és fölteszszük magunkban, hogy miként az Úr Jézus, nyugodtan elviseljük a bántalmakat és erre kérjük az Isten malasztját.

359. Miképen lehetséges a szenvedett sérelmeknek és bántalmaknak örülni ?

Az Isten segítségével lehetséges, ha meg-gondoljuk :

1. hogy azok által nagy érdemeket szerzünk ;

«Boldok leszte, mikor titeket gyűlölnék az emberek, és a mikor kirekesztenek és szidalmaznak és a ti neveteket megvetik, mint gonoszt az emberfiáért.» (Luk. 6—22.)

2. hogy azok által Isten előtt nagyobb dicsőségben és kegyelemben részesülünk ;

«Ha szidalmaznak benneteket a Krisztus nevéért, boldogok lesztek, mert az Isten tisztelete, dicsősége és ereje és az ő lelke megnyugszik rajtatok.» (Pet. I. 4—14.)

3. hogy azok által gyakran felebarátunkat Istennek megnyerjük.

360. Mikép vagyunk alázatosak szenvedésekben és megpróbáltatásokban ?

1. Ismerjük el, hogy megérdemeltük azokat;
2. hogy még sokkal többet érdemeltünk volna;
3. hogy semmi vigaszra méltók nem vagyunk.

«Jó nekem, hogy megaláztál engem, hogy megtanuljam igazságaidat.» (Zsolt. 118—71.)

361. Mikép alázkodunk meg külsőségekben ?

Megalázkodunk :

1. ruházatunk által, ha magunkat tisztán, de oly egyszerűen, a mint csak lehetséges, viseljük és a csekélyebb ruházatot a díszesnél többre becsüljük ;
2. ha a lakásban és házi dolgokban a fényt és haszontalan költséget kerüljük és utáljuk ;
3. viseletünk által, ha tekintet, járás, testünk tartásában stb. úgy viseljük magunkat, hogy külsőnk a szív alázatosságának visszatükrözése legyen.

362. Mikép alázzuk meg magunkat cselekvéseinkben ?

Ezekben alázatosak vagyunk :

1. ha csekély és kevésbbé tetsző dolgainkat ép oly örömmel végezzük, mint a melyek hajlamainknak jobban megfelelnek ;

2. alkalomszerűleg alázzuk meg magunkat undort keltő munkánál, péld. betegek, gyermekek és öregek ápolásánál ;

«Az emberfia nem jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon és váltságúll sokakért életét adja.» (Máté 20—38.)

3. ne legyünk büszkék jól sikerült dolgainkra, hanem egyedül Istenben találjuk dicsőségünket.

363. Mikép lehetünk alázatosak kívánságainkban és igényeinkben ?

1. Ha teljesen méltányos kérésünket is szerényen adjuk elő ;

2. ne panaszkodjunk megaláztatásunk miatt ;

3. válaszszuk mindig az utolsó helyet.

(Luk. 14—10.)

364. Mikép gyakoroljuk az alázatosságot akár előkelők, akár szegényekkel való társalgásainkban ?

1. Ne keressük előkelők társaságát ;

2. ha el nem kerülhetjük, legyen viseletünk szerény és tartózkodó ;

3. szegény emberek iránt ne legyünk lenézők, hanem tekintsük bennük az Isten gyermekeit és legyünk irántuk nyájasak és előzenyenyek;

4. még a legnagyobb bűnösöket is úgy tekintsük, mint az Isten gyermekeit, kiket Jézus Krisztus megváltott; úgy tekintsük őket, mint a kiknek számára a mennyország nyitva áll s talán nagyobb jutalomban részesülnek, mint mi.

365. Mi lesz mindezen gyakorlatok eredménye?

Úgy, mint minden dologban, ezeknél is gyakorlat által tökéletességre jutunk.

366. Mily tökéletességre juthatunk ezen gyakorlat által?

Isten kegyelmével az alázatosságban három fokra juthatunk.

367. Melyik az első fok?

Az, hogy a megaláztatást megnyugvással tűrjük.

368. Melyik a második fok?

Az, hogy a megaláztatást szeretjük.

369. Melyik a harmadik fok?

Az, hogy a megaláztatást úgy fogadjuk, mint a megtiszteltetést.

370. Mi serkentsen bennünket leginkább ezen törekvés után?

1. Jézus példája, ki alázatos volt;

- a) a jászoltól egész a Golgotháig;
 b) most is végnélkül megalázza magát az Oltáriszentségben ;

2. a szentek példája ;

3. az alázatosaknak megígért béke ;

«Nyugalmat találtok lelkeiteknek.»

(Máté 11—27.)

4. az alázatosaknak megígért mennyei jutalom.

371. Miben áll az alázatosak jutalma ?

«Az utolsók elsőkké lesznek». (Máté 19—30.)

II. Az engedelmességről.

372. Mit értünk engedelmesség alatt ?

Engedelmesség azon erény, a mely arra készítet, hogy akaratunkat más akaratának alá-vessük.

373. Kinek tartozunk engedelmességgel ?

Minden előljárónknak mindenben, a mire nekik joguk van bennünket kötelezni.

«Engedelmeskedjete előljáróitoknak és hódoljatok nekik.» (Zsid. 13—17.)

374. Kinek engedelmeskedhetünk azonkívül ?

Minden emberi teremtménynek mindenben, a mi nem vétkes. (Péter 1—13.)

375. Mily viszonyban áll az engedelmesség az alázatossággal és a többi erénnyel ?

Az alázatosság a gyökér, az engedelmesség

a törzs, a többi erények az ágak, levelek, virágok és gyümölcsök.

376. Mikor és mikép kell a tökéletesség után törekvőnek engedelmesnek lennie?

1. Mindenkor, bármily életkorban;

2. mindenütt, ott is, a hol nem ügyelnek reá;

«Mindenben engedelmeskedjetek, nem szemre szolgálván, mint embereknek kedveskedők, hanem egyenes szívvel félvén az Istent.»

(Kol. 3—22.)

3. mindenben, nehézben úgy, mint könnyűben, a legnagyobb úgy, mint a legkisebben;

4. pontosan, rendelet szerint;

5. jó kedvvel, minden harag és ellenkezés nélkül;

«A jókedvű adakozót szereti az Isten.»

(II. Kor. 9—7.)

6. gyorsan, minden halogatás és halasztás nélkül;

7. egyszerűen, mindenféle okoskodás nélkül;

«Engedelmeskedjetek szívetek egyenességében.»

(Ef. 6—5.)

8. minden megfontolás nélkül, hogy a parancs teljesíthető-e vagy nem.

377. Mi serkentsen minket a tökéletes engedelmességre ?

1. Azon gondolat, hogy az engedelmesség kitünő erény ;

«Jobb az engedelmesség, mint az áldozatok.» (I. Kir. 15—22.)

2. azon gondolat, hogy Isten Fia a legszebb példát adá az engedelmességre.

378. Miért oly kitünő erény az engedelmesség ?

1. Mert az oly szépen összhangzik az Isten rendeletével a világon ;

2. mert sok tévedéstől megment ;

3. mert minden más erény attól származik ;

4. mert minden önszeretetet meggyöngít.

379. Mikép adá nekünk Jézus a tökéletes engedelmesség példáját ?

1. Jézus, az örök bölcsesség és mindenhatóság mondá :

«Az én étkem az, hogy annak akaratát cselekedjem, ki engem küldött.» (János 4—34.)

«Atyám ! ne az én akaratom, hanem a tied legyen.» (Luk. 22—42.)

«És engedelmes vala nekik.» (Luk. 2—51.)

«Engedelmes lévén mindhalálíg, és pedig a keresztnek haláláig.» (Filip 2—8.)

III. A szelidségről.

380. Mi a szelidség?

A szelidség azon erény, mely fölhevülésünket megzabolázza.

381. Miben különbözik a szelidség a nyájasságtól?

A nyájasság azon szivjóság, mely hajlandó nem a törvény szigora szerint itélni és bírálni, míg a szelidség lelkünk minden haragját elnyomja.

382. Igazi erény-e a szelidség?

A szelidség igazi és nagy erény:

1. mert csak nagy küzdés után nyerjük meg;

2. mivel az a szeretetet és az által az Istennel való egyesülésünket fejleszti.

383. A szelidség erényeért való küzdés minden embernél egyenlő-e?

Nem, mert ép úgy, a mint némely ember szenvedélyesebb és hevesebb, mint mások, a szelidség is némelyiknél több, másoknál kevesebb küzdelembe és fáradtságba kerül.

384. Dicső erény-e a szelidség?

A szelidség az ész és akaraterő bizonyítéka és azért dicsőséges, tiszteletreméltó, Isten és emberek előtt tetsző.

385. Ki a szelidség legfenségesebb példányképe?

A szelidség legfenségesebb példányképe Jézus Krisztus.

«Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű. (Máté 11—29.)

386. Kik iránt volt Jézus különösen szelíd?

1. A tudatlan zsidók iránt;
2. a haragos farizeusok iránt;
3. a töredelmes bűnösök iránt;

(házasságtörő nő fogadalma, Zakheus és Péter.)

4. még az elvetemedettebb bűnösök iránt is.

(Júdás.)

«Barátom, mi végre jöttél?» (Máté 26—50.)

387. Melyek a legfontosabb szerek a szelidség gyakorlására?

Hogy a szelidségben tökéletesek legyünk, ahhoz szükséges:

1. hogy törekedjünk minél nagyobb alázatosságra;

2. hogy a szeretetben tökéletesbüljünk;

«A szeretet mindent elvisel, mindent elszenved.» (I. Kor. 13—7.)

3. hogy a harag minden kitörésének állhatatosan ellene álljunk, péld. hallgatagság, ima és az Ecce homo elképzelése által;

4. hogy buzgón és állandóan kérjük a szelidség szellemét;

5. hogy Jézust, a szelidség bárányát gyakran a szentáldozásban magunkhoz vegyük ;

6. hogy az ellenkezést és minden alkalmat a haraghoz kerüljünk ;

7. hogy azoknak, kik a haragra okot szolgáltatnak, jóval fizessünk.

IV. A béketűrésről.

388. Mit értünk béketűrés alatt ?

A béketűrés azon erény, mely által szomorúságunk, fájdalmunk és szenvedésünk fölött oly mértékben uralkodunk, hogy a mellett nyugodt és vidám kedélyűek vagyunk.

389. Mire terjed ki a béketűrés erénye ?

1. Minden szenvedésre, a melyet Isten küld vagy megenged ;

2. az élet minden körülményeire.

390. Igazi erény-e a béketűrés ?

A béketűrés igaz és valódi keresztény erény, mert :

1. ez Krisztus követése, ki keresztjét türelemmel viselte el ;

2. állandó küzdése az önszeretettel ;

3. az isteni szeretet és kegyelem gyümölcse.

391. Nagy erény-e a béketűrés ?

A béketűrés nem ép a legnagyobb erény, de

1. oltalma minden isteni és erkölcsi erénynek ;

2. ismertetőjele a többi erények tökéletességének.

«A béketűrés pedig tökéletességre viszi a cselekedeteket, hogy tökéletesek legyetek és teljes minden fogyatkozás nélkül.» (Jak. 1—4.)

392. Szükséges-e a béketűrés erénye ?

A béketűrés szükséges :

1. mert az ember sok nyomorúsággal van telve ; (Job 14—1.)

2. mert a türelmetlenség sok rossznak az okozója és a jót meggátolja.

«Mert béketűrésre szükségték vagyon, hogy az Isten akaratját teljesítvén, elnyerjétek az ígéretet.» (Zsid. 10—36.)

393. Mivel erősítsük meg magunkban a béketűrést ?

1. Az ima által ;

«Szomorkodik valaki közületek, imádkozzék.» (Jak. 5—13.)

2. a mindennapi gyakorlat által.

394. Mi serkentsen minket leginkább a béketűrés gyakorlatára ?

1. Bűneink megfontolása ;

«És mi ugyan igazságosan, mert cselekedeteinkhez méltó díjat veszünk.» (Luk. 23—41.)

2. Krisztus Urunk béketűrése fölött való elmélkedés ;

3. a szentek hősie türelme, különösen a szent vértanúké ;

4. annak megfontolása, hogy Krisztus Urunk szenvedése az ő szeretetének bizonyítékai ;

«Mert a kit szeret az Úr, megsanyargatja.»

(Zsid. 12—6.)

5. az eredmények megfontolása, melyeket a béketűrés teremt.

395. Melyek a béketűrés gyümölcsei ?

1. Isten vigaszai ;

«A győzedelmesnek elrejtett mannát adok.»

(Jel. k. 2—17.)

2. az isteni kegyelem megerősítése ;

«Béketűrésben birjátok lelkeiteket.»

(Luk. 21—19.)

3. a tisztító tűz szenvedéseinek enyhítése ;

4. a bőséges mennyei jutalom.

«Ezek azok, kik nagy szorongásból jöttek.»

(Jel. k. 7—14.)

«Nem méltók a jelenidei szenvedések a jövő dicsőségre, mely bennünk ki fog jelen tetni.»

(Rom. 8—18.)

«Boldog ember, ki a kísértést kiállja, mert ha hűnek találtatik, elnyeri az élet koronáját.»

(Jak. 1—12.)

396. Hány fokot különböztetünk meg a béketűrésnél ?

Három fokot :

1. az első fokot azok érték el, kik szenvedésben nem panaszkodnak, vagy csak mérsékelten teszik azt;

2. a második fokot azok érték el, kiknek szívének a szenvedésben megtartja kedélyes és víg hangulatát;

3. a harmadik fokot pedig azok, kik szenvedéseikben örülnek és jókedvűek.

«Fölötte bővelkedem minden szorongatásunk mellett.» (II. Kor. 7—4.)

397. Mily erény rokonszenvez a béketűréssel?

A béketűréssel közel rokonszenvez, sőt annak testvére a megnyugvás Isten akaratában.

Az Isten akaratában való megnyugvásról.

398. Miben áll az Isten akaratában való megnyugvás?

Abban áll, hogy mindenben csak azt akarjuk, a mit Isten akar és azt nem akarjuk, a mit Isten nem akar.

399. Mikép mutatja az ember Isten akaratában való megnyugvását?

Oly módon mutatja meg, hogy az embernek mindegy, az Isten akár egészséget vagy betegséget, hosszú életet vagy korai halált, örömet vagy szenvedést, szegénységet vagy

gazdagságot, dicsőséget vagy megalázást, nyereséget vagy veszteséget stb. ád, mindenben Isten ajándékát és kegyes megpróbáltatását látja.

400. Miben nyilvánul a megnyugvás ?

E megnyugvás az Isten iránt való rendíthetetlen bizalomban és az Ő gondviselésében nyilvánul, azon meggyőződésben, hogy semmi sem történik véletlenül, minden Isten kezéből ered, a mit Ő akar és tesz, az csak a mi örök üdvösségünkre és hasznunkra válik.

401. Nagy erény-e az Isten akaratában való megnyugvás ?

Minél jobban érti valaki az Isten akaratjában való megnyugvást, annál nagyobb tökéletességet ért el.

402. Miért nevezik az Isten akaratában való megnyugvást a tökéletesség mértékének ?

Mert az Isten akaratában való megnyugvásban az Isten szeretetének bizonyos foka nyilvánul.

403. Mikép jutunk el az Isten akaratában való megnyugvásra ?

1. Buzgó ima által ;

«Legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is.» (Máté 6—10.)

2. a jó szándék többszörös fölébresztése által ;

3. szorgalmas elmélkedés által :

- a) az isteni akarat tökéletességéről ;
- b) a nagy boldogságról, melyet Isten akaratában való megnyugvás által nyerünk.

404. Mily boldogságot ad az Isten akaratában való megnyugvás ?

A ki Isten akaratában mindenben megnyugszik :

- 1. az biztosan jár, mint egy gyermek Isten kezén ;

«Azért legjobb kezemnél fogsz engem tartani és akaratod szerint vezetni.» (Zsolt. 72—24.)

- 2. az élethossziglan lelke nyugalomát élvezi ;

«Nem szomorítja meg az igazat, akármi történjék rajta.» (Példab. 12—21.)

- 3. mindenben Isten legbőségesebb áldásában részesül.

V. A szent tisztaságról.

405. Mit értünk tisztaság alatt ?

A tisztaság azon erény, mely által mi minden tisztátalan kívánságot és vágyat, melyek a szent szemérmességet megsértik, határozottan és állandóan megzabolázzuk.

406. Igaz erény-e a szent tisztaság ?

Igaz erény :

- 1. mert állandó és gyakran nehéz küzdelembe kerül ;

2. mivel Istennel való egyesülésünket előmozdítja.

«Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent.» (Máté 5—8.)

407. Magas és szép erény-e a szent tisztaság?

A szent tisztaság a legkedvesebb és legszebb erény.

408. Miből ismerjük meg ezen erény szépségét és magasztosságát?

Ezen erény magasztosságát és szépségét megismerjük azon dicséretből, melyben a tiszta életű részesül:

1. Istentől az Egyház által;
2. a szentatyáktól;
3. még a világtól is.

409. Mily dicséretben részesíti Isten a szent tisztaságot?

1. A szent tisztaságról mondja a Szentlélek:

«Oh, mely szép a tiszta nemzetség fényességben, mert halhatatlan annak emlékezete.»

(Bölcs 4—1.)

2. Isten a tiszta lelkeket mindig előnyben részesíti, a mi a többiek közül abból tűnik ki, hogy

- a) Anyjának a legtisztább Szület;
- b) nevelőatyjának a szűzies szent Józsefet;

c) elődjének angyali hasonlatosságú keresz-
telő szent Jánost ;

d) és kedvencz tanítványául a szüzsies szent
János evangélistát választotta ;

e) legnagyobb tetszését az ártatlan gyer-
mekekben találta ;

f) a tiszta lelkek javára (a naimi ifjú,
Lázár, Jairus leányán) a legnagyobb csodákat
mívelte ;

g) a tisztaszívűeket különös oltalmába
vette (Egipt. József, Susanna, Ágnes, Czeczilia,
Ágotha, Klára).

410. Mikép ítélnék a tisztaságról az egyházatyák ?

1. Szent Athanasius mondá : «Oh tisztaság,
te Isten temploma, te Szentlélek hajléka, te
drágalátos gyöngy, te Isten társnője, te a szen-
teknél oly nagy tiszteletben vagy !... Oh önmeg-
tartóztatás, te próféták öröme, te apostolok
dicsősége, te angyalok élete, te szent emberek
ékessége !» ;

2. szent Cyprián mondá : «A tisztaság nem
szorul más ékességre, saját magamagának
dísze, mely kedvessé tesz az Úr előtt ; legszo-
rosabban fűz minket Istenhez» ;

3. szent Ambrus mondá : «A szűzi tisztaság
a nyomorult embert angyallá változtatja» ;

4. szent Bernát mondá : «Mi magasztosabb

a szüzességnél, a mely az embert angyallá változtatja? Ember és angyal nem különböznek erényben. Az angyalok szűztisztasága boldogabb, az embereké erősebb».

411. Mikép ítél a világ a szent tisztaságról?

A világ is tiszteletben tartja a szent tisztaságot.

«Mint Istennél, mint az embereknél ismeretes.»
(Bölcs. 4—1.)

412. Miért részesül ezen erény oly magas és általános dicséretben?

1. A testet méltóságra emeli;
2. az erkölcsök díszé;
3. megszentesíti a nemzeteket;
4. képesít szellemi dolgokra;
5. a lélek és szív nyugalmát megszerzi;
6. a testi és lelki épséget megőrzi;
7. bátorságot és erőt ad nagy dolgok véghezvitelére.

«Férfiasan cselekedtél és szived megerősödött, mivelhogy szeretted a tisztaságot.»

(Judit 15—11.)

413. Hányféle a szent tisztaság erénye?

A szent tisztaság erénye háromféle:

1. tisztaság szűzi állapotban;
2. tisztaság házas állapotban;
3. tisztaság özvegy állapotban.

414. Kik bírják a tisztaság erényét a szűzi állapotban ?

Azon lelkek, kik a szent tisztaságot a gyermeki ártatlanság napjaitól kezdve mindenkor szeplőtlenül megőrizték.

415. Kik bírják a szent tisztaság erényét a házasság állapotban ?

Azoknak a házasfeleknek dísze, a kik a házasságot soha sem szentségtelenítik meg, meg nem engedett dolgok által.

416. Kik bírják a tisztaság erényét özvegy állapotban ?

Azok, a kik hitvestársuk halála után minden további házassági egyesülést megvetnek, hogy Istennek annál jobban szolgálhassanak.

417. Melyik a legelőnyösebb ezen három között ?

A tisztaság a házasságban jó, a tisztaság az özvegyállapotban jobb, de a szüzies tisztaság a legdicsőbb.

418. Mit lehet tartani a szüzies házasságról ?

Az csodálatraméltó ritkaság és az Egyház csak akkor hagyja jóvá, ha mindkét házasság e tekintetben megegyezik.

419. Mivel oltalmazzuk meg magunkban a szent tisztaságot ?

1. Minden rossz társaság és alkalom elkerülésével ;

«Fiam, ha hitegetnek téged a bűnösök, ne engedj nekik, ha mondják, jer velünk, ne járj velük.» (Példab. 1—10, 11, 15.)

2. az érzékek, különösen a szemek őrizete által ;

«Fordítsd el szemeimet, hogy ne lássanak hiuságot.» (Zsolt. 118—27.)

3. a többszöri gyónás, egybekötve gyermeki nyíltszívűséggel ;

4. a többszöri szentáldozás ;

«Mi az ők javai és szépségük ? választottak gabonája és szüzeket nevelő bor.» (Zak. 9—17.)

5. Isten és a boldogságos Szűz segítségül hívása által ;

6. Isten jelenlétéről való megemlékezés által ;

7. az utolsó dolgokról való megemlékezés által ;

8. az alázatosság, önsanyargatás és önmegtagadás szorgalmas gyakorlata által ;

«A kik pedig Krisztusért testüket megfeszítették, a vétkekkel és kívánságokkal együtt.» (Gal. 5—24.)

9. szorgalmas és rendszeres munkálkodás által.

«Soha se találjon tétlenül az ördög.»

(Szent Hieron.)

NEGYEDIK FEJEZET.

Az akadályokról, a melyeket legyőznünk kell.

420. Melyek azon akadályok, melyek a tökéletesség elérésében gátolnak ?

1. Az érzékiség ;
2. a szenvedélyek ;
3. a hamis barátságok ;
4. a kisértések ;
5. az aggályok ;
6. a lelki lanyhaság.

1. §. Az érzékiségről.

421. Mi az érzékiség ?

Érzékiség alatt értjük az emberi érzékek kívánságait.

422. Hányfélék ezen kívánságok ?

Ötfélék :

1. a látás ;
2. a hallás ;
3. az ízlés ;
4. a szaglás ;
5. a tapintás kívánsága.

423. Veszélyesek-e ezen kívánságok?

E kívánságok nagyon veszélyesek, mert ezeknek kielégítése a testnek szolgálata lelkünk kárára.

«A test a lélek ellen kíván, a lélek pedig a test ellen.» (Gal. 5—17.)

424. Miért van az érzékiség kielégítése lelkünknek kárára?

Mert minél inkább kielégítjük az érzékiséget, annál erősebb lesz az és akaratunk ereje annál gyöngébb.

425. Mi szükségeltetik tehát, hogy lelkünket a diadalra és tökéletességre vezessük?

Szükséges a test érzéki kívánságait minél jobban megzabolázni.

«Sanyargatom testemet és szolgálat alá vetem.» (I. Kor. 9—27.)

426. Hogy nevezzük ezen érzéki kívánságok megzabolázását?

Az érzéki kívánságok megzabolázását testi sanyargatásnak nevezzük, mert ez által a test kívánságai mindinkább elenyésznek.

427. Nem jobb a szív és akarat rossz hajlamait megzabolázni?

Ezen szenvedélyek benső megtagadása (lásd 464. kérdést) mindenestre a legjelentékenyebb és legjobb, de azért a test külső sanyargatása sem fölösleges.

«Ezeket szükség volt cselekedni és azokat el nem hagyni.» (Máté 23–23.)

428. Milyen jó következményei vannak az érzékiségben való önmegtagadásnak a testi vágyak elfojtása körül ?

1. Ezen önmegtagadások külön-külön és együttesen, jó bűnbánati cselekedetek s egyúttal elégtételként szolgálnak bűneinkért ;

2. benső töredelmet ébresztenek bennünk és elősegítik Istennel való szeretetteljes egyesülésünket ;

3. nagy lelki örömeket és vigaszt szereznek lelkünknek, kivált halálunk óráján ;

4. a mennyekben annál nagyobb dicsőséget szereznek.

«Oh, szerencsés bűnbánat, mely ily boldogságot szerzett nekem.» (Akant. szent Péter.)

I. A szemek megtagadásáról.

429. Mit tesz szemeinket megtagadni ?

Szemeinket megtagadni annyit tesz, mint azokat gondosan fékezni s mindattól elfordítani, a mi rendetlen hajlamokat ébreszthetne szivünkben.

430. Kiválóképen fontos-e a szemek megtagadása ?

A szemek megtagadása nagyon fontos, mert

a szemek igen élénkek és már sokaknak romlására szolgáltak.

«Mi van a világon irigyebb a szemnél.»

(Sirák 31—15.)

431. Hogy okozhatják a szemek a szív romlását?

Szent Ágoston azt mondja: «A tekintetet követi a gondolat, a gondolatot a tetszés, a tetszést az akarat beleegyezése».

«Szemem elvette életemet.» (Jer. sir. 3, 51.)

432. Mily szomorú példáink vannak erre nézve?

1. Éva példája;

«Látta tehát az asszony, hogy a fa evésre jó és szemre szép, és tekintetre gyönyörű.»

(I. Móz. 3, 6.)

2. Noé bűnös kortársainak példája;

«Látták az Isten fiai az emberek leányait, hogy szépek.»

(I. Móz. 6, 2.)

3. Dávid példája;

«Láta egy asszonyt átellenben folyosójával.»

(II. Kir. 11—2.)

4. Sámson, Salamon és sok másnak példája, kik a szemek kívánsága által nagy bűnökbe estek.

433. Miként őrizték azért a szentek szemeiket?

A szentek mindenkor és mindenütt a legszigorúbban fékeztek szemeiket.

«Szövetséget kötöttem szemeimmal, hogy ne is gondolnék szűzre.» (Jób 31—1.)

434. Ezen példák után indulva, miként tagadjuk meg szemeinket ?

1. Sohase szegezzük tekintetünket másnemű személyekre ;

«A szűzet ne nézd, nehogy megbotráncozzál szépségében.» (Sirák 9—5.)

2. ne gyönyörködtesd szemeinket kivált hiú dolgokon ;

«Fordítsd el szemeimet, hogy ne lássanak hiúságot.» (Zsolt. 118—37.)

3. pusztá kíváncsiságból ne jártassuk szemeinket pl. az ablakon keresztül vagy az utcán ;

4. a gyakorlatkedvéért néha-néha ártatlan dolgok megtekintését is tagadjuk meg szemeinktől.

435. Mily előnyökben részesülünk a szemek fékezése által ?

A ki szemeit serényen fékezi, az :

1. nagyobb összeszedettséggel és ájtatosabban tud imádkozni ;

2. embertársainak épülésére szolgál ;

«A ti szerénységtek ismeretes legyen minden emberek előtt.» (Fil. 4—5.)

«Mert csodája lettünk a világnak, az angyaloknak és embereknek.» (I. Kor. 4—9.)

3. egykor mélyebben tekinthet az Isten dicsőségébe.

II. A hallás, ízlés és szaglás megtagadásáról.

436. Fontos-e a hallás érzékének megtagadása ?

Ezen önmegtagadás igen fontos, mert épen a hallás által sok bűn nyer utat szívünkbe.

437. Miben áll a hallás megtagadása ?

Abban áll :

1. hogy ne hallgassuk meg a bűnös vagy erkölcstelen beszédek és tréfákat ;

2. hogy ne kapkodjunk és ne vágyódjunk a világ ujdonságai, üres pletykák stb. után ;

3. hogy vissza ne rettenjünk a betegek sóhajaitól, a szenvedők fájdalomkiáltásától és a haldoklók hörgésétől ;

438. Miben áll a szaglás érzékének megtagadása ?

A ki szaglási érzékével szemben önmegtagadó, az :

1. megtartóztatja magát mindennemű illatos vizektől, kenőcsöktől stb. ;

2. az legalább néha-néha bűnbánó szándékból megtagadja magától a természet jó illatait, mint péld. a virágok s ehhez hasonlóknak illatát ;

3. a kellemetlen szagok által nem riad vissza a betegek ápolásától.

439. Miben áll az ízlés megtagadása ?

A ki ízlésében önmegtagadó, az :

1. sohasem fog csupán csak az élvezet kedvéért enni vagy inni ;

2. sohasem válogatja ki a finom ételeket, jó falatokat és csemegéket ;

3. a mennyire lehet, kerüli a bő étkezést ;

4. csak közönséges s egyszerű ételeket élvez ;

5. nem panaszkodik, ha azok nem az ízlése szerint vannak készítve ;

6. minden ételt úgy élvez, a hogy tálalva lett, a nélkül, hogy azt még jobban fűszerezné ;

7. sohasem eszik a rendes étkezési időn kívül ;

8. az esetleg szükséges keserű orvosságokat és más ehhez hasonlókat készségesen beveszi, hogy ezzel is az Üdvözítőt kövesse, ki annyi keserűséget ízlelt meg érettünk ;

9. nem szívesen társalog a jó evés és ivásról.

440. Mi lesz a hallás, ízlés és szaglás megtagadásának jutalma ?

1. A hallás megtagadásáért hallunk majdan :

a) egy kegyes szót az isteni bíró szájából ;

b) a csodálatos mennyei zenét ;

2. a szaglás megtagadásáért «Isten előtt

Krisztus jó illata» leszünk. (2 Kor. 2, 15.) Krisztus előtt kedvesek leszünk, mint a lilium és rózsza illata s egykor örömről-öröme «követjük őt kenetei illatára» (Ének 1—3.) azaz részesei leszünk mennyei malasztjainak ;

3. az ízlés megtagadásáért egykor szünet nélkül fogjuk élvezni az égi manna édes-ségét.

«A győzedelmesnek elrejtett mannát adok.»

(Jel. 2--17.)

III. Tapintásunk megtagadásáról.

441. Veszélyes-e a tapintás érzéke a lélekre nézve ?

A tapintás érzéke lelkünk legveszedelmesebb ellensége.

442. Miért oly veszélyes ezen érzékünk ?

1. Mert az egész testben székel ;

2. mert az állati érzék, mely a legaljasabb, t. i. a tisztátalan gyönyörök után vágyódik, a mi mindenkor a lélek halálát okozza.

443. Mi szükséges azért az ily veszedelmek elhárítására ?

Szükséges :

1. a legnagyobb óvatosság úgy magunkkal, mint másokkal szemben ;

2. a tapintás érzékét fékezni és megtagadni komoly testi sanyargatások által.

444. Mennyiben kell óvatosaknak lennünk önmagunkkal szemben ?

Nem szabad testünket elkényeztetnünk, kiváltképen tilos saját testünket szükség nélkül veszélyesen megérintenünk.

445. Mennyiben legyünk óvatosak másokkal szemben ?

Sohasem szabad másokat, kivált másnemű személyeket szükség nélkül megérintenünk és különösen másokkal való érintkezésünkben szorgosan kerülnünk kell mindazt, a mi tapintás érzékét fölizgathatná.

446. Mily testi gyakorlatok ajánlatosak a tapintás érzékének megtagadására ?

1. Erőnkhez mért fárasztó testi munka ;
2. észszerű edzés az időjárás és az évszakok minden viszontagságai ellen ;
3. önkéntes kényelmetlenségek, péld. ha ülésnél nem támaszkodunk, térdelés közben nem könyökölünk, ha imádságnál szobánkban karjainkat széttárjuk stb.

447. Mily szigorúbb sanyargatások ajánlatosak tapintási érzékünk megtagadására ?

1. Az önkéntes böjt ;
2. a cilicium ;

3. az önostorozás ;

4. a virrasztás imával vagy elmélkedéssel összekötve.

448. Mire terjed ki az önkéntes böjt ?

1. az ételekre, még úgy az ételek mennyiségére, mint minőségére nézve ;

2: az italokra.

449. Mire kell tekintettel lennünk az ételekben való meghatározásnál ?

Hogy a testnek se ne kedvezzünk, sem túlságos szigort ne használjunk.

450. Mily előnyei vannak az észszerű böjtölésnek ?

Az az előnye, hogy a lelket fölemeli, az érzékiséget fékezi, az erényben erősít és érdemeket szerez a mennyország számára.

(Philothea III. 23.)

451. Mily hátrányai vannak a túlságos böjtnek ?

«Hosszú és túlságos böjtölések nagyon is nem tetszenek nekem, kivált a fiataloknál ; mert ezek, ha a test elgyöngült, igen könnyen az elpuhultságra hajlandók». (Szent Jeromos.)

452. Mit kell mondanunk az italokra vonatkozólag ?

Az italokra vonatkozólag már sokkal szigorúbbak lehetünk, még pedig :

1. a míg egészségesek vagyunk, egyáltalán minden szeszes italtól teljesen megtartóztatjuk magunkat ;

«Gondolám a szivemben, hogy elvonom a bortól testemet, hogy elmémet a bölcsességre adjam.» (Pred. 2—3.)

«A bor az ördög legkiválóbb fegyvere az ifjúsággal szemben.» (Szent Jeromos.)

2. betegségek alkalmával csupán csak a legszükségesebbre szorítkozzunk a szeszes italok használatánál;

«Egy kevés borral élj, gyomrod és gyakori betegeskedésed miatt.» (I. Timot. 5, 23.)

3. ne igyunk kényünk-kedvünk szerint, hanem meghatározott időben;

4. tegyük az ivást, a mennyire lehetséges, szükségtelenné azáltal, hogy az erős fűszerek kerülése által elejét vesszük a szomjúságnak.

453. Mily szabályokra kell még tekintettel lennünk az önkéntes böjtnél?

1. Hogy böjtölésünk által ne keltsünk föltűnést;

«Egyétek a mi elétek tétetik.» (Luk. 10—8.)

2. hogy szigorú böjtöt a lelkivezető határozott engedélye nélkül soha se vállaljunk;

3. hogy böjtölés által ne tegyük magunkat képtelenekké keresztény és állapotunk kötelességeinek teljesítésére;

4. hogy az önkéntes böjttel inkább teljesen fölhagyjunk, semhogy a miatt elbizakodjunk.

454. Mi a cilicium ?

A cilicium szőrből készült ruha vagy drótból összefont öv, melyet a többi ruha alatt kell viselni.

455. Van-e a Szentírásban ilyen szőrruháról említés téve ?

A Szentírás elmondja, hogy Judith (Jud. 8—6), Dávid (Zsolt. 34, 13, 68, 12.), Jorám (4 Kir. 6., 30.); az ó-szövetségi papok (Jud. 4., 9. II. Mak. 10, 25.) és próféták (Jer. 4, 8.), keresztelő szent János (Máté 3, 4.) ciliciumot vagyis durva szőrruhát viseltek.

456. Mit kell az ilyen szőrruháról tudnunk ?

Azt, hogy az a körülményekhez képest jó hatással szokott lenni; mindazáltal ki kell kérni a lelkivezető beleegyezését annak viseléséhez.

457. Mivel lehet a szőrruhát némileg pótolni ?

A lehetőleg durva vászonból készült ingekkel.

458. Mit kell tudnunk az önostorozásról ?

1. Hogy az utánzása azon fájdalmas ostromlásnak, melyet Jézus érettünk szenvedett;

2. hogy számtalan sok szent és jámbor lélek alkalmazta azt;

3. hogy sokaknak szentté avatásánál az Egyház helyeselte ezt;

4. ez az összes szigorúbb önsanyargatások

közt az egyedüli, a mi észszerű alkalmazás mellett sohasem árthat az egészségnek.

459. Ajánlható-e az őnostorozás a világban élő jámbor lelkeknek is?

Szal. szent Ferencz ajánlja azt a Philotheában, mely könyv a világiak számára van írva és azt mondja, hogy mértékletes használat mellett csodálatos hatással bír. (III. 23.)

460. Mire kell azonban különösen tekintettel lenni?

1. Hogy ehhez is a lelkivezető engedélyét megszerezzük;

2. hogy minden lelki főnhéjázást visszafojtsunk;

3. hogy minden föltünést kerüljünk.

«...ha nem a te Atyádtól, ki rejtekben vagy; és Atyád, ki lát a rejtekben, megfizet neked.»
(Máté 6—18.)

461. Helyeslendő-e a virrasztás bűnbánati cselekedete is?

A virrasztást helyeselte:

1. maga Krisztus Urunk, ki arra úgy szavával, mint példájával tanított;

«Várazzatok itt és virrasszatok velem.»

«Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek.»
(Máté 26, 33, 41.)

2. helyeselték az apostolok;

«Józanok legyetek és vigyázzatok, mert az ördög, mint az ordító oroszlán körüljár, keresvén, a kit elnyeljen.» (I. Pét. 5, 8.)

3. az Egyház, a mely a virrasztást:

a) az első századokban egyes nagyobb ünnepek előtti éjjelekre előírta; (Vigiliák.)

b) a szenttéavatásoknál mindenkor dicsérte.

462. Mire kell a virrasztásnál figyelemmel lennünk?

1. Hogy ezen szent gyakorlatnál tekintettel legyünk erőnkre, testi állapotunkra és hivatásunk kötelességeire;

2. hogy a lelkivezető előírásához szigorúan ragaszkodjunk.

463. Miképen tagadhatjuk meg magunkat éjjeli álmunkban, a nélkül, hogy egészségünknek legkevésbé is ártanánk?

1. Korai lefekvés és korai pontos fölkelés által;

2. többé-kevésbé kemény fekvőhely által.

2. §. A szenvedélyekről.

I. FEJEZET. — A SZENVEDÉLYEKRŐL ÁLTALÁBAN.

464. Mi a szenvedély?

A szenvedély valami vélt jóhoz való rendetlen ragaszkodás.

465. Hányféle a szenvedély ?

Alapjában véve csak egyféle a szenvedély : a rendetlen szeretet.

466. Nem szenvedély-e a gyűlölet ?

Igen, a gyűlölet is a szeretetben bírja mély gyökerét.

467. Miért mondjuk, hogy a gyűlölet a szeretetben bírja gyökerét ?

Mert gyűlölet nem tetszése annak, a mi a szeretet tárgyának ellenére van.

«Mert minden, a ki gonoszul cselekszik, gyűlöli a világosságot és nem jó a világosságra, hogy meg ne fedessenek az ő cselekedetei.»

(János 3—20.)

468. Mik a rendetlen szeretet következményei ?

A rendetlen szeretet szenvedélyének következményei minden bűn és a lélek mindenemű romlása.

469. Mennyiben erednek a bűnök a rendetlen szeretet szenvedélyéből ?

A rendetlen szeretet szenvedélyének következményei :

1. a kevélység, mely nem egyéb, mint a kitűnésnek rendetlen szeretete ;
2. a fősvénység, mely nem egyéb, mint a földi javak iránt való rendetlen szeretet ;

3. a bujaság, mely nem egyéb, mint a test iránt való féktelen szeretet;

4. a harag, mely nem más, mint a boszúnak mértéktelen szeretete;

5. a torkosság, mely nem más, mint az étel és italnak rendetlen szeretete;

6. az irigység, mely nem más, mint rendetlen önszeretet, elannyira, hogy az irigy másoknak jó sorsa miatt bánul, azok szerencsétlenségének azonban örül;

7. a jóra való restség, mely nem egyéb, mint a kényelemnek és pihenésnek rendetlen szeretete.

470. Ha a szenvedélyek minden bűnnek a forrásai, mi következik abból?

Abból az következik, hogy a hol szenvedélyek uralkodnak, ott keresztény tökéletességről szó sem lehet.

471. Mit kell tehát azoknak tenniök, kik keresztény tökéletességre törekszenek?

Azoknak szünet nélkül kell szenvedélyeik ellen harcolniok, azokat meggyöngíteniök és megtagadniok.

472. Teljesen elfojthatja-e az ember szenvedélyeit ezen életben?

Az ember ezen életben mérsékelheti, gyöngítheti és megtagadhatja ugyan szenvedélyeit,

úgy, hogy nem egyhamar győzedelmeskednek fölötte, de teljesen nem fojthatja el azokat.

«Küzdelem az ember élete a földön.»

(Jób 7, 1.)

473. Mire kell a szenvedélyek leküzdésénél különösen tekintettel lennünk?

Hogy mindenekelőtt főszenvedélyünket legyőzzük.

474. Melyik a főszenvedélyünk?

Az, mely a többi szenvedélynél erősebben jelentkezik.

475. Van-e minden embernek valami főszenvedélye?

Majdnem minden embernek van valami főszenvedélye: az egyiknek az érzékiség, a másiknak a becsvágy, a harmadiknak a fősvénység, negyediknek a jóra való restség stb. a főszenvedélye.

476. Bír-e fontossággal a főszenvedély fölismerése?

Főszenvedélyünknek fölismerése életünknek egyik legfontosabb föladata.

477. Miért oly fontos a főszenvedély fölismerése?

Mert a filiszteusok, azaz a többi szenvedély könnyen legyőzhető, mihelyt Góliát, azaz a főszenvedély le van terítve.

478. Könnyen fölismerhető-e a főszenvedély?

Némely embernél könnyen fölismerhető;

sokaknál azonban nagy gondot és fáradságot igényel annak fölismerhetése.

479. Miként lehet legbiztosabban a főszenvedélynek nyomába jutni ?

1. Naponkénti lelkiismeret-vizsgálat és gyakori szentgyónás által ;
2. a lelkiatya tanácsának kikérése által.

480. Miként jutunk a lelkiismeret-vizsgálat és a gyakrabbi gyónás által a főszenvedélynek nyomába ?

A lelkiismeret-vizsgálat és gyakrabbi gyónás által figyelmesekké leszünk :

1. vérmérsékletünkre, melyben mintegy talajában bírja a főszenvedély gyökerét ;
2. bűneinkre és hibáinkra, melyek majdnem minden gyónásnál ismétlődnek s melyek rendszerint a főszenvedélyben gyökereznek ;
3. egy bizonyos hajlamra, a melyet kiváltképen nem szívesen győzünk le és épen ez nem ritkán a főszenvedély ;
4. mindennapi gondolatainkra, terveinkre és szándékainkra, melyeket rendszeren főszenvedélyünk sugalmaz.

481. Miért szükséges a főszenvedély ügyében a lelkiatyával is tanácskozni ?

1. Mert mi azon ügyekben, melyek reánk vonatkoznak, rendszerint nagyon is vakok vagyunk ;

2. mert a lelkiatya hivatása folytán a lelkek vezetésére különös kegyelemmel van fölrüházva.

482. Mily eszközöket kell alkalmaznunk, hogy a fölsimert föszenvedélyt legyőzhessük?

1. Mindenkor mindjárt az első gerjedelmeit kell elfojtanunk;

2. nem kell kimélni a fáradságot, hogy előre láthassuk és kerülhessük azon alkalmakat, a melyeknél eleshetnénk;

3. a föszenvedély legyőzésében szigorúaknak és állhatatosaknak kell lennünk és a benső önmegtagadás ostorát sohasem szabad kezünk-ből letennünk;

4. minden önkéntes hanyagságért és minden ballépésért penitencziát kell magunkra szabnunk, de olyat, melyet megérezünk s a melytől egyúttal félünk is;

5. a mennyire lehet, istenes táplálékot kell a föszenvedélynek nyújtani.

483. Mikép lehetséges a főhajlamnak istenes táplálékot nyújtani?

Szent Agoston azt mondja:

«Az emberi sziv nem lehet soká a nélkül, hogy valami dolog iránt hajlammal ne bírna; ha tehát a föszenvedély földi kincsek felé hajlik, akkor töltsük meg a szivet az örökké-

való kincsek utáni vágyggyal; ha pedig kitüntetések után törekszik, akkor irányítsuk e törekvést a mennyei kitüntetések felé és ha érzéki élvezetek után töri magát, akkor iparkodjunk ezen vágyat lelki gyönyörök által kielégíteni stb.

484. Melyek azon eszközök, a melyek által főszenvedélyeknek istenes táplálékot nyújthatunk?

Ezek a mennyei dolgokról való elmélkedés és a lelki olvasmány.

II. FEJEZET. — EGYES SZENVEDÉLYEKRŐL KÜLÖNÖSEN.

485. Melyek a kiváltkép erős szenvedélyek?

1. A gazdagság utáni vágy;
2. a becs és dicsvágy;
3. a nem jó barátság.

486. Miért oly veszélyes a gazdagság utáni vágy?

1. Mert az «a szeretetnek mérge»;

(Szent Ágoston.)

2. mert oly sok gondot okoz, hogy ezek minden más jó gondolatot elfojtanak;

«Együtt felnöven a tövisek, elfojták azt.»

(Luk. 8—7.)

3. mert nemcsak a tökéletességet veszélyezteti, hanem a lelki üdvösséget is.

«A kik gazdagok akarnak lenni, kísértetbe esnek s az ördög törébe.» (Tim. 6—9.)

«Minden gonoszságnak gyökere a pénzvágy.» (I. Tim. 6, 10.)

«Mily nehezen jutnak Isten országába, kiknek pénzük vagyon.» (Luk. 18—24.)

«Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni a mennyeknek országába.» (Máté 19, 24.)

487. Melyek a leghathatósabb eszközök a gazdagság utáni vágy ellen?

1. A bőkezűség, mely annál nagyobb lesz, minél tovább gyakoroljuk;

«Ha sokad leszen, bőven adj.» (Tób. 4—9.)

2. az összes földi javak, mulandóság és hiúságárólvaló gyakrabbi elmélkedés;

«Esztelen! az éjjel számon kéri tőled lelkedet; a miket tehát szerzettél, kié lesznek?» (Luk. 12, 20.)

3. Jézus Krisztus szegénységének gyakori meggondolása;

4. a szent szegénység állhatatos gyakorlása:

a) minden fölöslegesnek elvonása által,

b) a szükséges dolgok hiányainak türelmes elviselése által,

c) az által, ha elszakítjuk akaratunkat az oly dolgoktól, melyek birtokunkban vannak, úgy,

hogyan az esetleges elvesztésükbe könnyen bele-
találhassuk magunkat.

488. Mi a becsvágy?

A becsvágy a tisztelet utáni rendetlen
vágyódás.

**489. Hányféle esetben lehet a tisztelet utáni vágy
rendetlen?**

1. Ha tiszteletet óhajtunk oly kiváló tu-
lajdonságért, mely fölött nem rendelke-
zünk;

2. ha a tiszteletet csupán a magunk számára
tartjuk fenn és nem vonatkoztatjuk Istenre, «a
kitől minden jó adomány vagy»;
(Jak. 1, 17.)

3. ha a tisztelet a cél és nem az eszköz
felebarátunk javának előmozdítására.

490. Mit kell a becsvágyról tudnunk?

Azt, hogy «a becsvágy finom, rossz, titkos
méreg, elrejtett rákfene, az álnokság végrehaj-
tója, az erények rozsdafoltja, a szentség férgé
és a szívek ámitója.»
(Szent Bernát.)

491. Mi a dicsvágy?

A dicsvágy az emberek dicsérete utáni
vágyódás.

492. Ártalmas-e a dicsvágy a lélekre nézve?

A dicsvágy minden erénynek és a tökéle-
tességnek a halála.

493. Miért mondjuk, hogy a dicsvágy minden erénynek a halála ?

Mert minden erényt attól foszt meg, a mi benne természetfölötti és érdemszerző.

494. Miért foszt meg a dicsvágy minden erényt a természetfölöttitől ?

Mert a dicsvágy nem az Isten, hanem az ember nagyobb dicsőségét tartja szem előtt.

495. Miért fosztja meg a dicsvágy a jó cselekedeteket minden érdemtől ?

Mert a jócselekedetek, ha dicsvágyból történnek, nem az Istenért történnek s ép azért nem is nyerhetnek tőle jutalmat.

«Elvették jutalmukat.» (Máté 6, 16.)

496. Mit tegyünk tehát, ha az emberek dicsérnek, tisztelnek és magasztalnak bennünket ?

1. Ily dicséretre sohase építsünk ;

«Ha én dicsőítem magamat, az én dicsőségem semmi.» (János 8, 54.)

2. kerüljük az emberek tiszteletnyilvánítását ;

«Jézus azért, mivel észrevevé, hogy eljönnek és megragadják őt, hogy királylyá tegyék, ismét a hegyre futa maga egyedül.»

(János 6, 15.)

3. ha minket tisztelni és dicsérni akarnak, komolyan hárítsuk el magunktól ;

«Az ördögök kiáltották s mondták : «Te vagy

az Isten fia.» És megfeddvén, nem hagyá
őket szólani.» (Luk. 4, 41.)

4. mindent, a mit dicséretünkre mondanak,
azt azonnal Istennek tulajdonítsuk ;

«A mi elégséges voltunk Istentől vagyon.»
(2 Kor. 3, 5.)

5. állandóan kérjük Istent, adja meg nekünk
a mennyei világosságot, a mely mellett nyo-
morúságunkat mindenkor világosan megismer-
hessük ;

6. lehetőleg gyakran ujítsuk meg jó szán-
dékunkat ;

«Akár esztek, akár isztok, akár valami mást
míveltek, mindent az Isten dicsőségére csele-
kedjetek.» (1 Kor. 10, 31.)

7. iparkodjunk jó tulajdonainkat és dicsé-
retreméltó tetteinket titokban tartani.

«Óvakodjatok, hogy igazságtokat ne csele-
kedjétek az emberek előtt, hogy láttassatok
azoktól.» (Máté 6, 7.)

**497. De nincs-e megírva, hogy «világoskodják a
ti világosságtok az emberek előtt?»**

Igenis írva van, de nem azért, «hogy az
emberektől láttassatok (és magasztaltassatok)»,
hanem hogy «lássák jó cselekedeteiteket és
dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben vagyon.»
(Máté 5, 16.)

3. §. A hamis barátságról.

498. Mi a barátság ?

A barátság két személynek kölcsönös jó-akaraton és szereteten alapuló egyetértése.

499. Egyenlő jó-e minden barátság ?

Nem egyenlő ; van jó, veszélyes és rossz barátság.

500. Mely barátság mondható rossznak ?

Az, mely testi szeretetből ered és testi javakban, kivált érzéki gyönyörökben bírja alapját.

501. Mely barátság mondható veszélyesnek ?

Azon barátság, a melynek, ha nem is gonosz a célja, de mégis részben vagy nagyobbára érzéki hajlamból ered, mint pl. a testi szépség, kellem, magatartás stb. tetszéséből.

502. Miért veszélyes az ily barátság ?

Mert könnyen elfajul és a csak részben érzéki barátság, nem ritkán egészen érzéki és tisztátalan barátsággá válik.

503. Melyek az ily veszélyes barátságnak az ismertető jelei ?

Ismertető jelei ezek :

1. hogy nagyon gyakran, még az imában is, azon személyre gondolunk, kivel ily barátságban vagyunk ;
2. hogy sok figyelemben részesítjük őt ;

3. hogy gyakran és szívesen társalgunk vele és a társalgást hosszúra nyújtjuk, továbbá nem szívesen válunk meg tőle és újból s újból alkalmat keresünk, hogy vele találkozhassunk ;

4. hogy szívesen és gyakran elhalmozzuk ajándékokkal és hajlamát megnyerni iparkodunk ;

5. hogy lehangoltak vagyunk, ha a vonzalom nem viszonztatik.

504. Mely eszközök segítségével írthatjuk ki szívünkben ezen szenvedélyeket ?

1. Ha észrevevénők, hogy ily, habár csak részben érzéki vonzalmat érzünk valamely személy iránt, azonnal tárjuk azt föl gyóntatóatyáinknak ;

2. alázattal kérjük az Istent, hogy ezen mérges hajtást szívünkben elfojtsa ;

3. kerüljük azt, a mi ezen szenvedélyünket fölizgathatná.

505. Miképen lehet ezen szenvedély felizgatását elkerülni ?

Az által, hogy :

1. tartsuk magunkat távol az oly személytől ;
2. semmiféle gyöngédségnek, de még az udvariasságnak vagy figyelemnek se adjuk jelét ;

3. szükséges beszélgetésünk annak daczára

mégis tisztelet- és méltóságteljes, de rövid és velős legyen ;

4. kerüljük általában mindazt, a mivel a tűzre olajat önthetnénk ;

5. győzzük le az érzéki tetszést a halál és rothadás gondolata által.

506. Mikor igaz és jó a barátság ?

Ha a tökéletesség utáni egyenlő vágy két személyt egymáshoz fűz.

507. Miért igaz és jó ezen barátság ?

Mert az Istentől ered, Istenhez vezet és Istenben összpontosul teljesen.

508. Volt-e a szentek között ily benső barátság ?

Ily benső barátság sok és nagy szent közt állott fönn, pl. szent Pál és Timotheus, szent Gergely és Vazul, szent Ágoston és Alipius, Nerei Fülöp és cantaliziai Felix között.

509. Milyen jó következményei vannak az ily nemes barátságnak ?

1. Az, hogy az egyik jó barát a másikat szóval és példával folyton serkenti ;

2. hogy a jó barát barátját az ő hibáira és tökéletlenségeire annál őszintébben figyelmezteti ;

3. hogy segítik egymást tanítás, vigasztalás, ima és lelkijavak közössége által.

4. §. A kísértésekről.

510. Mi a kísértés ?

A kísértés a bűnre való külső vagy belső izgatás.

511. Maga a kísértés nem bűn-e még ?

A kísértés sohasem bűn ; de bűn, ha könnyelműen kísértéseknek tesszük ki magunkat, vagy azokba beleegyezőnk.

512. Honnan jön a kísértés ?

A kísértés jön :

1. az ördögtől ;

«A ti ellenségtek az ördög, mint az ordító oroszlán, körüljár, keresvén a kit elnyeljen.»
(I. Pét. 5, 8.)

2. a világtól ;

«Jaj e világnak a botrányok miatt.» (Máté 18, 7.)

3. a saját kívánságunktól.

«Kiki saját kívánságától vonzatva és kecségetve kísértetik.» (Jakab 1, 14.)

«A test a lélek ellen kíván.» (Gal. 5, 17.)

513. Nem jön-e kísértés Istentől is ?

Nem, «Istentől senki sem kísértetik», (Jak. 1, 13.) de az Isten megengedi a kísértést.

514. De nem mondjuk-e : «Ne vigy minket a kísértetbe ?»

Igenis mondjuk ; de annak az az ér-

telme, hogy ne hagyj minket a kísértésben élni.

515. Megengedi-e az Isten, hogy minden ember megkísértessék?

Isten megengedte, hogy saját egyszülött Fia megkísértessék, annál inkább megengedi azt a bűnös embereknel.

516. Kiknek van a legtöbb kísértésük?

Azoknak van a legtöbb kísértésök, kik a tökéletesség után törekszenek.

517. Miért van épen az istenfélő embereknek a legtöbb kísértésük?

1. Mert az ördög nagyon gyűlöli Istent s ép ezért az Isten hű szolgálait is;

«Fiam! az Isten szolgálatára járulván, készítsd el lelkedet a kísértetre.» (Sir. 2, 1.)

2. mert az ördög a jámborok bukása által

a) nagyobb győzelmet arat;

b) nagyobb botrányt okoz.

«A sátán megkívánt titeket, hogy megrostitáljon, mint a búzát.» (Lukács 22, 31.)

518. Miért engedi meg az Isten, hogy még hű szolgálai is megkísértessenek?

1. Hogy próbára tegye őket, mint tette Ábrahámot, Tóbiást, Jóbot, Pált;

«Kísért benneteket a ti Uratok Istenetek,

hogy kinyilvánuljon, vajjon szeretitek-e őt vagy sem ?» (5. Móz. 13—3.)

2. hogy az erényben megerősödjünk, mint az a fa, mely viharoknak van kitéve, annál mélyebb gyökeret ver ;

3. hogy megalázza és óvatosakká tegye őket ;

«Ki nem kísértetett meg, mit tud az ?»

(Sir. 34, 9.)

«És hogy a kijelentések nagysága kevélylő ne tegyen, adatott nekem az én testem ösztöne, a sátán küldöttje, hogy zaklasson engem.»

(2 Kor. 12, 7.)

«Vigyázzatok, mert a ti ellenségtek körüljár.»

(1. Pét 5, 8.)

4. hogy érdemeiket és mennyei dicsőségüket növelje.

«Boldog ember ki a kísértést kiállja, mert, ha hűnek találtatik, elnyeri az élet koronáját.»

(Jakab 1, 12.)

519. A kik erős kísértésekben vannak, szabad-e azoknak azt gondolniok, hogy az Isten elhagyta őket ?

Épen ellenkezőleg, azt szabad, sőt kell nekik hinniök, hogy :

1. Istennek különös kedvenczei ;

«Mert a kit szeret az Úr, megsanyargatja.»

(Zsid. 12, 6.)

«Nagy örömmel tartsátok, atyámfiai ! mikor különféle kísértetekbe estek.» (Jakab 1, 2.)

2. hogy Isten annál közelebb van hozzájuk, minél hevesebb a kísértés.

520. Mit kell a kísértések ellen tennünk ?

1. Őrizkednünk kell attól, hogy veszélynek kitegyük magunkat ;

«Ki a veszedelmet szereti, elvesz abban.»

(Sir. 3, 27.)

2. állandóan és állhatatosan kell a kísértések ellen harcolnunk.

«Kinek erős hittel álljatok ellen.» (1. Pét. 5, 9.)

521. Mikép kell a kísértéseket legyőznünk ?

1. Az ima által ;

«Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne esetek.» (Márk 14, 38.)

2. ha a kísértésnek mindjárt kezdetben ellentállunk ;

3. az Istenbe vetett bizalom által ;

«Hű pedig az Isten, ki nem hagy titeket kísértetni, azonfölül, mit elviselhettek.»

(1. Kor. 10, 13.)

4. a kísérteteknek a gyóntatóatyával való őszinte közlése által ;

5. a keresztnek szent jele által ;

6. a sátánnak megvetése által ;

7. ha szorgalmasan oly dolgokkal foglal-

kozunk, melyek egész erőnket és figyelmünket igénybe veszik ;

8. Jézus és Mária szent nevének gyakori segélyül hívása által.

5. §. Az aggályokról.

522. Mik az aggályok ?

Az aggályok hiábavaló képzelődések és alapelkülű félelem, hogy valami bűn, a mi a valóságban nem bűn.

523. Mi a különbség a gyöngéd és aggályos lelkiismeret között ?

A kinek gyöngéd a lelkiismerete, az a legnagyobb gonddal kerüli még a legkisebb bűnt is, mert az az Isten megbántása ; az aggályos lelkiismeretű ellenben ott is sejt bűnveszélyt, a hol bűnről szó sincs.

524. Honnan veszik eredetüket az aggályok ?

1. Némely ember természetéből.

Ezen esetben :

a) a beteges lelkületnek, bánkódásnak stb. a következményei ;

b) tudatlanságból származhatnak ;

2. az ördögtől, a kinek az a célja, hogy az aggályok által :

a) a lelket félelemmel és bizalmatlansággal eltöltse ;

- b) a szentségek föl vételétől visszatartsa ;
- c) a tökéletesség utáni törekvést keserűvé tegye ;

3. magától az Istentől, de csak annyiban, a mennyiben időnként a világosságot megvonja a lélektől ;

- a) hogy azt megalázza ;
- b) hogy a gyötrő félelem által régebben elkövetett bűnöktől megtisztítsa ;
- c) hogy az engedelmesség, türelem és egyéb más erények gyakorlására alkalmat adjon.

525. Ártalmasak-e az aggályok ?

Az aggályok legtöbbnyire ártalmasak, mert :

1. A lélek nyugalját mindig jobban és jobban összezavarják ;
2. az akaratot megbénítják ;
3. az ájtatosságban háborítanak ;
4. az erényben való előhaladást akadályozzák, sőt lehetetlenné teszik.

526. Melyek az aggályok elleni gyógyszerek ?

1. Az ima ;
2. a gyóntatóatya iránti vak engedelmesség ;
3. az egy és ugyanazon lelkiatya mellett való kitartás ;
4. az aggályos lelkiismeretű személyek kerülése ;
5. tartós és fárasztó munka ;

6. vigasztaló könyvek (pl. P. Lehen: «Útmutatás a lelki béke megszerzésére» című művének olvasása ;

7. szent hitünknek örömet keltő igazságairól való gyakrabbi elmélkedés ;

8. a lelkiatyától pontosan meghatározott szabályok, a lelkiismeret vizsgálásának idejét, a gyónást és vallási gyakorlatokat illetőleg.

6. §. A lelki tespedésről.

527. Miben áll a lelki tespedés ?

Abban áll, hogy a vallásos buzgalomban hanyatlunk, a vallási gyakorlatokat már csak fölületesen végezzük s egyiket a másik után elhagyjuk.

528. Honnan ered a lelki tespedés ?

Ered :

1. a velünk született restségből ;
2. a világ szellemének befolyásából ;
3. a kislelkűségből.

529. Melyek a lelki tespedés következményei ?

Következményei :

1. hogy Isten kegyelmeit apasztja ;
2. hogy a bűnös befolyások mindig erősödnek ;
3. hogy a lélek a halálos bűn s így a megszentelő malaszt elvesztésének veszedelmébe jut.

**530. Mit kell azért tennünk, hogy az ily követ-
kezményeket kikerülhessük?**

Iparkodnunk kell, hogy :

1. a lelki tespedésnek lehetőleg elejét vegyük ;
2. ha belopódzott volna, azt a legnagyobb
erélylyel legyőzzük.

**531. Melyek a lelki tespedés elleni legjobb esz-
közök?**

1. A naponkénti elmélkedés és lelkiismeret-
vizsgálat ;
2. a halálra való havonkinti előkészület ;
3. az évenkénti szent gyakorlatok.

532. Miben áll a halálra való előkészület?

Oly gyakorlatokból áll, melyek segítségével

1. a világi szellem porát is a lélekről le-
töröljük ;
2. a lelkiismeretet erősítjük ;
3. a léleknek friss erőt nyújtunk ;
4. a tökéletesség utáni törekvésre újból föl-
buzdulunk.

533. Miképen végzendők az ily gyakorlatok?

1. Arra alkalmas napot, a mennyire lehet,
gyónási napot választunk ;
2. az előző estén jelenlegi lelkiállapotunkról
elmélkedünk ;
3. reggel pedig halálunk közeli órájának
lehetőségéről ;

4. a napnak alkalmas órájában lelki olvasmányt tartunk «Krisztus követésének» idevágó fejezetéből, pl. I. könyv, 23., 24. és 25. fejezetéből ;

5. ha lehetséges, aznap este szentgyónáshoz járulunk ;

6. lefekvés előtt elimádkozzuk a haldoklók ímáját és azon komoly kérdést intézzük magunkhoz, vajjon a következő éjszakán nyugodtan és bizvást meghalhatnánk-e.

534. Mik a szentgyakorlatok ?

A szent gyakorlatok a vallásos szellem megújódását célzó lelkigyakorlatok.

535. Miből állnak ezen gyakorlatok ?

1. Többnapis teljes visszavonultságból ;
2. kitartó szent hallgatásból ;
3. az örök igazságok fölött való elmélkedésből ;
4. lelki olvasmányokból és megfontolásokból ;
5. szentgyónásból (egyetemes gyónás) és áldozásból.

536. Mely útra vezetik a lelket az ily gyakorlatok ?

1. A tisztulás útjára ;
2. a megvilágosodás útjára ;
3. az Istennel való egyesülés útjára.

537. Mily elmélkedések által érzük el a lélek tisztulását?

Ha elmélkedünk:

1. az ember végczéljáról;
2. a bűnről, annak gonoszságáról és büntetéséről;
3. a halálról, ítéletről és a pokolról;
4. Isten végtelen irgalmáról.

538. Mily elmélkedések vezetik a lelket a megvilágosodásra és Istennel való egyesülésre?

Jézus Krisztus élete, szenvedése és dicsősége felőli elmélkedések.

539. Mily gyümölcsöket nyerünk a szentgyakorlatok által?

1. A legalaposabban megtisztítjuk lelkiismeretünket;
2. meg leszünk nyugtatva a multunkat illetőleg, hatalmasan fölbuzdulunk a jelenre és éles világosságot nyerünk a jövőre nézve (pl. a hivatásra és állapotbeli kötelességekre stb. nézve).

540. Mire kell a szentgyakorlatok alatt tekintettel lennünk, hogy ezen gyümölcsöket elérhessük?

1. A megállapított napirendhez pontosan kell alkalmazkodnunk;
2. az előírt hallgatást kitartással és lelkiismeretesen megőrizni;

3. a gyóntatóatya iránt őszintéknek és nyílt-szívűeknek kell lennünk;

4. az isteni kegyelem érintésére nagylelkű és áldozatra kész szívet kell nyujtanunk.

541. Mit kell a szent gyakorlatok után tennünk?

1. A nyert isteni kegyelmet szívből meg **kell köszönnünk**;

2. a **szentgyakorlatok** gyümölcsét a világ fagyos leheletétől **gondosan kell őriznünk**;

3. iparkodjunk lehetőleg a lelki összeszedtségben maradni;

4. jó föltételeinket szűz Mária oltalmába helyezzük;

5. őrizkedjünk a visszaeséstől; ha pedig oly szerencsétlenek lennénk, hogy ingadoznánk vagy elesnénk, úgy azonnal keljünk föl és haladjunk ismét bátran tovább mindvégig, egész a célunkig.

«A ki pedig állhatatos lesz mindvégiglen,
az üdvözülni.»

(Máté 10, 22.)

Napirend és életszabály.

Szépen és helyesen mondja szent Ágoston, hogy «a rendtartás Istenhez vezet és a mi Istentől eredt, rendén van». Mily szabályszerűség és rend uralkodik a természet országában! Mert a világ Teremtője a rendnek, nem pedig a zürzavarnak Istene lévén, «mindent mérték, szám és súly szerint intézett el». (Bölcsk. 11, 21.) Ekképen rendezzük mi is cselekvéseink módját és egész életünket. Erre int az apostol: «Minden tiszteségesen és rend szerint legyen». (Kor. I. 1. 14, 40.) Soha sem fogunk igaz jámborságra jutni, ha ma áradozunk a buzgóságtól, de holnap már teljesen fölhagyunk az imádsággal; ha egyik nap szorgalmasan munkálkodunk, a másikat azonban elhenyéljük vagy pusztán mulatozva elvesztegetjük; ha majd magunkat sanyargatva bűnbánólag élünk, majd meg a világ fiaiként kényünk-kedvünket követjük. Nincs üdv rend nélkül és pedig állapotunkhoz és erőnkhez

mért kereszt életrend nélkül, melyhez aztán állhatatosan és híven ragaszkodjunk. Miért is szent Bernát azokhoz, kik az üdvösség pályáján előre haladni akarnak, így szól: «Kérlek titeket, Istennel tartsatok tántoríthatlanul és lankadhatatlan szorgalommal őrizzétek meg a jó rendet, hogy ez viszont benneteket megőrizzen».

«A fölkelés idején ne késlekedjél». (Sirák fia. k. 32, 15.) Az Isten angyala, miként egykor Péterhez, hozzád is e szavakat intézi: «Kelj föl gyorsan és kövess engem!» (Apost. csel. 12, 7. 8.) Az elpuhult emberi természet fölajdulására ne hallgass, hanem vidor lélekkel győzd le gyarló testedet! Ezen önmegtagadás mily kedves reggeli áldozat az Úr Isten előtt! Azért határozd meg az alvás idejét és a szükség esetén kívül a megállapított rendhez alkalmazkodjál. Egy bölcс szabály szerint elegendő hét órát aludni. Kora reggel hagyd el ágyadat és ne változtasd az éjt nappalá, a napot pedig éjjé. Az isteni malaszt mannáját, mely mennyből a földi élet pusztaságára hull, napfölkelte előtt kell fölszedned.

Legelső gondolatodat is Istennek szenteld. «Isten, én Istenem!» — így fohászkodjál föl — «tehozzád ébredek virradatkor; utánad szom-

juhozik az én lelkem». (62. Zsolt. 2. v.) Vess azonnal keresztet homlokodra, ajkadra és melledre: «A fölfeszített Úr Jézusnak nevében kelek föl. Életemet — mondd magadban — ő vele keresztre feszítem, hogy egykor én is mint ő, föltámadjak siromból az örök dicsőségre». Térdelj le és mintegy ujjá teremtve imádd üdvözítő Istenedet. «Imádlak téged, oh teljes Szentháromság! — így ájtatoskodjál — és csókolom a föld porát, melyből testemet alkotád. Dicsőség az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek». Ezután nyomban öltözködjél föl, meg nem feledkezvén, hogy lát az Isten és őrangyalod melletted áll. «Oh Uram! — így könyörögj — add reám az ártatlanság és szentség ruháját, melyből összeülekünk bűne kivetkőztetett; Krisztust akarom magamra öltetni és a világosságban járni. Oh Istenem! moss meg engem mindinkább gonoszságomból és bűnömtől tisztíts meg engem.» (50. Zsolt. 4. v.)

Hints magadra szentelt vizet és annak utána a feszület elé térdelj. Imádkozzál ott néhány perczig bensőképen, azaz lélekben — gondolatlanul. Istennek fölségét, úgy mint a kívül beszélni akarsz, minél élénkebben lelki szemeid elé állítsd és adj hálát neki, hogy az elmúlt éjen át szeretetteljesen megoltalmazott és a rád

virradott nappal megajándékozott. «Ah — sóhajts föl — talán a mai nap életem utolsó napja! Mily sokan haltak meg a lefolyt éjjel és már meg is ítéltettek! Reám nézve még nem mult el a kegyelem ideje, az üdvösség napja. Uram! te adád e napot nekem, egészen neked legyen tehát szentelve. Mindent a te dicsőségedre! Gondolataim, óhajtásaim és szavaimmal téged kívánlak dicsőíteni. A te kedvedért akarok dolgozni és szenvedni, mert a fölfeszített Úr Jézusnak tanítványa vagyok. Uram! te magad tedd vállamra a keresztet; te határozd meg az én napi munkámat. A te szent akaratod legyen meg! Vedd gondolóra egy kevéssé állapotbeli kötelességeidet és azon jószágos cselekedeteket is, melyeket netán azon napon véghezvihetsz. Nemkülönben gondolj azon bűnre vezető veszélyekre és alkalmakra is, melyekbe eshetel és erősen tőkéld el magad a jónak véghezvitelére, a rossznak kerülésére, mondván: «Nem, egyáltalán nem akarok, Uram, vétkezni, de különösen őrizkedni fogok ezen bűntől... Ah! Igenis, sokszor és sokat vétettem már, Uram, ellened! de erősen fogadom, hogy hozzád térek; ime most már elkezdem magam megjobbítani». Ezután pedig végezd el szokott imádságodat és kérd reád Isten

áldását, nemkülönben az Isten anyjának, őrangyalodnak és védszenteidnek szószólásáért is esedezzél. Indítsd föl magadban a három isteni erényt, a hitet, reményt és szeretetet; a «Miatyánk»-kal, «Üdvözlégy» és «Hiszekegy»-gyel pedig fejezd be ájtatosságodat.

Reggeli harangszóra mondd el az «Úr angyalát» és adj hálát Istennek a megtestesülés titkáért. E közben ilyenén gondolatokat forgass elmédben. «Isten lett érettem emberré! Isten halt meg érettem! Oh véghetetlen szeretet, ki szerethet téged eléggé!»

Ha időd engedi, valamely istenes életre vezérlő könyvből olvasgass és a fölött elmélkedjél. Tedd ezt legalább is vásár- és ünnepnapokon. Midőn imádkozunk, Istennel beszélünk; ha pedig olvasunk, Isten szól hozzánk. «Szólj Uram! — mondd magadban — mert hallja a te szolgád». (Király k. I. 3, 10.) Az erkölcsi életre vezérlő könyvek Istennek a mennyből hozzánk küldött levelei. Áhítatos figyelemmel olvasgasd hát és vedd fontolóra, a mit olvastál, vagyis: elmélkedjél fölötte. Alkalmazd magadra azt és tégy erős fogadást. «Boldogok, kik az Isten igéjét hallgatják és megtartják» — mondja Krisztus Urunk. (Luk. 11, 28.)

Szentmisét, hacsak lehetséges, naponkint hallgass. Szívélyes örömmel indulj a szentegyházba és mentedben Dávidnak e szavait mondd: «Vigadok, mikor azt mondják nekem: Az Úr házába megyünk». (121. Zsolt. 1.) «Mily kellemesek a te hajlékaid, erőlk Ura! Kívánczik és eped lelkem az Úr tornáczaiba. Mert jobb egy nap a te tornáczaidban ezrek-nél». (83. Zsolt. 2—3, 11.) A templomba érkezvén, bűnös voltod érzetében hints magadra szentelt vizet és mondd: «Hints meg, Uram, engem izsóppal és megtisztulok; moss meg engem és a hónál fehérebb leszek». (50. Zsolt. 9.) Bizonyára ez a hely szent, Isten háza és az égnek kapuja! Borulj térdre és imádd a legméltóságosabb Oltáriszentséget ilyképen: «Imádlak téged, a kenyér színe alatt rejtőző Istenség, én Uram, Megváltóm, egyedüli és legfőbb kincsem. Te benned hiszek, remélek és téged teljes szívemből szeretlek, én Istenem és mindenem!» — Még a szentmise kezdete előtt lélekben menj a kálvária-hegyre és a szeretet, bizodalom és hála, szánakozás és bánat mindazon érzelmeit gerjeszd föl kebledben, melyekkel eltelve a boldogságos szűz Mária, szent János ev. és szent Magdolna a keresztet körülvették. Mert ugyan-

azon Isten báránya, kit a keresztfán érettünk megöltek, áldozza föl magát a pap által vérontás nélkül bűneink bocsánatára az oltáron. Az áldozópap személyét látva, Krisztusra gondolj, mikép ment a kereszttel terhelve a kálváriahegyre. A szentmise minden részénél az áldozópappal egyesítsd szándékoadat és Krisztus kínszenvedését tartsd szem előtt. A lépcső-ima alkalmával bűneid, mint Krisztus Urunk halálának megannyi okai fölött mélyen bánkódjál és mondd az áldozó-pappal: «Sokszor és sokat vétettem, Uram, Istenem ellened; én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem! Édes Üdvözítőm! az én gonoszságaim miatt adattál és árultattál te el. Uram, irgalmazz nekem!» — Gloriakor egyesülj az angyali karokkal és a mennyei szentekkel, így dicsőítvén az Istent: Dicsőség Istennek a magasságban és békeesség a földön a jóakarátú embereknek! Szent Isten, szent erős Isten! Dicsőítessél és magasztaltassál mindörökké! — A szent leczke olvasásakor, mely e szavakkal végződik: «Hála Istennek!», adj te is hálát az Istennek, a próféták és apostolok által velünk közlött szent igéjének igazságaért. Evangeliumkor állj föl, hogy tanúságot tégy a keresztény hit és Anyaszentegyház isteni eredetéről és

igazságáról, kész lévén szükség esetében a pokol és világ ellen harczra kelni, sőt érette még véredet is ontani. — Credokor mondd el az apostoli hitvallást és örvendj azon, hogy hivatta vagy az egyedüli igaz és üdvözítő hitet vallani. Mondd el szent Teréz: «Én a római katolika Anyaszentegyház hive vagyok. Az ő szent hitében akarok élni és halni!» — Fölajánláskor (offertorium), midőn az áldozópap a kenyeret és bort bemutatja, te is tedd lelkedet és testedet, minden erődet és javaidat az oltárra és tökéletes áldozatul egészen szenteld föl magad az Istennek, ilyenképen: Ime, Uram, Istenem! mindaz, a mi vagyok és a mivel bírok, a tied legyen. Add át te is egészen magadat nekem. Tied vagyok akár élve, akár halva mindörökön örökké! — Midőn az áldozópap kezeit mossa, vedd fontolóra, hogy neked is egészen tisztának kell lenned, hogy méltó légy a szeplőtelen báránynak az áldozópappal egyesülten föláldozni. Gondold meg, hogy mily serege a mennyei lelkeknek lengi körül az oltárt és Sanctuskor velük egyesülve a legmélyebb tisztelettel mondd: «Szent, szent, szent a seregeknek Ura Istene! Ég és föld teljes az ő dicsőségével!» — Sanctus után különösen azon élő

keresztény hívekről emlékezzél meg, kikért imádkozni szándékszol és tartozol. Isten szent oltalmába ajánld az ő Anyaszentegyházát, minden egyházi és világi fölsőbbbségeket, még a hitetlenek és bűnösökről sem feledkezzél meg. — Az Úrfölmutatás közeledtekor jusson eszedbe azon jeruzsálemi étterem, a hol Jézus az utolsó vacsorát tanítványaival elkölté és az újszövetség vérontás nélküli áldozatát megalapítá. Ő ez alkalommal szentséges kezeibe vevé a kenyeret és átváltoztatá, mondván: «Ez az én testem». Nemkülönben a kelyhet is vevé és a bort szintén átváltoztatá, szólván: «Ez az én vérem, az újszövetség vére, mely érettetek és sokakért ki fog ontatni a bűnök bocsánatára». — Most pedig mély tisztelettel imádd a kenyér és bor színe alatt valósággal jelenlevő üdvözítő Istent; midőn az áldozópap a szent ostyát és kelyhet fölemeli, emlékezzél reá, mikép emelteté Krisztus a kereszfára és halt meg érettünk. Az ő halála a mi életünk; az ő sebei a mi üdvösségünk; az ő szent vére a mennyei Atyához kiáltoz, hogy legyen irgalmas, kegyelmes nekünk, szegény bűnösöknek. — Úrfölmutatás után emlékezzél meg a megholt keresztény hívekről, rokonaidról, jótevőidről és ellenségeidről,

valamint azokért is imádkozzál, kikre alig gondol valaki. «Szent és üdvösséges gondolat a halottakért imádkozni, hogy bűneiktől föloldoztassanak». (Makab. II. 12, 46.) — Midőn az áldozópap az Úr imádságát mondja, mondd el te is utána és adj hálát Jézusnak, hogy megtanított minket imádkozni. Ezután pedig az áldozópap példájára te is mondd töredelmes szívvel: «Oh Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz minekünk!» Ugyanezt tedd másodszor és harmadszor is, ekkor azonban az «irgalmazz» helyett ezt kérd: «Adj nekünk békességet». Örvendezz és vigadozz, hogy a bűneinkkel megsértett isteni fölség kiengesztelésére ily dicső áldozatnak birtokában vagyunk. Minden vétkeidet, gondjaidat és könyörgéseidet az isteni bárányra tedd, hogy Krisztusban és Krisztus által kegyelmet nyerhess Istennek királyi széke előtt. — Midőn az áldozópap magához veszi az Urat, te is töredelmesen verd melledet és mély alázattal mondd háromszor: «Oh Uram! nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak szóval mondjad s meggyógyul az én lelkem». Epedő szívvel kívánczozzál Krisztus után és kérve kérd őt, hogy legalább szent malasztjával szálljon szivedbe, azaz: lelkiképen

áldozál. Helyezkedjél egészen a fölfeszített Megváltónak sebhelyeibe, különösen pedig legszentebb szívébe. Itt akarok lakni — így szólj magadban — itt akarok megpihenni. Ki fog engem elválasztani Krisztus szeretetétől? — Midőn az áldozópap áldást ad az egybegyűlt keresztényekre, gondolj Krisztusra, miként áldá meg tanítványait az Olajfák hegyén, midőn mennyekbe emelkedett. — Az utolsó evangeliumkor adj hálát Istennek a megtestesülés és váltság titkáért. E szavakkal pedig: «Az Ige testté lőn és mibennünk lakozék», az áldozópappal együtt borulj térdre és mély megindulással mondd a ministranssal: Hála Istennek! — Ezután néhány perczig elmélkedjél a nagy kegyelem fölött, mely szerint részt vehettél a szentmiseáldozatban és kérd az Istent, hogy a te méltatlan könyörgésedet Krisztus érdemeiért meghallgatni kegyeskedjék: Mennyei szent Atyám — így fohászkodjál — tekintsd a te szent Fiadat, kiben kedved telik! — Mielőtt pedig a templomból eltávoznál, esdd le rád Isten áldását és Jákob patriárkával mondd: «Uram! nem bocsátalak el, míg meg nem áldasz engem». (Móz. I. 32, 26.)

Miután a szentegyházból hazatérnél, jó kedvvel láss dolgod után. Semmivel sem

teszesz az Istennek kedvesebb szolgálatot, mintha állapotbeli kötelességedet híven teljesíted. Minden teendődet úgy tekintsd, mint Istentől rád bízott dolgot és a mennyei angyalokéhoz hasonló kész-szíves engedelmességgel hajtsd végre az ő szent akaratát. Istennel kezd, Istennel végezd dolgaiddat. Légy szorgalmas és pontos ; nem az embereknek, hanem az Istennek : szeretetből ! egyedül neki kívánj tetszeni. Mindent Isten dicsőségére, mindent iránta való szeretetből ! Az Isten kedvéért véghezvitt legcsekélyebb cselekedet is aranymag, mely az örökkévalóságban százszoros gyümölcsöt hoz. Ezért újítsd föl gyakortább magadban a jó szándékot és Istennek áldozd föl magadat, mindenedet, mivel bírsz ! Minden leheletünkkel, üterünk dobbanásával, tagjaink minden mozdulatával és lelkünk minden gondolatával az Istent dicsőítsük. Mindenkor a mindenütt jelenlevő Istennek színe előtt járj és nem fogsz bűnre vetemedni. Minden, de minden azon írott könyvbe kerül, mely egykor megnyílik, hogy az örök Bíró mindnyájunkat abból megítéljen és pedig mindeniket az ő cselekedetei szerint. Munkálkodjál, míg nappal van, mert eljő az éj, a halál éjjele, midőn többé senki sem fog munkálkodhatni. Napi munkádat minden alu-

székonyság és mogorva kedvetlenség nélkül, vidor készséggel végezd. Isten a jókedvű adakozót szereti. Örömmel szolgálunk az Úrnak! — Vigyázz, hogy teendőid halmaza, dolgaidd sokasága zavarba ne hozzon. Nyugtalanlágoddal mindent elrontasz. Lassan járj, tovább érsz. — Meg ne erőltessd magad a dologban, hanem tanulj az idővel gazdálkodni. Minden percz drága. — Ne légy enyelgős, mert az emberi élet nem tréfajáték: egy egész örökélet következik utána! A terhesebb foglalkozásoktól se iszonyodjál, hanem elégtételül elkövetett bűneidért töredelmes szívvel munkálkodjál azokban. A bűn miatt mondá a Teremtő Ádámnak: «Orczád verítékével eszed a kenyeret». (Móz. I. 3, 19.) — Ne töprenkedjél azon, hogy munkádnak mily sikere, haszna lesz. Tedd meg, a mi tőled telik; a többit pedig bíz az Istenre. Ő mindent az őt szeretők javára intéz. Ha munkádnak óhajtasod szerinti sikerének örvendesz, adj hálát az Istennek és dicsőítsd érette; ellenkező esetben pedig ilyképen vigasztald magadat: Isten neki! ez is az ő engedelmeiből esett meg így; az Úr mindent jól cselekszik.

Napközben többször emeld föl lelkedet az égre. Kezedet a dologra, szivedet pedig az

Istenre irányozd. Tekints néha-néha a feszületre. A kereszten függő Jézus a mi szeretetünk. — Vesd szemeidet az Isten anyjának kedves képére is: ime, mily nyájasan néz reád! Üdvözlégy Mária! üdvözlégy mennyország királynéja! — Gondolj gyakortább az égre; ott a te állandó hazád: «Oh mily kevésre becsülöm a földet, ha az égre tekintek!» — mondogatá szent Ignác. — Ha óraütést hallsz, mondd lelkedben: Mily tünékeny az idő! ismét lepergett egy óra, hogy többé soha vissza ne térjen. Uram! légy nekem irgalmas, most és halálom óráján! — Délben mondd el az Úrangyalát és néhány perczig vizsgálj meg lelkiismeretedet, különösen azon bűnre nézve, melyet gyakortább elkövetsz. Ha a napnak felét rosszul töltötted el, másik részét legalább lelki hasznodra fordítsd. — Ebédelés közben jusson eszedbe, mikép nyújtja ki kegyesen kezét az a jó mennyei Atya, hogy minden élő jól tartson. — Délben úgy, mint este étkezés előtt és után az asztali áldást mindenkor elvégezd. «Azon asztal — mondja aranyszájú szent János — semmiben sem fog szűkölködni, melyhez imádkozva ülnek s melytől imádkozva kelnek föl.» Zabolázd rendetlen étvágyad s őrizkedjél az étel és italban való mértékletlen-

ségtől. «Akár esztek, akár isztok, akár valami mást cselekedtek, mindent az Isten dicsőségére tegyetek» — mondja szent Pál. (Kor. I. 10, 31.) Kerüld a torkosságot és ne finyáskodjál. «A mi elétek tétetik — így int Krisztus Urunk — azt egyétek.» (Luk. 10, 8.) Nem azért élünk, hogy együnk, hanem azért eszünk, hogy éljünk. — Ha tested ellátásáról gondoskodik, halhatatlan lelket se mulaszd el táplálni. «Nem több-e az élet az eledelnél?» (Máté 6, 25.) «Boldogok, a kik éheznek és szomjuhózzák az igazságot — mondja isteni Mesterünk — mert ők megelégtetnek.» (Máté 5, 6.) Étkezés alatt épületes és szívvidító dolgokról beszélj; arról pedig említést se tégy, mi által felebarátod jó hírén, nevén csorbát ejthetnél. Jó kedvvel légy, de az Úrban; mert Jézus vendégkép, láthatatlanul asztalodnál ül. Ha neked bőségesen is kijutott, meg ne feledkezzél a szegény Lázárról és legalább is asztalod hulladékait meg ne vond tőle. Jólakás után adj hálát Istennek, mint egyike azon ötezernek, kiket Krisztus Urunk a pusztában csodálatos módon kielégtett. Könyörögj azon lelki kenyérért is, mely az Isten malasztja és az ő szent igéje.

Ha csak lehetséges, a délesti isteniszolgálatot se mulaszd el, hogy az imádandó Oltáriszent-

séggel adatni szokott áldásban részesülhess. Örvendj azon, hogy nekünk, halandó embereknek, meg van engedve az angyali karokkal énekelni: Szent, szent, szent vagy, Uram! — Adj hálát Jézusnak, hogy ő mindenkor köztünk lakni méltóztatik és mielőtt a szentegyházból hazatérnél, így szólj magadban: «Maradj velünk, Uram! mert esteledik és már hanyatlik a nap». (Luk. 24, 29.) «Úr Jézus el ne hagyj, mert Üdvözítőnk vagy!» Esti harangszóra végezd el az Úrangyalát.

Vacsorakor a déli étkezés alatti rendhez alkalmazkodjál. Jusson eszedbe e mellett az utolsó vacsora, melyet Jézus Jeruzsálemben tanítványaival elköltött vala. — Mielőtt éji nyugalomra hajtánád fejedet, nézz utána: vajjon gondviselésedre bízott alattvalóid honn vannak-e és intézd el a szükségeseket. — Jó lesz valamely istenes elmélkedéseket tartalmazó könyvből is olvasgatnod mind magad, mind a hozzádtartozók lelki épülésére. Mily üdvös lenne ez minden családi körben! — Ennek utána a feszület előtt végezd el esti imádságodat, Mondj hálát Istennek minden tőle vett lelki és testi jótélményeidért. «Adjatok hálát az Úrnak, mert jó; mert örökkévaló az ő irgalmassága.» (117-dik Zsolt.

1. v.) Vizsgáld meg lelkiismeretedet mindaz iránt, a mit az egész napon át gondoltál, beszéltél és cselekedtél; elkövetett bűneid fölött pedig töredelmes szívvel bánkódjál. Mily nagy háládatlanság tőled, ha netán a végtelen jóságú és szeretetre méltó Istent, a legyöngédebb mennyei Atyát, halálos bűnnel megbántottad, íteld meg tenmagadat, nehogy megítélessél. Ki tudja, nem veszi-e Isten még ez éjjel kérdőre a te lelkedet? Pedig mily rettenetes lenne, ha a legigazságosabb isteni Bírónak kezébe esnél, a nélkül, hogy előbb vele igaz töredelem és a szent gyónás után való buzgó óhajtságod által kiengesztelődte volna! Ha ugyanis halálos bűn terheli lelkedet, fogadást kell tenned, hogy azt, mihelyt lehet, töredelmesen meggyónod. Mikép is lehet az ember nyugodt, ha lelke holt? Ajánld magadat a boldogságos Szűz, őrangyalod és választott védszenteid oltalmába is. Záradékul a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért is imádkozzál.

Esti imád végeztével többé ne beszéljess, szemérmes érzülettel vetközzél le; hints homlokodra szentelt vizet el-elgondolva, mint fogják egykor hült tetemeidet megszentelni, és ágyadat azon sírhely gyanánt tekintsd, melybe egykor helyeztetni fogsz. Ily üdvös gondola-

tokat és érzelmeket táplálj lelkedben, míg elalszol. Állítsd képzeletedben jobbra Máriát, balodra meg szent Józsefet és a középen álló Úr Jézust karold át, mondván: «Jézus! neked élek; Jézus! neked halok! Jézus! élve és halva tied vagyok. Mennyei szent Atyám kezeidbe ajánlom lelkemet!» — Ha álmodból fölserkensz, imádkozzál. «Emeljétek föl éjjel kezeiteket a szent helyre és áldjátok az Urat» (133. Zsolt. 2. v.) Szent Dávid király nem egyszer félbeszakítja éji álmát és fölkel az Urat dicsérni. Mily sok éjet virrasztott át az édes Jézus — imádkozva. Jussanak eszedbe a kolostorokban és világban élő azon jámborok, kik éjszaka is dicsőítik az Istent; gondolj az álomtalan betegekre és haldoklókra, kik nagy kínoktól gyötörtetnek; gondolj a sok bűnösre, kik ép az éj sötéttségében vétének Isten ellen. Egyik nap a másiknak mondja, egyik éj a másiknak kiáltja: «Dicsőség, magasztalás és hatalom Istennek mindörökön örökké! Amen!»

Keresztény lélek! halld most a szabályok szabályát: Ha boldogul akarsz élni, vesd magadat egészen Istennek karjai közé! Nyugtalan a mi szívünk, míg Istenben meg nem nyugszik. Egész életed folyta alatt Istennel a legszorosabban egységben élj. Semmit se

cselekedjél Isten nélkül; semmit se keress Istenen kívül; mindent Istenért mívelj és szenvedj! Az egyedül igaz és üdvözítő szent hithez szilárdan ragaszkodjál: «Hit nélkül lehetetlen kedvesnek lenni az Istennél». (Zsid. 11,6.) A hit igazságait és az örök üdvösséget senki más alapra nem fektetheti, mint a melyre Jézus Krisztus a római katolikus Anyaszentegyházban helyezte. Csakis egy az igazság, egy a Krisztus, egy az Anyaszentegyház. Szent Cyprián szerint «nem lehet az Isten annak atyja, kinek az Egyház nem anyja». — Higgy tehát és pedig csak azért, mert azt a Szentlélek által vezérelt Anyaszentegyház eléd adja; nem pedig azért, mert a gyarló emberi ész átlátja, fölfogja. Vajmi sokszor bebizonyul, hogy a magára hagyatott ész nem egyéb félrevezető bolygótűznél! Csakis az alázatos hit mutatja meg az üdvösség útját és ad értelmet az együgyűnek. Azon légy, hogy a keresztény hittudományban minél nagyobb jártasságot szerezz magadnak az Isten szent igéjének hallgatása, istenes könyvek olvasása, az áldozó-papokkal és egyéb jámborokkal való társalgásod, de különösen az imádság és keresztény viselet által. A hit benső tapasztalás szülte meggyőződés; azért nem találják föl sokan a hit világát, mert

rosszak az ő cselekedeteik. A ki Jézus szavai szerint akar cselekedni, az csakhamar benső-képen tapasztalni fogja, hogy az ő tanítmánya Istentől van. Mihelyt valaki megszűnik vétkezni, a hit igazságai iránt való kételkedésével is azonnal fölhagy. Kerüld a tévhitűekkel és vallás-gúnyolókkal való bizalmas érintkezést; annál kevésbbé lépj velök szövetségre. Mi **köze** a világosságnak a sötétséghez? — Ne kívánd átlátni azt, mit eszeddel soha föl nem érhetsz. «Ki a fölségnek vizsgálója, elnyomatik a dicsőségtől.» (Példab. k. 25, 27.) Hited miatt ne szégyeneld magad, hanem valld be az egész világ előtt, az ő igazságának védelmezése és az Isten tiszteletének nyilvános gyakorlata által. — Krisztus keresztyében legyen a te dicsőséged. Krisztus kedvéért ne átalj a világ szemében együgyű lenni és akkor bölcs leszel az Isten előtt.

Bízzál az Úrban, mert ő a te Istened és lelked üdvössége. Miként a kisdéd édes anyja ölében, oly békében nyugodjál te is az isteni gondviselés karjai között. Isten az, ki mindent kormányoz, az ő tudta nélkül egy hajsza sem eshetik le fejedről. — Azért őrizkedjél a szorongó töprengéstől, mert Isten goudoskodik felőled. — De a tétlenséget is kerüld,

mert Isten úgy akarja, hogy vele együtt munkálkodjál. Szent Ignác ezen utasításához tartsd magadat: «Istenben való bizodalmad mellett oly munkás légy, mintha mindent te, Isten pedig semmit se tenne; s viszont munkásságod mellett annyira az Istenben bízzál, mintha mindent az Isten és te semmit se tennél.» A szerencsében föl ne fuvalkodjál, a szerencsétlenségben pedig el ne csüggedj. Hisz nem halt meg az a régi jó Isten, ki minden szükségben megsegít. Semmiféle rossztól ne félj annyira, mint a bűntől, mert megöli az a lelket, elszakasztván azt Istentől. De ha vétkeztél, ne essél kétségbe. Van a mennyei Atyánál egy közbenjárónk és ez — Jézus Krisztus, az igaz, ő a mi bűneinknek engesztelő áldozata; Jézus sebeiben gyógyszerre találunk. De a vakmerő bizodalom távol legyen tőled. Isten hosszú — várakozó ugyan, mindazonáltal az ő büntető haragja el nem marad, hanem midőn meg sem gondolod, rád súlyosodik. — Ezért lelkiismereted szavát és Istennek benső sugallatait híven kövesd, mert «egyszer szól az Isten és másodszor ugyanazt nem hozza elő». (Jób k. 33, 14.) A Szentléleknek ellent ne állj. A ki belátja az igazságot, a ki tudja az Úrnak akaratát és még sem él szerinte, súlyos bűnnel

terheli lelkét. — Küzd le a bűnre való kísérteteket is, de szorongó félelem nélkül tedd ezt. A gonosz ellenség a bűnre ingerelhet ugyan, de beleegyezésedet ki nem csikarhatja. Nem, Uram, nem fogok vétkezni! Téged akarlak imádni és egyedül neked szolgálni. — Saját magadra ne támaszkodjál, mert gyarló ember vagy. Krisztusban helyezd reményedet: ha ő veled van, ki véteth ellened? — Én az Úrban bízom, nem, — nem fogok miatta szégyent vallani!

Istent mindenekfölött szeresd és legalább szívbeli szándékod legyen mindarról, mi e világból való, lemondani. Bár mi is elmondhatnók az apostollal: «Uram! Ime, mi mindent elhagytunk és téged követtünk». (Máté 19, 27.) — Lehet-e az Istent fölötébb szeretni, ki minket, mindhalálig szeretett? Szeretetet akarsz tanulni? Menj a kereszthez. A kalvária a szeretet főiskolája. — Szorgalmasan gondolj Istenre; vedd fontolóra az ő tökéletességeit, műveit. Minden fűszál, minden virág feléd kiáltozza: «Isten a mi Teremtőnk!» — Dicsérd az Urat és teljes lelkedből örvendezz s mondd: «Oh ősrégi és mégis örökké új szépség! oly későn szeretni téged!» — Örömet szólj az Istenről, de mindig a legmélyebb tisztelettel.

Az épületes beszélgetés a jámborságnak hathatós tápláléka. «Nem kedvem szerinti a beszélgetés, nem ízlik nekem az olvasás, hacsak Jézus szent nevét nem hallom, nem olvasom!» — mondá szent Bernát. — Isten iránt való szeretetből, elkövetett bűneid fölött gyakortabb bánkódjál. «Azon Isten ellen vétettem — mondd magadban — ki érettem sírt és vérént ontotta!» Ah ki ad szemeimnek könnyárt, hogy szünet nélkül sírjak? Tápláld Uram, szivemben azon égő kívánságot, mely szerint téged szeresselek és örökké bírjalak! Hol van Jézus, kit lelkemből szeretek? — Ime, fölkelek és mindaddig keresem, míg föl nem találok. — Kész légy Istenért mindent odaadni és az ő szeretetén kívül mindentől megválni; kell, hogy a szeretet áldozatot hozzon. Oh nagyszerű eltökélés: Én Istent mindenekfölött akarom szeretni!

Ha mindent, mivel tartozál, megtettél, mondd: Haszontalan szolga vagyok. Kerüld a hiuságot és kevélységet úgy, mint minden bűn gyökerét és minden jónak megölőjét. Ugyan mi-ben is bízhatná el magát a por és hamu? Mi jóval bírsz, a mit nem úgy kaptál? Miért akarsz hát azzal dicsekedni, mintha nem úgy kaptad volna? — Isten az ő dicsőségét senkinek sem fogja odaadni. Mindabban tehát, a

mit gondolsz, beszélsz és cselekszel nem az embernek vagy tenmagadnak, hanem Istennek tetszését keresd. Gyakortább jussanak eszedbe gyöngeségeid és bűneid. Ah! mily vak, szegény és nyomorult az ember! — Inkább kívánj a világ által félreismertetni és megvettetni, mintsem dicsértetni és tiszteltetni. Törpülj el tenszemeidben, hogy Isten előtt annál nagyobb légy! A ki magát megalázza, fölmagasztaltatik!

Ha megbántanak: vigyázz, hogy a hirtelen harag el ne ragadjon! Boldogok a szelidek! Kit bántalmaztak inkább és annyszor, mint az Úr Jézust? — mégis int minket: «Tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok és alázatos szívű». (Máté 11, 29.) A harag az ember értelmét megvakítja és sok bűnnek kutforrásául szolgál. Fölháborodásodban hallgass és ne tégy semmit. Ne engedd a napot haragod fölött lealkonyodni, hanem mielőbb békülj ki felebarátoddal. — «Béke veletek!» — így szokta az édes Megváltó tanítványait üdvözleni. A felebarátod iránt benned támadó idegenkedést mindjárt csirájában fojtsd el. Míg az ellenségeskedés kigyója kicsiny, addig tipord agyon, nehogy felnövekedvén, téged öljön meg. Bocsássatok meg és bocsánatot nyertek. Szeressé-

tek ellenségeiteket, áldást mondjatok üldözőitekre, jót tegyetek azokkal, kik nektek rosszat cselekesznek. — Egyik a másik terhére viselje, hogy Krisztus törvénye betöltsék.

A szenvedésben, bajaidban légy béketűrő. Nincs más mennyekbe vezető út, mint a kereszt útja. A mennyország erőszakot szenved és csak is, kik magukon erőt vesznek, ragadják el azt. Tekints a fölfeszített Jézusra és kövesd azon példát, melyet neked a kalvárián adott. Ha már úgy is kell szenvedned, legalább szívesen szenvedj, hogy szenvedéseidből érdemed legyen. A béketűrés mindent megkönnyebbít. A szenvedések Istennek kegyelmei, mert büntisztító szerül szolgálnak nekünk és Istenhez vezetnek. — Adj tehát hálát az Istennek a szenvedésekért is. A kit Isten szeret, azt megfenyíti. Azért mondja szent Ágoston: «Nagy kereszt, minden kereszt nélkül lenni».

Ne légy a puha életmód követője. «A bölcsesség nem találta meg a gyönyörben élők földén». (Jób k. 28, 13.) Az élet föladata abban áll, hogy magunkat megtagadjuk és így bünbánatot tartsunk. «Ha bünbánatot nem tartotok — mondja Krisztus Urunk — mindnyájan elvesztek.» (Luk. 13, 3.) Zabolázd tehát érzékiségedet és hódítsd meg testedet, hogy lelked sza-

bad legyen. — Vigyázz szemeidre, hogy a kíváncsiságnak, kéjnek és testi gyönyör-érzetnek rabságába ne essenek. Az ember szemei, lelkünkre nézve sokszor a halál kapui. Imádkozzál tehát Istenhez a királyi zsoltárossal, mondván: «Fordítsd el szemeimet, hogy ne lássanak hiúságot». (118. Zsolt. 37.) — Sövényezd körül füleidet az isteni félelem töviseivel, hogy a gonosz beszédre ne figyeljenek. «Megvesztegetik a jó erkölcsöket a gonosz beszélgetések.» (Kor. I. 15, 33.) Ne kapkodjál az újdonságokon, mert ez lelkedet széttzilálja és könnyelművé tesz. «Semmi sem új a nap alatt.» (Sirák 1, 10.) Szád inyének ne kedvezz és ne akarj azok közé tartozni, kiknek Istenők — a has. — A legelső parancsolat is, melyet Isten az embernek adott, abból állott, hogy bőjtöljön. A parancsolt bőjti napokat lelkiismeretesen megtartsd és önkényileg magadat ezen kötelezettség alól föl ne mentsd. — Mily sokszor szenvedett az Úr Jézus éhséget, szomjúságát, hideget és forróságot! Éji fekhelye mily kényelmetlen, halálos ágya pedig mily kemény volt a keresztfán! Mennyire eltikkadt a sok tanítás alatt! Mily fáradalmas utazásokat tett! Mily sok éjt virrasztott át! — Az önsanyargatás im ezen nemeinek

melyikében követed Jézust? — Halld csak, mit mond isteni Mesterünk: «Ha ki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát és vegye föl keresztjét és kövessen engem». (Luk. 9, 23.)

Nagy önmegtagadással jár nyelvünk zabolázása. E parányi tagocska mily sok rossznak szerzője. A Szentírás szerint: «a sok beszéd nincs bűn nélkül». (Péld. 10, 19.) Légy a beszédben késedelmes és szád elé őrizetet tégy.» Van ideje a szólásnak és van ideje a hallgatásnak. Ritkán bánta meg valaki, hogy hallgatott, de azt, hogy szólott igen sokszor. Mindenkor igazmondó légy: «A mely száj hazug, megöli a lelket». (Bölcs. 1, 11.) Ok nélkül mások hibáit ne hozd elő. A szeretet mindent elföd, mindenre talál mentséget. Az igen gyakori látogatásoktól tartózkodjál; közönségesen kevesebbet ér az ember, midőn onnan távozik, mint előbb ért. Légy nyájas és szives mindenkire, de bizodalommal igen kevés iránt viseltessél. A ki egy hű barátira talál, nagy kincsre tesz szert — de jól vigyázz, kit választasz azzá. Ne vegyülj a világ fiainak társasköreibe; a jámborok között jámbor, a gonoszak között gonosz léssz. — Szeresd a magányt, mint az imádság és életszentség szülőjét.

Isten után epedő keresztény lélek! ne fuss

a világ örömei és gyönyörei után! Te azoknál sokkal magasabb célból teremtetted; mennyország a te örökséged, Isten a te mindennél nagyobb jutalmad. Ne keress vigasztalást a teremtményeknél; édesnek tetszik a böhár, melylyel a világ kínál, de alja merő keserűség. Izletesebb Jézusnak kereszt-iskolájában az ecet és epe, mint a világéban a méz. Nem fog az örömekben szükölködni, ki Istent teljes szívéből szereti. Izleld meg csak, mily édes az Úr! — Mi a világ minden öröme azon lelki gyönyörhez képest, melyet az Úrnak egyetlen egy kegyelmes pillantása szerez? A világ gyönyöre soha ki nem elégít, hanem még epesztőbb szomjúságot és gyötrelmet kelt benned. Mi a szépség? Oly virág, mely csakhamar elhervad. Mi a földi dicsőség? Szemkápráztató szappanbuborék, mely legottan elenyészik. Mi a gazdagság? Azon hűtlen barát, ki halálod óráján elhagy. Minden mulandó, csakis az erény állandó.

Őrizd meg ártatlanságodat, lelkednek e legfényesebb ékszerét. «Oh mily szép a tiszta nemzetség fényességben — mondja a szent könyv — mivel mind az Istennél, mind az embereknél ismeretes.» (Bölcs. 4, 1.) Örködjél gondolataid és vágyaid fölött és a tisztátlan-

ságnak árnyékát is kerülöd. «Boldogok a tisztaszívűek — mondja Krisztus Urunk — mert ők meglátják az Istent.» (Máté 5, 8.) Nem juthat mennyek országába semmi tisztátalan. — Állj mindjárt kezdetben ellent ezen gonosznak, mert ha erőt vesz rajtad, akkor igen késő lesz orvosolnod. — A kétértelmű tréfákban ne teljék kedved; az ocsmányajkúak beszédében ne végy részt, hanem nyíltan és bátran fejezd ki utálatodat mindaz iránt, mi a szemérmességgel ellenkezik. Mi keresztények szent nemzetséget képezünk: kell, hogy közöttünk még csak nevéről se neveztessek, a mi nem tisztességes. Avagy nem Jézus Krisztus szeplőtelen szűz testét veszed-e nyelvedre, midőn megáldozol? A nők körében komolyan és tiszteletre méltó módon viseld magadat, megemlékezvén Istenről, ki szemmel tart és őrangyalodról, ki figyelemmel kísér. A szüzesség «ne bánts virág», egy lehelet — fénye homályba borul; egy érintés — és elhervad. Fuss, fuss az ellenség elől; csak is futás által lehetsz-e harczban győztes. De ha a veszélyt kedveled, úgy biz' az által fogsz elveszni. — Tisztátalan ismeretséged kötelékei közül, melyek téged gyalázatos rabságban tartanak, bontakozzál ki. Nem lehet egyszerre két úrnak szolgálni.

A világ barátsága Istennel való ellenségesség. Ne bizakodjál saját erődben; gyarló test és vér vagy. A ki áll, vigyázzon, hogy el ne essék. A szüzesség égi adomány; csak is az alázatosak részesülnek abban. A kevélységet a ruházatban is kerüld. Lehet-e szebb öltözék az ártatlanságnál? Ámde az ártatlanság bukását a kevélység szokta megelőzni.

Előljáróid iránt teljes tisztelettel viseltessél és szeretettel engedelmeskedjél nekik, mert Istentől vették hatalmukat. — Önféjűségedet győzd le; ki a maga eszében bizakodik, vak vezető után indul. Följebbvalóidnak nem félelemből vagy tetszeniakarásból, hanem lelki ismeretességből engedelmeskedjél. — Gyermekek, tiszteld szülőidet, hogy hosszú életű légy e földön és mindenkép jól folyjanak dolgaid. Az atyai áldás házakat épít a gyermekeknek; de az anyai átok lerontja azokat. Ifjú szűz! tanítóidnak és nevelőidnek, kik téged minden jóra tanítanak, szót fogadj, hogy egykor örvendezve, nem pedig sóhajtozva adjanak számod, a te lelkedről. Asszony! férjednek engedelmeskedjél, Isten őt följebbvalóddul és család-főül rendelte. Férj! szeretettel és eszélyességgel kormányozz, meggondolván, hogy neked is van Urad a mennyekben. Keresztény! féld az

Istent és minden egyházi és világi felsőbbbségnek fejet hajts! Előljáróidnak rendeleteit ne bírálgasd és ne vedd tekintetbe emberi tulajdonaikat, hanem Istenre gondolj, ki őket föléd helyezé. Hallgatag tisztelettel foggadd el a feddést, e rendreutasítást és szívesen ismerd el a hibát, melyet elkövettél. Hasznosabbak a bölcs által rajtunk ejtett sebek, mintsem az eszteleneknek szemünkbe mondott hizelkedő dicséretei. — Különös tiszteletben tartsd az áldozó-papokat. A ki őket megveti, az magát Krisztust veti meg.

Mindenben az Úr Jézust utánózd: «Én vagyok a világ világossága — így szól ő — a ki engem követ, nem jár sötétségben». (János 8, 12.) — Minden előforduló alkalommal e kérdést intézd tenmagadhoz: «Mit gondolt, mit szólott, mit cselekedett volna Jézus ezen esetben?» Ezért az ő szentséges élete fölött gyakortább elmélkedjél. Az ő nyomdokait kövesd. — A szegényeknek örömet nyújts alamizsnát; ők Krisztus tagjai. A mi jót felebarátidnak legcsekélyebbikével teszesz, azzal magának Krisztusnak kedveskedel. — A betegeket látogasd meg, a szenvedőket vigasztald, a szorultságban levőt segéld és általán mindenki iránt szeretetteljes szívenességgel viseltessél.

«A szeretet befödözi a bűnök sokaságát.» (Pét. I. 4, 8.) A gyermekek ápolása és isteni félelemben való nevelése anygali foglalkozás. A szent hitet istenes könyvek, buzgó hitszónokok és gyóntatóatyák ajánlása által iparkodjál terjeszteni. Tanítsd a bűnösöket a mennyország útjára és szóval úgy, mint jó példával megtérésöket eszközöld. — A jámbor önviselet hallgatag, de hathatós oktatás. Jaj annak, a ki botránkoztat! — Egy a szükséges: lelkedet az örök életre megmenteni.

Keresztény lélek! ha ezen nagy munkát végre akarod hajtani, barátkozzál meg az imádsággal. Isten az őt kérőnek megadja az imádság lelkét. Imádság és önmegtagadás a lélek azon két szárnya, melyek téged a hitvány világ fölé emelnek. Bátorodjál neki! Egy boldog öröklét jutalma vár reád! Karold át a szent keresztet: nézz a haldokló Jézusra, mikép hajtja le szent fejét, hogy a béke csókjával megörvendeztessen. — Oh gyönyörérzet, mily boldogság ez, Uram! Jó itt lennem. — Isten veled szép világ! — Ámde, mi oly szép, mint Jézus? Uram! jó melletted lennem. Engedd sátoromat körüléd fölűtnöm, hogy nyugalmat találjak szent keresztednél! — Nyugalmat? — Nincs itt tökéletes nyuga-

lom, csakis az örök nyugalom hajlékában fogod azt élvezhetni. Harcz az élet, melynek egyedül a halál vet véget. Vándorlás az élet, melynek egyedüli **célját** csupán az örökkévalóságban érended el. — Keresztény lélek! — egy hosszú, veszélyteljes és sötétes út áll előtted. Válaszsz tehát magadnak egy hű kalauzt, egy eszélyes lelkivezéért, egy bizonyos gyóntatóatyát. Kérdd az Isten fölvilágosító malasztját, hogy mutassa meg neked, kit lelked őréül rendelt. Neki értelmesnek, kegyes és szeretetteljesnek kell lennie. Ha őt föltaalátd, lelked ügyét bátran rábízhatod. Úgy tekintsd őt, mint Istennek hozzád küldött angyalát. Tisztelettel, szeretettel és bizodalommal viseltessél iránta. — Tárd föl előtte szived minden gondolatát és érzelmeit; valami fontosabb dologhoz az ő tanácslása nélkül ne fogj; engedelmeskedjél neki, mint Isten helytartójának. Gyónjál gyakortább, legalább is havonként. Bűneidnek nyílt őszinteséggel való elszámolásán kívül okvetetlenül megkívántatik az is, hogy azok miatt töredelmes szívvel bánkódjál. Igaz töredelmesség nélkül nincs bűnbánat. Az igaz bánat legjobb bizonyítéka pedig: életed megjobbítása. — Ezért vedd fontolóra, milyen jelenleg lelked állapota és

milyen volt annakelőtte. Minő hibáidból vetköztél ki? minő erényben gyarapodtál? — Mert jól megjegyezd: a ki előbbre nem halad, az hátramarad. — A szent bucsúkbán is részt venni serénykedjél. Vajmi szükséges gyarlóságunkra nézve az ideig való büntetéseknek elengedése! Jussanak eszedbe azon szigorú bűnbánati cselekedetek, melyek egykor az Anyaszentegyháznál gyakorlatban voltak. A bucsúknak csak is a buzgó vezeklő veszi hasznát. Gyakorold tehát a bűnbánat cselekedeteit mennyire csak tőled telik és Jézus Krisztus érdemeire nézve, bízzál Istennek végtelen irgalmában. — A legméltóságosabb Oltáriszentséget gyakortább tiszteld meg látogatással. Jertek, imádkozzunk! Vajjon mit tagadhatna meg az Isten tőlünk, midőn a kegyelem azon királyi székében ül! Tárd ki Jézus előtt szivedet, ki így bíztat minket: Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve vagytok és én megnyugtatlak titeket». (Máté 11, 28.) Különös tiszteletet tanusíts a szent kereszt iránt; Jézus Krisztus kínszenvedése és halála fölött pedig töredelmes érzülettel elmélkedjél. A kereszt a megtérés szószéke, az életszentség iskolája. Gyöngéd áhítattal tiszteld az Isten anyját; gyakran imádkozd tiszteletére a szent-

olvasót. Ő az igazság tükre, a szüzesség védpajzsa, a megtérő bűnösök szószólója, a mi édes anyánk — az irgalmasság anyja. — Istennek minden szenteit is hívd segítségül; szorgalmasan olvasgasd életök történetét és szemelj ki állapotod minősége szerint néhányat magadnak példakul és oltalmazóidul. Kitűnő buzgalommal üld meg a nagy ünnepeket. Advent és nagybőjtben pedig kétszerezd imádságodat és az önsanyargatás műveit. A minden évnegyedben előforduló kántor napokon, midőn az Anyaszentegyház parancsolatjából szigorúbban kell bőjtölnünk, ajánld föl imáidat Istennek az egész kereszténység, a Szentatya — a római pápa, a püspökök és papok javára, kérd olyankor az Istent, hogy szőlőjébe buzgó munkásokat küldjön: mivelhogy hajdan azon napokon adatott föl a papoknak az egyházi-rend szentsége. Ilyen hasznos lenne az esztendőben néhány napra magányba vonulnod és minden más egyéb foglalkozásoktól tartózkodva, lelki szent gyakorlatokat tartanod. Legalább is egy napot szentelj havonkint e szent célra, különös buzgalommal elmélkedvén ilyenkor lelked üdvösségéről és a négy utolsó dologról (halál, ítélet, mennyország és pokol). Mi egyébre való földi éle-

tünk, minthogy üdvösséges halálra előkészüljünk? — Emlékezzél meg utolsó dolgaidról és örökké nem vétkezel. Boldog, ki Dáviddal elmondhatja: «Gondolkodom a régi napokról és az örök esztendőők vannak elmémben». (76 Zsolt. 6. v.)

Keresztény lélek! tedd egészen magadévá a jelen napirendet és életszabályt. Olvasd és olvasgasd ismételve és vedd foganatba. «Boldogok — mondja Krisztus Urunk — kik az Isten ígését hallgatják és megtartják.» (Luk. 11, 20.) Az Úr parancsolatainak teljesítése nem jár nehézséggel, mert a szeretet minden akadályon erőt vesz. Halld a jó pásztor ezen szózatát: «Az én igám gyönyörűsége és az én terhem könnyű». — «Békeséget hagyok nektek, az én békeségemet adom nektek; nem mint a világ adja, adom én nektek.» (Ján. 14, 27.) — Béke veled!

A kármelhegyi Boldogasszony és szent Terézia harmadrendjének szabályai.

I. FEJEZET.

*Ki vehet föl tagokat a harmadrendbe? Mi kíván-
tatik a föl vételhez?*

1. §. A kármelhegyi Boldogasszony és szent Terézia harmadrendjébe való föl vételre rendes teljhatalommal bir:

a) a kármelitarend általános főnöke (prae-positus generalis) az egész rendben, hivatalának tartama alatt;

b) a tartományi főnökök saját tartományaikban;

c) a perjelek és többi helyi főnökök kolostoraikban és kerületeikben.

Ezen hatalmat az illetők vagy személyesen gyakorolják, vagy egy erre föl hatalmazott helyettes által.

2. §. A harmadrendbe fölvehetők mindkét nembeli keresztény hívek:

a) ha tisztességes állásban vannak, példás magaviseletűek és igaz, hű katolikusok;

b) továbbá, ha saját vagyonukból vagy kézi munkájuk után tisztességesen megélhetnek; s végre

c) ha egyedül azon tiszta szándékkal lépnek a harmadrendbe, hogy a világtól visszavonultabb, istenes életet élhessenek.

A ki a nevezett okon kívül, más szándékból lépne a rendbe, azt a rend egyáltalán nem is tekinti tagjának, valámíg a javulásnak nyilvánvaló, kétségtelen jeleit nem adja.

3. §. A szerzetesruha egy posztó-skapuláre, mely azonban, főkép nyári időben, könnyebb szövetből is lehet, de mindig csak barna színű, két arasz hosszú és körülbelül egy arasz széles legyen.*

A skapuláre egy erre fölhatalmazott áldozártól legyen megszentelve és a tagoknak a beöltöztetésnél az előírt szertartások mellett adassék föl. Ha ezen első ízben kapott skapulárét újjal akarják fölcserélni, ez utóbbit nem szükséges külön megszentelni.

* Az arasz olasz hossz mérték, mely 25 centimétert foglal magában. A skapuláre mindegyik részének két-két arasznak s így az egésznek egy méter hosszúnak és 25 cm. szélesnek kell lennie.

A skapulárét sem éjjel, sem nappal letenni nem szabad, hanem mindig viselni kell és pedig a vállakon elül-hátul lecsüngve.

A kis skapulárét a tagok fontos ok nélkül, melyet csak a főnök vagy lelkiatya határozhat meg, ne használják.*

4. §. A harmadrendi társulatok vezetésével megbízott *igazgatók* a tagok föl vételére és fogadalmuk elfogadására szükséges föl hatalmazásokat újíttassák meg minden harmadik évben az újonnan választott tartományi főnök által. E határozat azonban nem vonatkozik a helyi főnökökre, kik amúgy is rendes hatalommal bírnak, sem azokra, kik az általános rendfőnöktől hosszabb időre korlátlan hatalmat nyertek.

5. §. A helyi főnökök és föl hatalmazott igazgatók külön könyvet vezessenek, melybe a beöltöztetés és fogadalomtétel évét, hónapját és napját, nemkülönben a beesküvő lakását pontosan följegyezzék. Ugyanezen könyvbe írja bele a fogadalomtevő is sajátkezűleg világi és szerzetes nevét (ha kapott). E könyv a

* Ilyen fontos ok volna pl. betegségben, fürdésnél, nyári időben éjjel vagy utazás közben stb.

Nem szükséges azonban, hogy a skapulárét közvetlenül testükön viseljék, hanem viselhetik ruháik között is.

kánoni látogatások alkalmával kívánatra a tartományi főnök elé terjesztendő.

6. §. A kérelmezők a beöltöztetés előtt fölvilágosítandók a rend céljáról és a szabály által előírt kötelmekről.

A szabály magában véve nem kötelez bűn terhe alatt, kivéve a fogadalmakat és azon pontokat, melyeknek áthágása már amúgy is bűn volna, pl. ha az ilyen áthágással az Istennek vagy az Anyaszentegyháznak valamely parancsolata sértetnék meg.

Mindazáltal azon legyenek harmadrendünk tagjai, hogy a szabályt, Isten és a bold. szűz Mária iránti szeretetből a lehető legpontosabban megtartsák s ez által a keresztény tökéletességre jussanak.

7. §. A beöltöztetés az előírt imák és szertartások mellett a sekrestyében történik.

8. §. A szerzetesruha fölvétele után a beöltözötteknek, mint ujonczoknak, legalább egy évi próbát kell kiállaniok, mialatt hivatásuk valódiságáról a szabályok pontos megtartása által tanuságot tesznek s a keresztény erényeknek és az imádságnak szorgalmas gyakorlása által a fogadalmak letételére elkészülnek.

II. FEJEZET.

A fogadalomtételről.

9. §. A fogadalomtételre nőszemélyek nem bocsáthatók, míg életük 35-ik évét be nem töltötték, a tartományi főnök különös engedélye nélkül, a ki azt csak érett megfontolás után adja meg.

10. §. Miután a fogadalomtétel napja a főnökkel vagy a fölhatalmazott igazgatóval egyetértőleg meghatározott, minden ujoncz előkészületül legalább is nyolcz napig lelkigyakorlatokat tartson vagy a gyóntatóatya útmutatása szerint egyéb ájtatos cselekedeteket végezzen.

A fogadalom a főnöknek vagy helyettesének, vagy pedig a fölhatalmazott igazgatónak kezeibe tétetik le, melylyel a tag az *engedelmesség és tisztaság* fogadása által magát Istennek szenteli.

11. §. Ezen fogadalmak a harmadrend szabályainak értelme és szelleme szerint *egyszerű fogadalmak*, melyeket a tagok a végre tesznek le, hogy magukat az Isten és az Anyaszentegyház parancsolatainak szigorúbb megtartására kötelezzék s a keresztény erények gyakorlása folytán a tökéletesség magasabb fokára emelkedjenek.

12. §. Ezen fogadalmak kötelező ereje magától megszűnik, ha valamely beesküdtött harmadrendi tagot a főnök vagy a fölhatalmazott igazgató kifogás alá eső magaviselete miatt elbocsát.

Nemkülönben megszűnik a fogadalmak kötelező ereje, ha valamely harmadrendi tag (péld. lelkiismereti aggályok s kételyek miatt, lelkiatyja tanácsára) a rendből kilép.

13. §. A fogadalomtételi szertartás ugyanazon módon és helyen megy végbe, mint ez a megelőző fejezetben (7. §.) említve volt, azon különbséggel mégis, hogy a fogadalomtételre előírt imák és a következő fogadási formula használandó:

«Én N. N. leteszem fogadalmamat s Istennek, a kármelhegyi boldogságos szűz Máriának, szent Terézia anyáknak és a rend főnökeinek engedelmességet és tisztaságot ígérek, a harmadrend szabálya szerint, melyet a lehető legnagyobb tökéletességgel megtartani akarok, mindhalálig.»

E toldalék «mindhalálig» nem bír oly kötelező erővel mint fogadalom, hanem csak mint szent föltétel,

III. FEJEZET.

Az engedelmességről.

14. §. A harmadrendi tagok sem testületet nem képeznének, sem a szeráflelkű szűz szent Terézia által megújított kármelitarendhez nem tartoznának igazán, ha az általános rendfőnök, a főt. Generalis atya engedelmissége alatt nem állnának. Őtet kell tehát főelőljárójok gyanánt tekinteniök s iránta a szabály parancsa szerint minden, lelkük üdvére és szellemi előmenetelükre vonatkozó dologban oly tökéletes engedelmisséget tanusítaniok, miként ezt egyéb lelki fiai és leányai teszik, kik mint az első és másodrend tagjai, az ő engedelmsége alatt élnek.

Hasonló engedelmisséggel tartoznak az általános rendfőnök helyetteseinek, úgy mint: a helyi főnököknek és másoknak, kik a harmadrend vezetésével jogosan és törvényesen megbízva vannak, például az igazgató.*

* Csak az ezen §-ban jelzett személyeknek, t. i. a rendfőnököknek és azok helyetteseinek fogadnak a harmadrendi tagok engedelmisséget, tehát nem a gyóntatóatyának, sőt a rendfőnököknek is csak annyiban és addig, míg hivatalukat viselik. Egyébiránt sem a főnökök parancsai,

Egyébiránt az előírt engedelmisséget már csak azon szempontból is lelkiismeretesen gyakorolják, hogy szent Terézia anyánknak, az engedelmisség eme tökéletes példaképének igazi fiai és leányai lehessenek.*

15. §. A fogadalmazottak újítsák meg évenként kétszer fogadalmaikat, ú. m. szent kereszt fölmagasztaltatása (szept. 14.) és Vízkereszt (jan. 6.) napján.

IV. FEJEZET.

A tisztaságról.

16. §. A tisztaság fogadalma, tekintettel a harmadrend szabályaira, csak az *állapothoz mért*, vagyis azon tisztaságra kötelez, mely

sem a szabályok nem köteleznek magokban véve bűn terhe alatt s azoknak áthágása által nem vétkeznek, hanem az áthágás már egyéb oknál fogva is nem vétkes.

* E végre nemcsak a rendszabályokat, a főnökök parancsait és az igazgató rendeleteit teljesítsék pontosan, hanem a gyóntatóatyja tanácsait is híven kövessék, kiváltképpen a mi lelki ügyeiket és a szentségek gyakoribb használatát illeti.

A szabály értelmében a főnökön kívül a gyóntatóatyának is joga van a szabály egyes pőntjai alól észszerő oknál fogva valakit fölmenteni vagy a helyett más valamely jócselekedetet szabni a fölmentettre.

a fogadalomtevőnek jelenlegi vagy jövődó állásával összefér.

A fogadalom erejénél fogva tehát a hajadon, valamíg férjhez nem megy, a szűzi tisztaságra; ha házasságra lépett, a házassági tisztaságra: ha pedig férje meghalt, az özvegy-ségi tisztaságra van kötelezve. Ugyanez áll a harmadrendű férfitagokról is.

Ezen fogadalom senkit sem gátol állásának megváltoztatásában.*

17. §. A fogadalom, melyet harmadrendünk tagjai — a szabályok értelme és szelleme szerint — letesznek, *nem ünnepélyes és föltétlen, hanem egyszerű és föltételes*, miért is némely esetekben fölbontható, miként fönt a II. fejezetben az engedelmesség fogadalmáról mondtuk (12. §.)**

Szerzetünknek tagjai azonban a legnagyobb lelkiismeretességgel őrizték a tisztaságot gon-

* Özvegy harmadrendi tag tehát második házasságra is léphet; ez azonban csak érett megfontolás után és a főnök vagy legalább a gyóntatóatyja helybenhagyásával történjék.

** Ha valamely rendtag, gyóntatója beleegyezésével élethossziglani szüzességg fogadalmát tette volna le (mit a szabály sem nem parancsol, sem nem tilt) s az ilyen tag bármely oknál fogva a rendből elbocsáttatnék, fogadal-

dolataikban, szavaikban, cselekedeteikben és egész magaviseletökben s szorgosan óvakodjanak annak bárminemű beszenneyezésétől is.

18. §. Mivel pedig e dicső erényt sértetlenül megőrizni fölötte nehéz, ha az ember a világgal igen bizalmas és szabad lábon áll, azért a harmadrendi tagok csak példás magaviseletű személyekkel társalogjanak, a színjátékokat, a tánczvigalmakat és egyéb zajos multságokat gondosan kerüljék.

S mivel a tisztaságot saját testünk részéről még sokkal nagyobb veszélyek fenyegetik, mint a világ részéről, ennek okáért kerüljék testök elkényeztetését. Sőt inkább mindig úgy tekintsék testöket, mint ellenséget s iparkodjanak rendetlen vágyait önkéntes és nagylelkű önmegtagadás által megfékezni és a léleknek alárendelni. Ha ekként minden érzéki gyönyörrel lemondanak, bízvást remélhetik, hogy

mának kötelező ereje ez által nem szűnik meg, hanem ehhez még az apost. szentszék fölmentése is megkívánatik.

Mivel a tisztaság fogadalma, melyet harmadrendünk tagjai letesznek, valóságos fogadalom, az állapothoz mért tisztaságnak megsértése által nemcsak az Isten hatodik parancsolata, hanem a fogadalom ellen is vétkezének.

méltók lesznek ama kimondhatatlan lelki örö-
mőkre, melyeket Urunk, Üdvözítőnk a tiszta-
szívűeknek ígér, mondván: «Boldogok a tiszta-
szívűek, mert ők meglátják az Istent». —
(Máté 5, 8.)

V. FEJEZET.

A zsolozsmáról és elmélkedő imáról.

19. §. A kik olvasni tudnak, imádkozzák
el naponkint a boldogságos szűz Mária kis
zsolozsmáját, hacsak a nagy (papi) zsolozs-
mára nincsenek kötelezve.

A harmadrendi papok és papnövendékek,
kik a breviariumot nem chorusban végzik, él-
hetnek a számukra engedélyezett kiváltsággal
és az officiumot a szerzet kalendáriuma sze-
rint is végezhetik.

A ki a kis zsolozsmát elimádkozni nem
tudja, imádkozzék a helyett 35 Miatyánkot és
ugyanannyi Üdvözetet, miként VI. Pius pápa
1798. ápr. 20-án kelt breveje parancsolja.
Szabad ugyan a tagoknak 35 Miatyánkot és
Üdvözetet egyvégben is elmondani, de mégis
helyesebben cselekesznek, ha azokat 5—5
Miatyánkra és Üdvözetre fölosztva és meg-
szakítva imádkozzák, hogy rajtok is, valamint

azokon, a kik a zsolozsmát annak rendjelmódja szerint imádkozzák, teljesedjenek a zoltáros szavai: «Napjában hétszer mondok neked dicséretet».

20. §. Azonkívül — ha tehetik — fordítsanak naponkint reggel és este egy-egy félórát az elmélkedésre.

Emlékezzenek meg gyakorta az Istenről, gondoljanak rá még teendőik és külső foglalatosságaik közben is. Kerüljék a fölösleges szórakozást és irányozzák lelki szemeiket élő hittel az Úrra, kiváltképen röpimák által, melyeknek gyakori használata igen hathatós eszköz az erények megszerzésére.

:

VI. FEJEZET.

A misehallgatásról és a szentségek vételéről.

21. §. Harmadrendünk tagjai — ha lehetséges — naponkint hallgassanak szentmisét és hetenkint gyónjanak.

A szentáldozáshoz járuljanak : minden vasár- és ünnepnap, a bold. Szűz, a szent angyalok, szent József (márczius 19.), az apostolok, szent Illés (juliuss 20.) és Elizeus (jun. 14.) próféták, szent Terézia anyánk (okt. 15.), keresztes szent János atyánk (nov. 24.), szent Angelus

(május 5.), szent Albert (aug. 7.), szent Stok Simon (máj. 16.), korzinoi szent András (február 4.), szent Anna (jul. 26.), szent Joakim (Nagyasszony nap utáni vasárnap) és pazzisi szent Magdolna ünnepén (május 25.); beöltöztetésök és fogadalomtételök napján; továbbá, mikor hirül veszik, hogy szerzetünk valamely tagja meghalt.

22. §. Egyébiránt mind a szentáldozásra, mind egyéb ájtatos gyakorlatokra nézve teljesen gyóntatóatyjok akaratának vessék alá magokat s legyenek meggyőződve, hogy az önakarat áldozata, melyet ilyen esetekben az engedelmesség gyakorlásával hoznak, Isten előtt mindenkor kedvesebb, mint bármi más.

VII. FEJEZET.

Az önmegtartóztatásról és a böjtről.

23. §. Az Anyaszentegyház által parancsolt böjti napokon* kívül böjtöljenek még harmadrendünk tagjai minden pénteken az egész évben; továbbá szent kereszt fölmagasztaltatásától (szept. 14.) husvétig, szerdán és szombaton

* Böjti napok alatt azokat értjük, melyeken csak egyszeri jóllakás van megengedve.

is, kivéve a karácsonyi ünnepeket (december 25—28), újév és vízkereszt napját (január 1. és 6.) skapuláré-, szent Terézia anyánk és ker. szent János atyánk ünnepét, ha ezek böjti napokra (szerdára vagy szombatra) esnek. Ha valamely böjti napra eső ünnepnek böjttel járó vigiliája van, akkor elég a vigiliaböjtt.

Hasonlóképp böjtöljenek az Úrnapját és a bold. Szűz főünnepét, szent Terézia anyánk és ker. szent János atyánk ünnepét megelőző napokon.

24. §. A húseledelektől tartózkodjanak az egész ádventi és nagyböjti idő alatt, valamint minden szombaton az egész évben, hacsak oly asztalnál nem kénytelenek enni, a hol húseledeleket tálalnak és általában, a hol az udvariasság és szükség mást nem kíván.

25. §. Egyébiránt, a mi a szerzetesi böjt módját és szigorát illeti, a harmadrendiek gyóntatóatyjok tanácsát kövessék, kinek hatalmában áll a túlságos szigoron enyhíteni, a gyengélkedőket és betegeket, valamint azokat is, kik a szerzetes-böjttöt megtartani képtelenek, az alól fölmenteni, esetleg a böjttöt más jócselekedetekre változtatni.

VIII. FEJEZET.

A betegek és elhunytak iránti szeretetről.

26. §. A harmadrendiek a betegek s főkép a beteg rendtagok látogatására nagy gondot fordítsanak, de egyszersmind arra is törekedjenek, hogy látogatásaik ne legyenek hiábavalók, hanem a szeretet gyakorlása és a betegek vigasztalása végett történjenek. Ha a betegség súlyos, a kik tehetik, fölváltva virraszszanak a beteg mellett éjjel-nappal.

27. §. Minden elhunyt társtagért szolgáltatásnak vagy hallgassanak egy szentmisét, imádkozzák el a halottak zsolozsmáját vagy az egész (15 tizedes) olvasót; azon esetben pedig, ha misét nem szolgáltatathatnának, járuljanak kétszer az Úr asztalához.

28. §. Azonkívül imádkozzák el egyszer a halottak zsolozsmáját: vízkereszt nyolczada (január 14.) után, husvét nyolczada és szent Mihály nyolczada (okt. 7.) után az összes elhunyt rendtagokért. Ha a halottak zsolozsmáját elmondani nem tudnák, imádkozzák el e helyett az egész (15 tizedes) olvasót.

E három időszak alatt ajánljanak föl egy-egy szentáldozást is ezen szándéokra.

Ugyanezt cselekedjék* az egész kármelita-rendből elhalt rendtagok emléknapiján, vagyis a szerzet minden szenteinek ünnepére következő napon.**

IX. FEJEZET.

A hivalkodás kerüléséről és a hallgatásról.

29. §. Hogy az időt, mint azon nagybecsű giráknak egyikét, melyeknek mikénti használatáról egykor Istennek szigorúan be kell számolnunk, jóra fordítsák és a gonosz lélek támadásai ellen jobban biztosítva legyenek, iparkodjanak a harmadrend tagjai, hogy szent Pál apostol és a szentatyák példája szerint tisztességes munkával foglalkozzanak.

30. §. Ámbár olyanok, kik a világban élnek, nem egykönnyen tarthatnak bizonyos órákban hallgatást, a bőbeszédűségtől mégis igen őrizkedjenek; mert a Szentlélek mondásaként: «A sok beszéd nincs bűn nélkül».

* T. i. imádkozzák el a halottak zsolozsmáját vagy az egész olvasót és ajánljanak föl egy szentáldozást.

** Mivel ez az osztrák-magyar rendtartományban nov. 15-re szent Lipótnak, a rendtartomány védszentjének ünnepére esik, halottjaink emlékét a rá következő napon, nov. 16-án tartjuk meg.

Óvakodjanak különösen ama rút és utálatos vétectől, melynek rágalmazás a neve. Kövesék inkább szent Terézia anyánkat, mint tökéletes példaképét ama gyöngéd, elnéző szeretnek, melylyel felebarátunkról szólni tartozunk.

Még nagyobb vigyázattal és pontossággal tartsák meg a hallgatást az estéli lelkiismeret megvizsgálásától másnap a reggeli imák végzéig.

X. FEJEZET.

A szerzet templomának és a havi gyűléseknek buzgó látogatásáról.

31. §. Harmadrendünk tagjai — hacsak tehetik — *jelenjenek meg a szerzet templomában* a szentmisére, szentáldozásra és az ünnepélyes istentiszteletre: kármelhegyi Boldogasszony, szent József, szent Illés, szent Elizeus, szent Terézia, ker. szent János, a szerzet minden szenteinek ünnepén, három királyok és szent kereszt fölmagasztaltatása napján, valamint az Úr és a bold. Szűz egyéb nagyobb ünnepein; nemkülönben nov. 16-án, az elhunyt rendtagok emléknapján.

Legyenek jelen — ha lehetséges — a szer-

zet templomában szombatnapokon és minden Mária-ünnep előestéjén tartatni szokott «*Salve Regina*»-n. — Imádkozzanak ilyenkor az Anyaszentegyház fölmagasztaltatásáért, a ker. kath. hit elterjedéséért, az eretnokségek kiirtásáért, a keresztény fejedelmek egyetértéséért, a hitetlenek és bűnösök megtéréséért, a rend gyarapodásáért és az összes társtagok lelki előmeneteléért.

32. §. Végre intjük a tagokat, hogy jelenjenek meg a gyűléseken is, melyek a szerzet templomában — illetve kápolnájában — havonként egyszer, a délutáni órákban tartatni szoktak.

E gyűlések előtt és után a kármelhegyi Boldogasszony harmadrendjének gyűlésein tartatni szokott társas imák végeztetnek.

XI. FEJEZET.

Intelem és zárszó.

33. §. A kötelmeket, melyeket ezen szabály harmadrendünk tagjaira ró, senki sem tartsa túlságos nehezeknek, mert ha meggondoljuk, hogy a fogadalmak kivételével azoknak megszégése magában véve nem halálos, de sőt még bocsánatos vétek sem; s hogy másrészt a harmadrendi tagok az egész szerzet összes

kegyelmeiken, bucsúiban, kiváltságai és lelki javaiban részesülnek; ha fontolóra vesszük, hogy a szerzet még azon kegyelmek, kiváltságok és bucsúiban is osztozik, melyek szent Ferencz, szent Domonkos és szent Ágoston rendjének adományoztattak; hogy bírja a bold. Szűz különös kegyét és szeretetét: e rendkívüli előnyökkel és lelki javakkal szemben a fölvállalt kötelmek valóban könnyűek és úgyszólván számba sem vehetők.

Ne felejtsük azt sem, hogy a harmadrendi tagok, ha szabályaikat pontosan megtartják, nemcsak ez életben kíséri őket Isten különös oltalma és áldása, hanem haláluk után a mennyországban is fölötte nagy jutalom vár reájuk.

34. §. Ha a harmadrendi tagok közül egyik-másik isteni sugallat folytán, azon czélból, hogy a szerzet szellemével annál szorosabban egyesüljön, az említett kötelmeken kívül még egyéb jócselekedetek gyakorlását is magára akarná vállalni, gyóntatója engedelmével megteheti s bizton remélheti, hogy buzgóságának síron innen, síron túl bőséges jutalmát látja. E tekintetben azonban a ker. okosság legyen kinek-kinek irányadója.

Szent Ferencz világi III-ad Rendjének szabályai.

I. FEJEZET.

A föl vétel, próbaesztendő, beesküvés.

1. §. Csak olyanokat szabad fölvenni, kik a 14-ik életévet meghaladták, jó erkölcsűek, békeföntartók és főkép a vallásbeli és állapotbeli kötelmek teljesítéséről, a római Egyház és a Szentszék iránt való engedelmességükről ismereteseek.

2. §. Házasságban élő nők csak férjük tudtával és beleegyezésével vétethetnek föl, kivévén, ha azok gyóntató-atyja másként határozza.

3. §. A kik a Rendbe fölvetettek, kis vállfüggőnyt (scapuláre) és övet viseljenek szokás szerint. Ha ezt nem teszik, a kiváltságok és jogokban nem részesülnek.

4. §. A kik a III-ad Rendbe beléptek, egy ujoncz-évet töltsenek abban és azután a Rendbe

beesküdvén, ígérjék meg, miszerint az Isten parancsolatait meg fogják tartani, az Anyaszentegyháznak engedelmeskedni és ha azokban, a miket fogadtak, valami kihágást követnének el, eleget fognak tenni.

II. FEJEZET.

Az életmódról.

1. §. A III-ad Rend tagjai tartsák meg egész életmódjukban és öltözetükben — elhagyván a drága fényűzést és kényelmet — azon helyes irányt, mely mindenkit állása és kora szerint illet.

2. §. Tartózkodjanak a táncztól, a szemérmetlen színházi előadásoktól, a lármás társaságok és mulatozásoktól.

3. §. Ételben és italban legyenek mértéktelések s ne üljenek előbb asztalhoz, vagy ne távozzanak attól, míg Istennek alázatosan hálát nem adnak.

4. §. Szeplőtelenül fogantatott szűz Mária (decz. 8.) és szent Ferencz Atyánk (okt. 4.) ünnepe előtt való napon mindegyik tag böjtöljön; azonkívül igen dicséretre méltók azon tagok, kik e két napon kívül, a III-ad rendiek régi szokása szerint, minden pénteken böjtöl-

nek, vagy minden szerdán tartózkodnak a húseledelektől.

5. §. Érvényesen gyónjanak meg minden hónapban és ugyanekkor járuljanak a szentáldozáshoz.

6. §. A III-ad rendű világi papok, a napi Breviariumot végezvén, semmi más imára kötelezve nincsenek. Világi tagok (kik sem a kánoni, sem a bold. szűz Mária kis officiumát nem végzik), imádkozzanak naponként 12 Miatyánkat, Üdvözetet és ugyanannyi «Dicsőség»-et, ha csak betegség által nincsenek akadályozva.

7. §. Kiknek joguk van javaikról végrendelkezni, készítsék el a végrendeletet még kellő időben.

8. §. A házi életben a többi családtagoknak jó példát mutassanak s gyakorolják magukat az alázatosságban és jócselekedetekben. Ne engedjék meg, hogy házukba erkölcstelen, vallásellenes vagy eretnek-könyveket vigyenek és olvassanak olyanok, kik fölügyeletükre vannak bízva.

9. §. Maguk között és felebarátjaik iránt szorgalmasan ápolják a szeretetet. Törekedjenek, a hol csak tehetik, az egyenetlenkedéseket megszüntetni.

10. §. Szükségen kívül sohase esküdjenek. Óvakodjanak az illetlen szavak és szemérmetlen tréfák kiejtésétől. Vizsgálják meg esténként lelkiismeretüket, nem követtek-e el ilyesmit meg-gondolatlanul? Ha bűnösöknek érzik magukat ezekben vagy másban, indítsanak magukban bánatot és tegyék jóvá hibáikat.

11. §. Kik tehetik, hallgassanak mindennap szentmisét. Járjanak el a havi gyűlésekre, melyeknek idejét az igazgató tűzi ki.

12. §. Mindenki adjon tehetségéhez képest valamit a közös pénztárba s így segítsék a beteg és szegény tagokat, vagy emeljék az istentisztelet fényét.

13. §. A beteg tagokat kötelesek az előljárók személyesen meglátogatni, vagy más valakit hozzájuk küldeni, hogy teljesítsék a szeretet parancsait. Veszélyes betegségben beszéljék rá a beteget és tanácsolják neki, hogy részesüljön idejekorán a végső szentségekben.

14. §. A tagok a meghalt rendi tag temetésére jöjjenek össze és lelkiüdvéért imádkozzák el együttesen a dicsőséges olvasót. Az áldozárok emlékezzenek róla a szentmisében a világi tagok pedig, ha lehetséges, szentáldozáshoz járulván, áhitattal imádkozzanak elhunyt testvérük örök nyugalmaért.

III. FEJEZET.

A szolgálatról, a látogatásról és a szabályokról.

1. §. A szolgálatok osztassanak ki a gyűlésen az összehívott tagok jelenlétében. A szolgálatok három éven áttartanak. A följánlott szolgálatot senki se utasítsa vissza alapos ok nélkül, hanem végezze ernyedetlen szorgalommal.

2. §. A visitátor (látogató) szorgalmasan ügyeljen föl arra, vajjon megtartatnak-e pontosan a szabályok. Miért is évenként legalább egyszer, de lehetőleg többször is tartozik meglátogatni a társulatokat, gyűlést tartani, megparancsolván az előljáróknak és minden egyes tagnak, hogy a gyűlésen jelen legyen. Ha a visitátor valakit figyelmeztet, vagy épen meghagyja, hogy kötelességét lelkiismeretesen teljesítse, vagy ha valakire hanyagsága miatt üdvös büntetést szab, fogadják ezt szeliden és ne ellenkezzenek.

3. §. Visitátorok vagy szent Ferencz I-ső Rendjének tagjai, vagy kolostorban élő III-ad Rend szerzetes-tagjai lehetnek, kiket a rendőrfőnökök vagy zárdafőnökök neveznek ki, ha erre fölkéretnek. Világiak nem választhatók visitátorrá.

4. §. Az engedetlen és mások lelki kárára levő tagok másodszor és harmadszor figyelmeztessenek kötelmeik teljesítésére s ha mégsem engedelmeskednek, a Rendből kizárandók.

5. §. Ha a szabályok ellen vétének, tudják meg, hogy e részről semmi bünt sem követnek el, kivéve azokban, melyek Isten és az Anyaszentegyház parancsainál fogva kötelezők.

6. §. Ha valakit ezen szabályok valamely pontjának teljesítésében alapos és elfogadható ok gátolna, megengedettik, hogy azon szabálynak teljesítése alól fölmentessék vagy pedig, hogy azon szabály más kötelességre változtassék át; a mely fölmentésre és átváltoztatásra csakis az I-ső és III-ad rendű előljárók és a visitátorok bírnak hatalommal.

Szent Domonkos harmadrendjének szabályai.

I. FEJEZET.

A jelöltekről s azok kellékeiről.

Hogy a Rend* a jóban folyton s mindvégig gyarapodjék, a mi tudvalevőleg leginkább a jó lelkületű egyének föl vételétől függ; azért mindenekelőtt akarjuk s elrendeljük, hogy senkinek sem áll jogában e testvérület rendjébe valakit fölvenni, mint a nevezett testvérület mesterének, azaz igazgatójának és perjelének, másnak csak ezek föl hatalmazásából és az illető hely fogadalmas testvérei többségének hozzájárulásával.

* Rendnek nevezik a pápai bullák ezen intézményt, miután az a tulajdonképeni szerzetesrendekkel egy és ugyanazon alapon, t. i. három evangéliumi tanács eszméjén nyugszik s mint ilyen, lényegesen különbözik az egyszerű társulatoktól s a tökéletesség szempontjából azokat messze túlhaladja.

A fölvétel előtt mindig alapos vizsgálat tárgyává tétessék, vajjon a fölveendő jelölt erkölcsös életű-e s jó hírnevű-e s nincs-e gyanuban valami eretnekség miatt, a kinek, mint szent Domonkos kiválóan kegyelt fiának, egyszerűsmind a katolikus hit és igazság megfelelő bajnokának is kell lennie. Hasonlóképen kell a jelöltnek, mielőtt a szerzet öltönyét magára öltené, az idegen jószágot, ha ilyennel birna, visszaadnia, embertársaival kibékülnie s nemkülönben javairól egy körültekintő lelkiatya tanácsa s útmutatása szerint végrendeletet tennie.*

Ugyanezen vizsgálat alá esnek a nők is, kik a rendbe fölvétetni óhajtanak, a férjesek azonfölül nem bocsáthatók a rend kötelékébe hitvestársuk tudta s beleegyezése nélkül, a mi azután hiteles iratban is kiállítandó. Hasonlóan történjék a nősült férfiaknál is, föltéve, hogy

* A rendbe való fölvétel eme föltételei mutatják, hogy a jelöltnek minden tekintetben kifogástalan magaviseletű, buzgó kereszténynek kell lennie, a ki világi állapotának daczára, melyet elhagyni talán nem áll hatalmában, teljesen az Isten ügyének akarja szentelni magát. A végrendelet előírása, mely különben nem föltétlenül szükséges, kézzelfogható jele annak, hogy a harmadrendieknek legalább lelkileg meg kell válniok mindentől e világon s így az apostolok módjára mindent elhagyva Krisztust követniök.

mindkét vagy legalább egyik hitvestárs részéről oly ok merülne föl, mely a hozzáértők véleménye szerint szükségessé tenné az említett eljárást.*

II. FEJEZET.

A testvérek és nővérek ruházatáról.

A harmadrend testvéreinek ruházata fehér és fekete posztóból áll, melynek sem színre nézve keresettnek, sem értékre nézve drágának lenni nem szabad, hanem Krisztus szolgálai szerénységének meg kell felelnie. A köpeny és a testvérek csuklyája fekete, míg ellenben a köntös és az alsó ruha színe fehér és szűk

* Jóllehet a harmadrend semmiféle elvi ellentétben nincs a házaselet kötelmeivel, a hitvestársak előzetes megegyezése annyiban mégis szükséges, hogy az új állapottal járó kötelezettség, ú. m. visszavonulás a világtól, egyszerűség a ruházatban s az életmódban, az áhitat gyakorlatainak, szentségeknek bensőbb fölkarolása a másik félnek okot ne adjon szemrehányásra. Manapság különben elégséges az illetékes fél szóbeli nyilatkozata, mely alól a férfiak könnyebben fölmenthetők, mint az asszonyok, miután az utóbbiak helyzete, szent Pál tanítása szerint, sokkal függőbb férjeik akarától, mint megfordítva. A hajadonok házasságuk előtt rendbeli állapotokról nem tartoznak nyilatkozni, miután a házasulandóknál amúgy is föltehető a felek kölcsönös ismerete.

kézcsuklóig érő ujjakkal legyen ellátva. A deréköv csakis bőrből lehet, melyet a nővérek a köntös felett használnak. Erszényeknél, czipők-nél s egyáltalán mindenben kerüljék a világ hiuságát. A nővérek fátyolai és kötői fehér színűek és len- vagy kendervászonból legyenek készítvék.*

* A ruhát, melyről e fejezetben szó van, régente a rendtagok otthon épúgy, mint nyilvánosan is viselték, a mi nem volt épen föltűnő, miután a világiak öltözete akkoriban nem igen különbözött a harmadrendiekétől. Később e magában véve oly szép szokás megszűnt s mostanában nem is szabad a rendi ruhát viselni még magányosan sem a testvérek igazgatója, illetve a rendfőnök és a megyéspüspök engedelmé nélkül Különben Franciaországba s máshol most is előfordul, hogy beöltöztetésre a tagok az egész ruhát csináltatják meg maguknak s azt halálukig megőrizvén, abban temetkeznek. Így cselekedett az egy-két év előtt a párisi jókony bazárban elégett D'Alençon-i hercegné is, boldogult Erzsébet királynénk nővére.

Jelenleg a harmad jelvénye csak egy kis fehér posztóból készült vállruha (skapuláre) és bőr-szija, mely mindkettőt a tagok közönséges ruhájuk alatt viselnek. Különben mindenféle viselet meg van engedve, föltéve, hogy az sem szabásra, sem pedig értékre nézve a keresztény illemmel és szerénységgel nem ellenkezik. Tanácsos mégis, hogy a tagok közönséges ruhája az eredeti rendi öltöny színéhez megfelelően fehér és fekete vagy pedig szürkés legyen.

III. FEJEZET.

A rendi ruha megszenteltetéséről és a beöltöztetésről.

A jelöltek rendbe való fölvétele a testvérület gyülekezeti termében vagy pedig a helyi hitszónok rendi atyák templomának oltáránál történik az említett mester vagyis igazgató vagy ennek helyettese által.*

A jelölt térden állva alázattal esedezik a föl vétel kegyelméért egynéhány hitszónok rendi atya, a testvérület más tagjai jelenlétében. Az igazgató a ruhát a következőleg áldja meg: «Ostende nobis Domine etc. Dominus vobiscum etc. Orémus, Domine Jesu Christe qui tegimen etc.»

Az ekkép megszentelt öltönyt elkülönített helyen magára vevén, a jelölt ismét visszatér az oltárhoz s a mester előtt letérdelvén, ez megkezdí a hymnust: Veni Creator etc., melyet a jelenlévő testvérek folytatnak mindvégig. Ezután mondatik: Kyrie eleison s Pater noster, mire Amen-t felelvén, a mester meghintí a beöltöztetett szenteltvízzel és a jelenlévő testvérek

* A beöltöztetés, melynek lefolyását alább egész terjedelmében fogjuk közölni, magányosan is történhetik. V. ö. 198. l.

pedig a béke csókját adják neki. A nővérek is ugyanazon mód szerint vétetnek föl a rendbe, miként a fivérek.

IV. FEJEZET.

A fogadalom letételéről és annak módjáról.

Egy év leforgása után vagy előbb is, ha a főntnevezett mester vagy perjel, vagy esetleg ezek megbízottja és a testvérület fogadalmas tagjainak többsége az illetőt érdemesnek találja, a beöltözött tag a fogadalom letételéhez bo-csáttatik.*

Ennek a fogadalomnak módja pedig a következő: A mindenható Atya, Fiú és Szentlélek Uristen, valamint a boldogságos szűz Mária

* A fogadalom letételére nézve a jelzett határidő nem szükségképen kötelező s fontos oknál fogva meg is hosszabbítható. Maga a fogadalom, melyről e helyen szó van, nem a szoros értelemben vett fogadalom, minő például a szerzeteseké; hanem csak ünnepélyes ígéret, mely magában véve nem kötelez bűn terhe alatt. Egyszerű erős fogadástól mégis abban különbözik, hogy míg ez magánjellegű, addig annak az Egyház színe előtt való letétele a fogadalmas hivatásszerűen tartozik ígéretét teljesíteni s rendjének szabályait megtartani. Mit ha nem tesz, hanyagsága kétségkívül megrovandóbb, mintha egyszerűen adott szavát szegi meg.

és szent Domonkos atyánk tiszteletére* én N. N. ön N. N. a bűnbánatról nevezett szent Domonkos rendjének... (a hely megnevezése) mestere, valamint annak perjele előtt fogadom, hogy szent Domonkos atyánk bűnbánatról nevezett testvérek és nővérek rendjének szabályai és módja szerint élni akarok mindhalálig.**

* Istennek teszünk fogadást, mint a mi legfőbb Urunknak s királyunknak, hűséget ígérünk a boldogságos Szűznek, mint rendünk Anyjának s pártfogoltjának; szent Domonkosnak pedig, mint a rend alapítójának s lelki atyánknak.

A fogadalom már magában véve Isten előtt különösen kedves cselekmény, mely minden belőle származó tettek érdemét úgy a cselekvő lelki hasznára, mint Isten dicsőségére nézve mintegy megkészszerezi, a mi e szavakban van kifejezve: «A mindenható Atya... tiszteletére fogadom». Mily vigasztaló ez az igazság a buzgó harmadrendire nézve s mily nagyra kell ép e miatt hivatását becsülnie!

** A harmadrendiek szintúgy, mint a szerzetesek, előljáróik kezébe teszik le a fogadalmat. Ezzel lemondanak szabadságukról s függővé teszik azt előljáróik parancsától; nem azonban mindenben, hanem csak arra nézve, mi a szabályokban elő van írva s a bevett szokás magával hoz. Ezt jelzik a fogadalom mintának ama szavai: N. N. mester és perjel előtt fogadom, hogy a bűnbánatról nevezett szent Domonkos rendjének szabályai és módja szerint élni akarok mindhalálig. Ezzel kitétel szerint az

A nők ugyanily formán teszik le fogadal-
mukat a mester vagy a perjelnö, vagy ezek
megbizottja előtt.

V. FEJEZET.

A hivatásban való kitartásról.

Meghagyjuk továbbá, hogy ezen testvérület,
azaz rend semmiféle férfi- vagy nő-tagjának
nem áll szabadságában a fogadalom törvény-
szerű letétele után a rend kötelékéből kilépni
s a világiak állapotával a magáét azonosítani.*
Mindazonban bárkinek jogában van a három

előljáró csak ellenőre és végrehajtója a szabályoknak, de
nem korlátlan ura alattvalóinak. Végre megjegyezzük,
hogy fogadalom-letételnél a perjel jelenléte nem okvet-
lenül szükséges.

* A mily helytelen azok eljárása, kik minden jámbor
társulatnak tagjai óhajtanak lenni, a nélkül, hogy azok
kötelmeit lelkiismeretesen teljesítenék ; annál kárhoztan-
dóbb volna komoly megfontolás nélkül a harmadikrendbe
lépni s ép oly könnyelműen annak később hátat fordítani.
Mennyire vétkes az ily elpártolás, kitetszik a jelen feje-
zetből, melyben a pápa a harmadrendet a világi állapot-
tól lényegesen különböző hivatásnak tekinti, a mi tulaj-
donképen csak a szoros értelemben vett szerzetes-rendek-
ről mondható.

ünnepélyes fogadalommal bíró szerzetes-rendek közül akármelyikébe magát fölvétetni.*

VI. FEJEZET.

Az egyházi imaórák elvégzéséről.

A fivérek ép úgy, mint a nővérek naponkint az összes egyházi imaórák elmondására kötelezvék, föltéve, hogy ebben nem akadályozza őket a betegség.

Nevezetesen tartoznak hajnali imaórákor huszonnyolcz Miatyánk-ot mondani; vecsernyére tizennégyet; minden más imaóra alkalmából egyenkint hetet. A boldogságos Szűz tiszteletére minden imaóránál az előírt Miatyánk-ok számának megfelelőleg ugyanannyi Üdvözlégység Máriá-t mondjanak.

Kötelesek továbbá asztali áldásképen egy Miatyánk-ot mondani, hálaadásul szintén egyet, vagy pedig helyette — a ki tudja — az ötvenedik «Misereré», vagy a száztizenhatodik «Laudate Dominum» zsoltárt végezze el.

Az apostoli hitvallást, vagyis a Hiszekegy-et

* A harmadik rendből kolostorba menni mindenkinek szabad; ellenben egyik harmadrendet más harmandrenddel pl. a Dominikanusokét a Ferencziekével fölcserélni XIII. Leo pápa megtiltotta.

a hajnali imaóra kezdetén és az első óra előtt, valamint a befejezés végén mondják el. Azok végre, kik a papi zsolozsma-imát tudják és végzik, a fölsorolt Miatyánk-ok elmondására legkevésbé sem kötelesek.*

* A papok és szerzetesek hivatásuknál fogva közbenjárók az Isten és az emberek közt. Ez a közbenjárás a szentségek kiszolgáltatásán kívül jelesen a zsolozsmának elmondásában nyilvánul, melynek elvégzése rájuk nézve szoros állapotbeli kötelesség. A szerzetesek és harmadrendieknek egymásközi hasonlatossága folytán ez utóbbiak is a papi zsolozsma hét imaórájának mintájára bizonyos számú Miatyánk-ok elmondására köteleztettek. Történt pedig ez részint azért, mert a Miatyánk szerzőjénél és tartalmánál fogva hitünk legjelesebb imádsága; nemkülönben annak okáért is, mert régente az olvasás ismeretének hiánya következtében más imák elvégzésére a tagok képtelenek voltak. Mostanában, miután az írástudás mindnyájunk közkinccse, a harmadrendi tagoknál általános szokássá vált, a fejezetben fölsorolt Miatyánk-ok helyett a boldogságos Szűznek u. n. zsolozsmáját elmondani. Vasár- és ünnepek alkalmával különösen ajánlatos, ha azt a tagok nyilvánosan a templomban együtt végzik. E helyütt különben megjegyezzük, hogy az igazgatónak jogában áll névleg azon tagokat, kik részint állapotbeli kötelesség miatt, részint pedig más áhítatos gyakorlatok elvégzésével szerfölött el vannak foglalva, a jelzett kötelezettség alul részben, vagy egészen is fölmenteni. A kislelkűek érdekében jó lesz végre megemlítenünk, hogy ez, valamint a többi kötelmek elmulasztása, *magában véve* nem von bünt maga után.

VII. FEJEZET.

A hajnali imaórára való fölkelésről.

Mindszentek ünnepétől egész husvétig vásár- és ünnepnapok alkalmával mindnyájan a hajnali imaórára fölkeljenek ; Úrjövet és nagyböjt idején pedig mindennap az éjjeli zsoltosmánál megjelenjenek. Azok, kik mindennapi kézimunkát végeznek, elmondhatják reggel az imaórákat egész a vecsernyéig kizárólag ; a vecsernyét pedig a befejezéssel együtt este mondják el.*

* Középkorban az éjféli, illetve kora hajnali elmondása a zsoltosmának igen általánosan el volt terjedve, úgy a kolostorokban, mint az egyes káptalani templomokban, mely ájtatosságban azután részt vettek a jámborabb hivek is. Jelenleg rendesen megelőző este végzik a következő napi officium hajnali imaóráját, reggel pedig az első és a harmadik órát, délben a hatodikat és kilencediket, délután pedig a vecsernyét befejezéssel együtt. Azoknak, kik tehetik, soha eléggé nem tanácsolható, hogy egyes imaórákat lehetőleg a megfelelő időben végezzék, miután ép ez által tarthatják meg magukat a benső összeszedettségben, mely nélkül tudvalevőleg lelki élet nem is képzelhető.

VIII. FEJEZET.

A gyónásról és szentáldozásról.

Mindnyájan évenként legalább négyszer* t. i. karácsony-, husvét-, pünkösöd- és kisaszszonykor töredelmesen gyónják meg bűneiket s áhitattal juruljanak az Úr asztalához, kivéve, ha ez utóbbit fontos okból a lelkiatya egyik-másikának megtiltaná. A kik pedig buzgóságuk következtében többször kívánnak évenként áldozni, azok előljárójuk beleegyezését előzetesen kikérvén, Istennek kegyelmével többször is tehetnek eleget áhitatuknak.

*A mint az Egyház hiveitől megköveteli, hogy évenként legalább egyszer gyónjanak és áldozzanak ; hasonlókép a harmadrendieknek évenként legalább négyszer kell járulniok a szentségekhez. Ezen meghatározás azonban korántsem zárja ki a gyakori gyónást és szentáldozást ; hanem óvja annak teljes elhanyagolását ép úgy, mint a külső kényszerűségből eredt fölületes elvégzésének elejét veszi. A buzgó tertiáriusok tényleg gyakran járultak a szentségekhez.

IX. FEJEZET.

A csendes magaviseletről a templomban.

Azalatt míg a templomban miséznek, vagy a papi zsolozsmát mondják, vagy pedig tényleg az Isten igéjét hirdetik, mindnyájan mély csendben maradjanak s legnagyobb figyelemmel kísérjék az imát és a papi zsolozsmának elmondását. Szólni csak szükségből s fontos ok miatt lehet, de akkor is csak halkan.*

X. FEJEZET.

Az egyházi előljárók és saját temploma megbecsüléséről.

A testvérek és nővérek sohase hanyagolják el saját plébániájuk templomának kegyeletes látogatását, a mint azt a jó szokás és a kánonjogi határozatok parancsolják; nemkülönben legmélyebb tisztelettel legyenek egyházi elől-

* E fejezet célja a templomban szerény és példás magaviseletre figyelmeztetni a harmadrendieket, kik ép gyakori templomlátogatásaik folytán nem ritkán kísértetnek vannak kitéve, hogy ott már otthoniasan érezvén magukat, szórakozott vagy önkénykedő magaviseletükkel másokat háborgassanak.

járóik t. i. a püspökök és az ezeknél alacsonyabb állásúak iránt is. Hasonlóan teljesítsék minden levonás nélkül úgy a tizedet, mint a szokásos adományokat.*

XI. FEJEZET.

A böjtről.

Advent, vagyis az Úrjövet első vasárnapjától kezdve karácsonyig a testvérek ép úgy, mint a nővérek, böjtolni tartoznak, hasonlóképp az ötvened vasárnapjától kezdve egészen husvétig.** Pénteki napokon egész éven át böjt tartandó, valamint a többi egyházilag rendelt böjtnapokon is. A ki még többet böjtolni, vagy más

* Jóllehet a harmadrendiek mind lelki, mind külső viszonyaikat illetve sok tekintetben a szent Domonkos rend vezetésére vannak bízva, mindazáltal nincsenek kivéve plébánosaik joghatósága alul. Jelentősége azonban inkább régi időben, mint manapság volt e fejezetben tett intézkedéseknek.

** A böjt, melyről e fejezetben szó van, szoros értelemben veendő; azaz mint olyan, mely nemcsak a hústól való megtartóztatásban áll, hanem ezenfölül napjában csak egyszeri jóllakást enged. A rendi böjt, mint a szövegből kitetszik, a három utolsó farsangi napra is kiterjed, kétségkívül, mint óvszer e napok mindenféle kicsapongásai ellen és engesztelésül ama bántalmakért, melyekkel ez alkalommal a jó Istent illetik.

önsanyargatást végezni óhajt, az kérjen erre engedelmet előljárójától vagy pedig más tapasztalt lelkiatyától.

XII. FEJEZET.

Az ételről.

A testvérület mind férfi, mind nő-tagja csak a közönséges vasárnapokon, kedden és csütörtökön ehetnek húst; a többi napokon pedig attól tartózkodjanak, kivéve a betegeket, gyöngélkedőket vagy azokat, kik eret vágattak. Kivételnek továbbá azon napok is, melyekre nagyobb ünnep esik, valamint az utasok is.*

* Pénteki napon kívül, melyen az Egyház minden hét éven fölül levő hívének tiltja a húseledek élvezetét, a harmadrendi tagok minden hétfőn, szerdán és szombaton a húsevéstől tartózkodni kötelesek. A fejezetben említeteken kívül föl vannak mentve ez alól azok is, kik állapotuknál fogva az étkezésre nézve mások akaratától függenek. Például egyes családtagok, cselédek stb. Nagyobb ünnepek alatt, melyeken a fönti fejezet szerint meg van engedve a hús élvezete, nemcsak a nyilvános ünnepek értendők, hanem az 1439-ben megtartott rendi-nagykaptalan magyarázata szerint mindama napok, melyeknek duplex, azaz kettős ünnepe van. Miután pedig jelenleg ily rangú ünnep egynéhány egyszerű kivételével majd minden napra esik, azért a föntebbi kötelezettség semmi

XIII. FEJEZET.

A testvérek és nővérek kimeneteléről.

Tilos a czéltalan és csupa kíváncsiságból eredő járás-kelés a városban. A nővérek, névleg fiatalabbak, magányosan idestova rendszerint ne járjanak.* Lakodalmakon, táncmulatságokon, kicsapongó és világias vendégségeken résztvenni, valamint színielőadásnál jelen lenni semmikép sem szabad.** A városból

nénézséggel nem jár s az alól bárkinek csekélyebb okból is adható általános fölmentvény. Franciaországban ezen fölmentvény általános, de a hústól való megtartóztatás a harmadrendiekre nézve is az Egyház által tiltott időben kötelező.

* A magány minden időben a szentek iskolája volt, míg ellenben a szórakozottság és a világ zaja rendesen lelki életünk kárára válik. Igen szépen mondja ezt már a pogány bölcs Senecas utána rendünk kiváló nagy alakja, boldogult Nagy Albert: Valahányszor emberek közt jártam, emberségem híjával tértem vissza. Ebből láthatják a harmadrendiek, mily fontos rájuk nézve e fejezet pontos betartása s mily szorosan függ össze hivatásukkal a visszavonult élet.

**Hogy a «bűnbánat»-ról nevezett rend tagjai, azaz a harmadrendiek nem vehetnek részt a világias irányú szórakozottságokban — kivéve természetesen az elkerülhetlen és szükségadta eseteket — az ugyan nem szorul bővebb magyarázatra.

pedig vagy helységeből, mely a tagok rendes tartózkodási helye, akár csak bucsújárás kedvéért is, tilos a távozás az előljáró vagy testvérület mesterének tudta és beleegyezése nélkül.*

XIV. FEJEZET.

A fegyverhordás tilalmáról.

A testvérek semmiféle ellenséges támadásra, vagy harczra való fegyvert magukkal ne hordjanak, kivéve azon esetet, ha a hit védelme vagy más fontos körülmény azt szükségessé teszi, de akkor is csak az előljárók engedelmével.**

* A fejezet ezen utolsó intézkedése alul Franciaországban általános a fölmentvény. (Jandel, Manuel pag. 401.)

** Jóllehet eredetileg a harmadrendnek főfeladata volt szükség esetén az Egyház javait és jogait fegyverrel is megvédeni, honnét elnevezésük: Krisztus katonái; később vallási ép úgy, mint társadalmi rendet megbontó eretnységek megszüntével szükségtelenné vált a fegyveres védelmezés is. Innét eredt azután a középkori lovagrendeknél szokásos fegyverviselet tilalma s intézményünk eredeti elnevezésének megváltoztatása is. Azok, kik előbb karddal kezükben védték az Egyházat s annak szolgáit, azután a bűnbánat gyakorlásával terjesztik az Isten országát.

XV. FEJEZET.

A betegeknek látogatása és azok ápolásáról.

A perjel jelöljön ki két tagot, kik, mihelyest tudomásukra jutott, hogy egyik a testvérek közül beteg, azt minél előbb szeretettel meglátogassák, őt a szentgyónás elvégzésére, valamint a többi szentségek fölvételére mindjárt kezdetben buzdítsák s ha a szükség úgy hozza magával, őt testi ápolásban is tehetségük szerint részesítsék. Arra az esetre, ha az illető beteg szegényebb sorsú, akkor ennek szükségleteit lehetőség szerint a nevezett tagok, vagy maguk, vagy pedig a közös pénztárból fődözni iparkodjanak.* Ugyancsak így bánjanak a beteg nővérek tagtársaikkal szemben.**

*A régi egyházi egyesületeknek rendszeren közös pénztáruk volt, mely részint az egyes tagtársak adományaiból vagy jámbor alapítványokból létesült. Ezen pénztárak jövedelme részint az isteni szolgálat különféle céljaira, részint pedig a keresztény irgalmasság gyakorlására lett fordítva. Nagyon kíváncs voltna, ha a mostani hitbuzgalmú irányú egyleteink is követnék a régi hasonczélú társulatok eme praktikus törekvéseit, mert épen ez képesítené őket leginkább arra, hogy a mai keresztényellenes társadalomban újra meghonosítsák Krisztus Urunk szellemét.

** A harmadrend szellemével legkevésbbé sem ellen-

XVI. FEJEZET.

A fivérek- és nővéreknek elhalálozásáról és azokról való megemlékezésről.

Ha a testvérek közül valamelyik meghal, arról az illető város vagy községnek többi rendtagjai azonnal értesítendők, hogy ilykép valamennyinek alkalma legyen a temetésen is résztvenni, mely gyászszertartásnál mindaddig tartoznak jelen lenni, míg az elhunyt teste sírba tétetett.* Ugyanez történjék a **nővérek** elhalálozásánál is.

A temetést követő nyolcz napon belül, továbbá minden testvér és nővér a megholt lelki nyugalmaért mondjon: a pap egy misét; azok, kik a zsoltárokat olvasni tudják, 150 zsoltárt;

kezik, ha tagjainak gondoskodása a többi betegre is kiterjed s ép e célból nagyon tanácsos volna helyenkint külön bővebb határozatokat csatolni a fönti fejezethez.

* Régi időben a harmadrendieknek külön temetkezési helyük volt, még pedig gyakran a szent Domonkos-rendiek temploma alatti sírban vagy a templomot környező téren, mely esetben a Domonkos-rendi atyák maguk az egész testvérület jelenlétében végezték a gyászszertartást. Mostanában is nagyon illő, hogy a tagok lehetőleg mindnyájan, még pedig testületileg résztvegyenek elhunyt rendtársaik temetésén.

azok pedig, kik az olvasásban nem jártasak, 100 Miatyánkot mondjanak, mindegyik után ismételve: Adj Uram neki örök nyugodalmat stb.*

Végre egy év leforgása alatt minden rendtag az összes élő és megholt testvérek és nővérek lelkiüdvéért 3 szentmisét szolgáltasson; ** azok továbbá, kik a zsoltározást értik, 150 zsoltárt mondjanak, míg a többiek 500 Miatyánkot kötelesek mondani.***

XVII. FEJEZET.

A perjel és a perjelnő kinevezéséről.

A testvérület perjelének elhalálozása vagy elmozdítása esetén a mester vagyis az igazgató

* E pontban felsorolt imák csak az illető helyi testvérület elhunyt tagjaiért mondandók, holott a következő pont az összes harmadrend tagjaira vonatkozik.

** Azok, kiknek ez nem állana tehetségükben, járuljanak ugyanannyiszor a fejezetben megjelölt szándék szerint a szentáldozáshoz.

*** Franciaországban a főntebbi fejezettől eltérőleg, a következő szokás divik: 1. A tagok összegyűlnek megholt rendtársuk házában s ott együttesen elmondják a halottakért való officiumot. 2. Halottak napján, valamint minden más szabad napon évközben szentmise mondatik az elhunyt rendtagokért s ugyanakkor a halottak officiumát is közösen végzik, mi által a tagok egyúttal eleget tesznek a fejezetben előírt kötelemeknek.

az idősebb rendtagok tanácsával új perjelt nevezzen ki.*

Továbbá minden évben husvét nyolczada alatt vagy más alkalmas időben, a nevezett

* Miután a szabályok az itt említett tanács szervezetére nézve semmi részletesebb útmutatást nem adnak, azért jónak találjuk azt a szent Domonkos-rend erre vonatkozó szabályaiból közelebbről meghatározni. A tanács a testvérület perjelén kívül, ki annak az igazgató vezetése és ellenőrzése mellett az elnöke, tizenkét tagból áll, kik között a testvérület alperjele és újonczmestere hivatalukból kifolyólag foglalnak helyet, míg a többieket a gyülekezet idősebb érvényre és belátásra nézve kiválóbb tagjai közül maga az igazgató nevezi ki. Ha a testvérület perjele megválnak hivatalától, ő mindazonban tagja marad a tanácsnak s föltéve, hogy, a tanácstagok száma teljes, azaz 12 volna, ez esetben a tanács legutóbb kinevezett tagja elveszik jogának gyakorlásától a volt perjel javára. A volt perjelek eme joga hasonlóképp előbbrevaló a tényleges alperjel és újonczmester illetékességénél is.

Ép ez okból nagyon helyénvaló kezdetben a tanácsosok számát kisebbre szorítani, hogy azt idővel minél érdemesebb tagokkal lehessen szaporítani.

A tanács jogköréhez tartozik: a perjel, alperjel és újonczmester kinevezése; a jelölteknek a rendbe való fölvétele és az újonczok fogadalomletétele, vagy annak elhalasztása. Az ügyeket titkos szavazás útján intézik el, melynél a többség dönt. Maga az igazgató nem szavaz, határozata azonban döntő a szavazók egyenlő megoszlásánál. Az igazgató távollétében eme jog a perjelt illeti meg. Jandel, Manuel chap. IV.

mester rendesen tanácskozzék idősebb rendtagokkal a perjel maradása vagy eltávolítása iránt, mely értekezlet alapján jogában áll a mesternek elmozdítani vagy megerősíteni a perjelt hivatalában, a mint azt a tanácskozmány jónak találja.

A nevezett mester és néhány idősebb rendtag tanácsának meghallgatása után a perjel is kinevezheti a testvérület alperjelét vagy helynökét; nemkülönben szintén a perjel jogköréhez tartozik, az említetteket meghagyni vagy fölmenteni a hivataltól, megfelelőleg mégis a főnti tanácskozmány véleményének.

Az alperjel és a helynök hatáskörét a perjeltől nyert fölhatalmazás határozza meg.

A perjelnő és alperjelnő kinevezése ugyancsak a főntirt mód szerint történjék meg.

XVIII. FEJEZET.

A perjel és a perjelnő hivataláról.

A perjelnek kötelessége mindazt pontosan betartani, a mit a szabály előír; nemkülönben gondoskodni arról is, hogy ugyanazt a többi rendtársak is lelkiismeretesen teljesítsék. Ha pedig azt veszik észre, hogy egyik-másik a szabályt áthágja; vagy a mi sokkal rosszabb,

azzal semmit sem törődik: ez esetben szeretettel intse meg az illetőt vagy ha jónak találja, az ügyet a testvérület mesterének vagy igazgatójának adja tudomására.*

* Rossz útra tévedt embertársunkat figyelmeztetni hibájára: keresztény kötelesség; különösen azonban tartoznak ezt tenni az előjárók alattvalóikkal szemben, mert ők tisztüknél fogva a törvény őrei, a mint ezt a fenti fejezet is mutatja. Az előjárók eme kötelezettsége azonban korántsem egyoldalú, hanem ugyanazon arányban föltétlezi az engedelmisséget az alattvalók részéről. Ezen szabályokban elő van írva vagy pedig egyes helyeken bevett szokás következtében törvénynek lett elfogadva. A perjel hatalma tehát nem korlátlan s legkevésbé sem parancsolhat kénye-kedve szerint, hanem csakis a szabályok tartalmának megfelelőleg.

Az előjáró különben soha szem elől ne téveszsze szent Ágoston aranymondását, «hogy ne hatalmának éreztetésében, hanem igazi szeretettel párosult szolgálatkészségében keresse örömét». Ez által nyeri meg a perjel alattvalóinak szeretetét és bizalmát; ez szerez neki tekintélyt a testületben; ez több nyomatékot ad szavának, mint bármi szigor vagy büntetés. Kapcsolatban e fejezettel, ide iktatjuk az alperjel és újonczmester hivatalos teendőit is.

Az alperjel, tekintve állását és jogait, a testvérület második személyisége. Választását ugyan a tanács eszközli; de a perjelnek mindig jogában áll azt megsemmisíteni s újat elrendelni, ha a tanács által megválasztott alperjel egyénisége nem felelne meg óhajának és várakozásának. Az alperjel hatásköre ugyancsak a perjel megbízásától függ. A perjel állandóan fölruházhatja őt teendőinek

A perjelnőnek hasonlóan kötelessége szorgalmasan a templomba járni, a többi nővéreket a szabályok pontos betartására buzdítani s ép úgy maga részéről, valamint megbízottjai által odahatni, hogy jártában, magatartásban s öltözetében egy nővér se tegyen olyasmit, a min bárki joggal megütközhetnék. Mindenekelőtt pedig arra kell figyelnie, hogy a nővérek, névleg a fiatalabbak, semmiféle s bármely állású férfival bizalmas összeköttetésben ne legyenek, kivéve azt az esetet, hogy az illető a nővérnek legalább is harmadfokú vérrokona és különben feddhetlen életű és kifogástalan ember.

egyik vagy másik részével ; annak távollétében pedig az alperjel hivatalából kifolyólag elnököl a testvérelet tanácskozmányain, ő adja meg a szükséges fölmentvényeket s egyáltalán joga van intézkedni a perjel hivatásának mindazon irányban, melyet ez utóbbi magának külön fönn nem tartott.

Az újonczmester hivatása az ujonnan fölvev rendtagokat a szabályokban oktatni s azok magaviseletét szemmel kísérni. E célból az újonczmester föladata a nem fogadalmas testvéreket hónaponként összehívni, azokat a rend szellemével s hivatásával megismertetni, külső fogyatkozásaikra figyelmeztetni s kötelmeik teljesítésére őket buzdítani. Hasonlóan az újonczmester kötelessége tanács tagjait fölvilágosítani az iránt, hogy a beöltöztetett tagok közül kik méltók arra nézve, hogy a fogadalom letételéhez bocsáttassanak.

XIX. FEJEZET.

A fivérek és nővérek rendreutasításáról.

Ha valaki gyanús ismeretsége miatt vádolva, az előljáró háromszori figyelmeztetése daczára sem javul meg, az ilyen zárassék ki ideiglenesen a rendtagok gyűléseiből és társaságából. Föltéve, hogy ez sem használna, ez esetben az illetőt az idősebb testvérek meghallgatása után nyilvánosan és mindenkorra ki kell zárni a gyülekezetből s oda többé vissza sem lehet fogadni, ha csak az összes rendtagok véleménye szerint teljesen meg nem javult.

Szintűgy, ha valaki rendtársát vagy bárki mást oly szemrehányással illet, mi az illetőt könnyen rossz hírbe hozhatná; vagy pedig haragból mást megver, tiltott helyeket látogat vagy akármi más engedetlenséget tanusít; nemkülönben, ha rábizonyul valakire, hogy előljáróját rosszakaratulag megrágalmazta: mindezek többé-kevésbbé, a mint azt hibájuk és egyéniségük magával hozza, bűnhődjenek, kenyér és víz mellett bőjtöljenek s a gyűléseiből vagy a többi rendtagok társaságából is kizárassanak.

Hasonlókép, ha valaki főbenjáró büntényt

követ el, az ilyen az illető hely fogadalmas testvéreinek tanácsa szerint, a bűn nagyságához és a bűnös állapotához mérten, enyhébben vagy súlyosabban fenyíttessék meg, mindenestre úgy, hogy másoknak intő például szolgáljon. Ha pedig a bűnös méltó büntetését elfogadni vonakodnék, ez esetben az illető idősebb tagok tanácsa szerint zárassék ki a rendből. Ugyanezen eljárás alkalmaztassék mindenben a nővérek rendreutasításánál is.*

* A harmadrendnek ezélja Isten dicsőítésén s a rendtagok megszentelésén kívül az embertársak lelkiépülésére is irányul, miért is tagjainak jámbor és feddhetlen erkölcsűeknek kell lenniök, nehogy rossz magaviseletük által mások megbotránkoztatására szolgáltatassanak okot. De miután minden emberi testületnek megvannak a maga gyarló és erkölcsileg beteg tagjai, azért a rendi intézmények kivétel nélkül szabályaikban arról gondoskodtak, hogy a hivatásukról megfélelkezett tagok megfenyíttessenek, a mi őket nemcsak a további kihágásoktól elrettentse, hanem rossz példájok következtében a rend hírnevén s tekintélyén ejtett csorbát is elsimítsa s végre alázatos bűnhődésük mások lelki javára szolgáljon.

A harmadrendi tagok e szerint fölavatásuknál nemcsak bizonyos imádságok s ájtatosságok elvégzésére szánják magukat; hanem kötelesek ezenfölül alávetni magukat a megtorlásnak is, ha előljárójuk szabályszegésért rájuk ró. A ki pedig — mondja szent Ágoston — ezt megtenni vonakodnék, az olyan minden kimélet nélkül küszöböltessék ki a gyülekezetből.

XX. FEJEZET.

A fivérek és nővérek gyűléseiről és azok mesterének vagyis igazgatójának kinevezéséről.

Minden hónapban a föntnevezett mester vagy annak helyettese által kitűzött napon és órában a testvérület tagjai kivétel nélkül a hitszónok-rendi (domonkosi) atyák templomában összegyűlni tartoznak,* hogy az Isten igéjét hallgassák s arra alkalmas időben a szent-misénél is jelen lehessenek.

Ez alkalommal olvassa föl s magyarázza meg nekik a mester ezeket a szabályokat,

A rendreutasítás, melyről e fejezetben szó van, nyilvánosan a gyülekezetben (capitulum), vagy négyszemközt történhetik, a mint azt a vétség természete kívánja, s az előljáró jónak találja.

* A hónapos összejövetelek P. Jandel szavai szerint a harmadrend lelke és éltető ereje. Itt ismerkednek meg az egyes tagok a rend szabályaival s annak szellemével; miért is a gyűléstől elmaradni csak fontos okból s lehetőleg az igazgató vagy perjel előzetes engedelmével szabad. Gyűlésezés nélkül az egész harmadrendi intézmény csak közönséges társulattá törpül s elveszti ama legszebb testületi erőt, mely úgy befelé az egyes tagokra, mint kifelé a társadalomra oly jótékony s hatalmas befolyást gyakorol.

figyelmeztesse őket teendőikre, intse és fenytse meg e hanyagokat, a mint azt Isten és ezen szabályok útmutatása szerint helyénvalónak találja.

Minden hónap első péntekén a nővérek gyülekezzenek a hitszónok-rendi atyák templomában, hogy ott közösen az Isten ígését és a szentmisét hallgassák. Hasonlóan nekik is olvastassanak föl s magyaráztassanak meg a szabályok; hibáikért pedig a részükre kijelölt mester utasítsa őket rendre.

Elrendeljük azt is, hogy minden városban s községben, a hol ilynemű fivérek és nővérek vannak, egy erre alkalmas szent Domonkos-rendi áldozópapot, mint mester és igazgató gyanánt bírjanak, a kit magok az általános rendfő vagy tartomány-főnöktől kérelmeznek vagy pedig a nevezettek illetve ezek helyettese rendelt és kijelölt nekik.*

A bűnbánatról nevezett szent Domonkos rendjének fönmaradása s minél szélesebb körü

* Oly helyeken, a hol szent Domokos rendjének nincs kolostora, szintén alakulhat harmadrendi testvérület s ez esetben lehet annak igazgatója világi vagy más szerzetbeli áldozópap, kit e tiszttel a rend tartomány főnöke megbíz. Fölvehetők a rendbe oly tagok is, kiknek tartózkodási helyén a testvérület szervezve nincs.

térfoglalása érdekében végre kívánjuk s parancsoljuk, hogy annak valamennyi tagja bárhol is tartózkodjék, teljesen a föntnevezett általános rendfőnök vagy az illető tartományi perjel vezetése és fenyítő joghatóság alá tartozzék mindenben, mi az ő életmódjukat és rendszabályaikat illeti.*

XXI. FEJEZET.

A rendszabályok alul való fölmentésről.

Törvényes s fontos okok közbenjöttével a hústól való megtartóztatástól, böjttől és a föl-sorolt fejezetek egyéb szigorúabb kötelmei alul a harmadrend perjele a fivéreket, a perjelnő a nővéreket, az igazgató pedig a testvérület mindkét nembeli tagjait fölmentheti, a mint azt belátása szerint jónak találja.**

* A joghatóság, melyről e helyütt említés tétetik, természetesen csak a jelen szabályok határain belül értelmezendő.

**A mint idővel az emberek, ép úgy változnak ezekkel az egyes időszakokkal a nézetek, szokások és korszükségletek is! miért is minden emberi intézménynek, mely maradandóságra számít, ezen átalakításokat figyelembe kell venni s a korviszonyokhoz megfelelőleg alkalmazkodni. Regulánk fenti fejezete ugyancsak erre utal, midőn az előljáróknak megadja a jogot, hogy a szabályok rideg s

XXII. FEJEZET.

A rendszabályok kötelező erejéről.

Végre elrendeljük s parancsoljuk, hogy a mint a hitszónok-rendi atyák szabályaiban ki van mondva; ép úgy érvényesüljön ezen regulában vagyis utasításokban is azon elv, mely szerint az abban Istennek és az Anyaszentegyház parancsolatain kívül befoglalt többi határozatok és rendeletek ne kötelezzék a fivéreket s nővéreket bűn, hanem csak büntetés terhe alatt; a mely büntetést, miután azt az előjáró vagy mester akármi hibáért előírta, a szabályok álszegői alázattal és készséggel elfogadni és a mi Urunk és Megváltónk Krisztus Jézus

betűszerinti alkalmazásától eltérőleg, alattvalóikat a nem mindég s mindenütt teljesíthető kötelezettségek alul fölmenthessék. Ezen bölcs intézkedés folytán szabályaink, jóllehet első tekintetre nagyon elavultaknak s korszerűteleneknek látszanak, minden időhöz és helyhez idomíthatók; a nélkül, hogy azok szelleme s lényege kárt szenvedne az esetleges fölmentések következtében. Jegyzeteink folyamán mi a szabályok mostanában már nehezen gyakorolható részleteire olvasóinkat figyelmeztettük s ezek helyett ajánlott módosítványainkat majd kivétel nélkül a leghitelesebb kútfőből: P. Jandel volt rendfőnök kézikönyvéből vettük.

malasztjának segítségével végezni tartoznak, a ki az Atyával és Szentlélekkel él és uralkodik mindörökön örökké. Amen.*

* Szent Domonkos atyánk azon törekvésében, hogy egyrészt a bűnök számát ne szaporítsa, másrészt azonban szerzetesei közt rendje szabályainak mégis érvényt s tekintélyt szerezzen, elrendelte, hogy rendhatározatainak áthágása ne az Isten, hanem csak az emberek büntetését vonja maga után. Ugyanez áll a harmadrend szabályairól is, a mint ezt a fönti fejezet mondja, hogy azok nem bűn-, hanem csak büntetés terhe alatt kötelezők. Mellesleg azonban a szabályok benemtartása mégis bűnnel járhat, ha t. i. az vétkes hanyagságból, érzékenységből, jelesen pedig megvetésből történék. Mindezen esetekben nem ugyan a szabályok megszegése magában véve, hanem a bűnös indok és szándék, mely arra vezet, tesz vétkessé Isten előtt.

Szűz Mária szolgálóinak, vagyis a Szer- viták harmadrendjének szabályai.

1. A harmadik rendbe csak olyanok vétessenek föl, kik jóerkölcsűek, jó hírnévnek örvendenek és mindenekelőtt a katolikus hit megvallásában erősek.

Házastársak a másik fél beleegyezése nélkül csak különös okból vétethetnek föl. A kiknek jogukban áll végrendeletet tenni, rendelkezzenek javaik fölött annak idején. A próba-idő rendesen egy évig tartson.

2. A harmadrendűek különös szerénységet tanúsítsanak ruházatukban; a gyülekezetekben, ha nem akarnak egészen a rend öltönyében megjelenni, legalább sötétszínű ruhákat viseljenek és legyen rá gondjuk, hogy a szerzet ruhájában temetessenek el. Szerzetesruha gyanánt rendesen egy fekete gyapjuszövetből készült skapulárét viseljenek, mely a mellet és hátat befödi és derékig ér, hol keskeny fekete bőrövvel összeszoríttatik.

3. A beöltözés és fogadalomtétel napján gyónjanak és áldozzanak, hogy részesülhesse-
nek ama teljes bucsúban, melyet XIII. Leó
pápa 1883. decz. 15-én engedélyezett.

4. A harmadrendűek állandó hű ragaszkodást tanúsítsanak szűz Mária ezen szerzete
íránt.

5. A papi rendtagok, mivel úgyis a zsolozsmát végzik, nem vállalnak magukra továbbá imakötelezettségeket; a világiak azonban, kik sem a papi zsolozsmát, sem szűz Mária kis officziumát nem végzik, imádkozzanak napon-
kint tizenkét «Miatyánkot», «Üdvözlégy Máriát» és «Dicsőség az Atyának», kivéve ha betegség által akadályoztatnak.

6. Évenként legalább négyszer gyónjanak és áldozzanak és pedig karácsonyra, husvétra, pünkösdre és Nagy- vagy Kisasszony-napra. De sürgősen ajánltatik nekik, hogy ezt sokkal gyakortabb tegyék, különösen minden általános és rendi ünnepen, a hónap első és harmadik vasárnapján s valahányszor gyóntatójuk különben jónak látja.

7. Az egyházi előljárók iránt kellő engedel-
mességet és nagy tiszteletet tanúsítsanak.

8. A szervita harmadrend tagjai az összes hívők számára előírt egyházi böjtökön kívül

bőjtöljenek a hétfájdalmú Szűz (szeptemberben), a hét szent rendalapító és Falkonieri szent Julianna ünnepeinek előestéin.

9. Másoknak szolgáljanak jó példával, nyilvános táncmulatságoktól és sikamlós színjátékoktól gondosan tartózkodjanak.

10. A beteg rendtársakat szorgalmasan látogassák, őket lelki vigaszban és a szükséghez képest anyagi segélyben is részesítsék.

11. Meghalt rendtársnak temetésére a testvérek mind megjelenjenek és imádkozzák érte a fájdalmas olvasót. Azon rendtársak továbbá, a kik papok, imádkozzanak a szentmisében az elhunynak lelkenyugalmaért, a világiak pedig ajánljanak föl ezen szándékra egy szent áldozást.

12. A harmadrend egyes gyülekezeteinek élén egy pap áll, ki a «Corrector» vagy igazgató nevét viseli s a hol a szervitarendnek zárdája van, annak tagjai közül választatik, különben pedig kívánatos, hogy a harmadrendnek tagja legyen. Támogatására (néhány tagból álló) tanács választatik.

13. Engedetlen és javíthatlan tagok, megelőző intések után, az általános rendfőnök beleegyezésével a rendből zárassanak ki.

14. Ha valaki különös viszonyai és körül-

ményei miatt az ezen szabályokban előírt bűjtöket és önmegtagadásokat meg nem tarthatná, annak nemcsak az igazgató, hanem gyóntatója is más jócselekedetre változtathatja azokat.

15. A mennyiben e szabályok oly törvényeket írnak elő, melyek az isteni és egyházi parancsolatokban nem foglaltatnak, nem köteleznek bűn terhe alatt; a rendtagok azonban fogadják a büntetéseket, melyek azoknak áthágásáért a rendfőnökök által rájuk kiszabatnak, alázatosan és készségesen.

TARTALOM.

	Lap
Előszó	5
Alapvonások	7
<i>Első fejezet.</i> A keresztény tökéletesség mivoltáról	9
<i>Második fejezet.</i> Az eszközökről és utakról, melyek a tökéletességre vezetnek	13
1. §. A folytonos vágyódás a magasabb tökéletesség után	14
2. §. A jó lelki-vezető (lelkiatya)	15
3. §. A lelkiolvasmányról	16
4. §. A benső és a szóbeli imáról. I. fejezet. A benső imáról. I. Az elmélkedés	17
II. A röpima	20
II. fejezet. A szóbeli imáról	25
5. §. A hallgatásról	28
6. §. A magányról	30
7. §. Az Isten jelenlétéről	32
8. §. A mindennapi lelkiismeret-vizsgálásról	35
9. §. A gyakori szentgyónásról	38
10. §. A legméltóságosabb Oltáriszentségről. I. fejezet. A gyakori szentáldozásról	44
II. fejezet. A szentmiseáldozatról	50
III. fejezet. A legm. Oltáriszentség látogatásáról	52
11. §. Mária és a szentek tiszteletéről	53
12. §. Az evangéliumi tanácsokról	56
I. fejezet. Az önkéntes szegénység	56
II. fejezet. Az örökös tisztaság	59
III. fejezet. A tökéletes engedelmességről	63
IV. fejezet. A szerzetekről és szent társulatokról	65
V. fejezet. Szent Ferencz harmadrendje	70

	Lap
<i>Harmadik fejezet. A keresztény erényekről</i>	74
I. §. Az isteni erényekről. I. A hit	73
II. A remény	76
III. Az isteni szeretetről	79
IV. A felebaráti szeretetről	83
V. A keresztény önszeretetről	89
2. §. Az erkölcsi erényekről. I. Az alázatosságról ...	92
II. Az engedelmességről	105
III. A szelidségről	108
IV. A békétüresről	110
Az Isten akaratában való megnyugvásról ...	113
V. A szent tisztaságról	115
<i>Negyedik fejezet. Az akadályokról, a melyeket legyőz-</i> <i>nünk kell</i>	121
1. §. Az érzékiségről	121
I. A szemek megtagadásáról	123
II. A hallás, izlés és szaglás megtagadásáról	126
III. Tapintásunk megtagadásáról	128
2. §. A szenvedélyekről. I. fejezet. A szenvedélyekről	
általában	134
II. fejezet. Egyes szenvedélyekről különösen ...	140
3. §. A hamis barátságról	145
4. §. A kísértésekről... ..	148
5. §. Az aggályokról	152
6. §. A lelki tespedésről	154
Napirend és életszabály	159
A kármelhegyi Boldogasszony és szent Terézia harmad-	
rendjének szabályai.	195
Szent Ferencz világi harmadrendjének szabályai	214
Szent Domonkos harmadrendjének szabályai	220
Szűz Mária szolgáltnak, vagyis a Szerviták harmad-	
rendjének szabályai	251

